

“કબ્ર જનત કે બાગો મેં સે એક બાગ હૈ યા દોઝખ કે ગઢો મેં સે એક ગઢો”

કબ્ર મેં આને વાલા દોસ્તા

- વફાદાર કોન ?
- સુદ્ધોર કી હલાકત
- મૌત કો યાદ કરને કા ફાયેદા
- કબ્ર કો જહનમકા ગઢા બનાને વાલે આંમાલ
- કબ્ર કો જહનમકા ગઢા બનાને વાલે આંમાલ
- અજાબે કબ્ર સે મહિઝ રહને વાલે ખુશ નસીબ
- લૂટ કે માલ સે હજ કરને વાલે કા અન્નામ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعُلَمَاءِ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيْمِ

કિતાબ પઠને કી હુઅા

અજ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે
દા'વતે ઈસ્લામી, હજરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ
બુન્નમાન ઈલ્લામા અગાર કાદિરી ૨-જવી દાંત બુકાનીમાંથી

દીની કિતાબ યા ઈસ્લામી સબક પઠને સે પહલે જૈલ
મેં દી હુઈ હુઅા પઠ લીજિયે ઇન શાءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેંગો યાદ
રહેંગાા. હુઅા યેહ હૈ :

اللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَإِنْ شَرِّ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَالْجَلَالِ وَالْأَكْرَامِ

તરજમા : એ અલ્લાહ હું હમ પર ઈલ્મો હિકમત કે દરવાજે ખોલ દે
ઓર હમ પર અપની રહમત નાજિલ ફરમા ! એ અ-જમત ઓર બુગુર્ણ
વાદે. (المُسْتَطْرِفُ ج ٤٤، دار الفکر بیروت)

નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર હુરૂદ શરીફ પઠ લીજિયે.

તાલિબ ગમે મદ્દીના

વ બકીઅ

વ મણિંદ્રત

13, શવાલુલ મુકર્રમ સિ. 1428 હ.

કબ્ર મેં આને વાલા દોષત

યેહ કિતાબ (કબ્ર મેં આને વાલા દોષત)

મજલિસે અલ મદીનતુલ ઈલિમયા (દા'વતે ઈસ્લામી)

ને ઉર્દૂ જબાન મેં પેશ કી હૈ.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી) ને ઈસ કિતાબ કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઔર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાઅએઅ કરવાયા હૈ. ઈસ મેં અગાર કિસી જગાહ કમી બેશી પાંચેં તો મજલિસે તરાજિમ કો (બ જરીઅએ મકતૂબ, ઈ-મેઈલ યા SMS) મુતલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

રાખિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઈસ્લામી)

: મક-ત-બતુલ મદીના :

સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી માર્ક્ઝિટ કે સામને,

તીન દરવાજા, અહમદાબાદ ગુજરાત.

Mobile. 9374031409

E mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

યાદ દાખત

દ્વારાને મુતા-લાયા જરૂરતન અન્દર લાઈન કીજિયે, ઈશારાત લિખ કરે
સફાઈ નાખર નોટ ફરમા લીજિયે. مُحَمَّدُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ઈલમ મેં તરક્કી હોય.

“કુશ જન્મત કે બાગોં મેં સે એક બાગ હૈ યા દોષાખ કે ગઢોં મેં સે એક ગઢા”

(الترْعِيْبُ وَالرَّهِيْبُ ج ٤، ص ٢٠١، الحدیث ٤١١٥)

કબી મેં આને વાલા દોષા

www.dawateislami.net

પેશકશ

મજલિસે અલ મદીનતુલ ઈલિમયા (શો'ખાએ ઈસ્લાહી કુતુખ)

નાશિર

મક-ત-બતુલ મદીના અહમદઆબાદ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

નામ કિતાબ	: કબ્ર મેં આને વાલા દોષત
પેશકશ	: મજલિસે અલ મદીનતુલ ઈલ્મિયા (શો'ખા ઈસ્લાહી કુતુબ)
સિને તબાઅત	: જુમાદિલ અવ્વલ 1432 હિ.
નાશિર	: મક-બ-તુલ મદીના અહમદાબાદ

તસ્દીક નામા

તારીખ : હવાલા :

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى الله واصحابه اجمعين

તસ્દીક કી જાતી હૈ કે કિતાબ

“કબ્ર મેં આને વાલા દોષત”

(મત્બુઆ મક-ત-બતુલ મદીના) પર મજલિસે તફતીશે કુતુબો રસાઈલ કી જાનિબ સે નજરે સાની કી કોશિશ કી ગઈ હૈ. મજલિસ ને ઈસે અકાઈદ, કુફ્ઝિયા ઈભારાત, અખલાકિયાત, ફિક્હી મસાઈલ ઔર અ-રબી ઈભારાત વગેરા કે હવાલે સે મકદૂર ભર મુલા-હજા કર લિયા હૈ, અલબત્તા કમ્પોઝિંગ યા કિતાબત કી ગ-લતિયોં કા જિમ્મા મજલિસ પર નહીં.

મજલિસે તફતીશે કુતુબો રસાઈલ
(દા'વતે ઈસ્લામી)

14-12-2010

E-mail : ilmia26@dawateislami.net

maktabahind@gmail.com

www.dawateislami.net

મ-દની ઈલિજા : કિસી ઔર કો યોહ કિતાબ છાપને કી ઈજાત નહીં.

ਕਿਵ ਮੈਂ ਆਨੇ ਵਾਲਾ ਫੋਰੇ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
اَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
“ଆହାନେ କବ ବରତ୍ତକ ହେ” କେ 13 ହୁରୁଫ୍ କୀ ନିରଖତ ସେ
ଏହି କିତାବ କୋ ପଥନେ କୀ “13 ନିଯ୍ୟତେ”

ਦੋ ਮ-ਦਨੀ ਝੂਲ : **ੴ** ਬਿਗੈਰ ਅਥਹੀ ਨਿਧਤ ਕੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਅ-ਮਲੇ ਐਰ ਕਾ ਸਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤਾ।

﴿2﴾ જિતની અથી નિયતે જિયાદા, ઉતના સવાબ ભી જિયાદા.

1) ਹਰ ਬਾਰ ਹਮਦਾ ਵ 2) ਸਲਾਹਾਂ ਔਰ 3) ਤਾਤਿਆਂ ਵ
4) ਤਸਿਮਿਆਂ ਦੇ ਆਗਾਝ ਕੱਢੁਗਾ। (ਇਸੀ ਸਫ਼ਲਾ ਪਰ ਤੀਪਰ ਵਿੱਚ ਹੁਈ
ਦੋ ਅ-ਰਭੀ ਇਭਾਰਾਤ ਪਛ ਲੇਨੇ ਦੇ ਚਾਰੋਂ ਨਿਧਤਾਂ ਪਰ ਅਮਲ ਹੋ ਜਾਏਗਾ)।

﴿5﴾ હતાલ વસ્થ ઈસ કા બા વુઝુ ઔર ﴿6﴾ કિબ્લા રૂ મુતા-લાયા કરુંગા. ﴿7﴾ કુરાની આયાત ઔર ﴿8﴾ અહાદીસે મુખા-રકા કી જિયારત કરુંગા. ﴿9﴾ જહાં જહાં “અલ્લાહ” કા નામે પાક આયેગા વહાં શરૂ જગ્દીએ ઔર ﴿10﴾ જહાં જહાં “સરકાર” કા ઈસે મુખારક આયેગા વહાં ચાની ઉન્નિએ વાલી પહુંચા. ﴿11﴾ શર-ઈ મસાઈલ સિખુંગા.

«12» અગર કોઈ બાત સમજ ન આઈ તો ઉલભા સે પૂછ લુંગા.

«13» કિતાબત વગેરા મેં શર-ઈ ગ-લતી મિલી તો નાશિરીન કો તહરીરી તૌર પર મુતલા કરુંગા. (મુસનિફ યા નાશિરીન વગેરા કો કિતાબોં કી અગલાત સિર્જબાની બતાના ખાસ મુક્કીદ નહીં હોતા.)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

અલ મદીનતુલ ઈલ્મયા

અજ: બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી, આશિકે આ'લા હજરત, શૈખે તરીકત,
અમીરે અહલે સુન્નત, હજરતે અલ્લામા મૌલાના અખૂ બિલાલ
મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અતાર કાદિરી ૨-જવી જિયાઈ દામત بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى

الحمد لله على إحسانه وبفضل رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

તજ્લીગે કુરાનાનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી
તહરીક, “દા'વતે ઈસ્લામી” નેકી કી દા'વત, એહ્યાએ સુન્નત ઔર
ઈશાઅતે ઈલ્મે શરીઅત કો દુન્યા ભર મેં આમ કરને કા અજૂમે
મુસમ્મમ રખતી હૈ, ઈન તમામ ઉમૂર કો બ હુસ્નો ખૂબી સર અન્જામ
દેને કે લિયે મુ-તઅદ્વદ મજલિસ કા કિયામ અમલ મેં લાયા ગયા હૈ
જિન મેં સે એક મજલિસ “અલ મદીનતુલ ઈલ્મયા” ભી હૈ જો
દા'વતે ઈસ્લામી કે ઉલ્મા વ મુફ્તિયાને કિરામ بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى પર
મુશ્તમિલ હૈ, જિસ ને ખાલિસ ઈલ્મી, તહકીકી ઔર ઈશાઅતી કામ
કા બીડા ઉઠાયા હૈ. ઈસ કે મુન્દરી-જાએ જૈલ છ શો'બે હું :

بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ
(1) શો'બાએ કુતુબે આ'લા હજરત (2) શો'બાએ દર્સી કુતુબ
(3) શો'બાએ ઈસ્લાહી કુતુબ (4) શો'બાએ તરાજિમે કુતુબ
(5) શો'બાએ તરફતીશે કુતુબ (6) શો'બાએ તખરીજ

“અલ મદીનતુલ ઈલ્મયા” કી અવ્યલીન તરજીહ સરકારે

આ'લા હજરત ઈમામે અહલે સુન્નત, અગ્રીમુલ બ-ર-કત, અગ્રીમુલ મર્તબત, પરવાનાં શરમ્મે રિસાલત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત, હામિયે સુન્નત, માહિયે બિદ્દાત, આલિમે શરીઅત, પીરે તરીકત, બાઈસે બેરો બ-ર-કત, હજરતે અલ્લામા મૌલાના અલહાજ અલ હાફિજ અલ કારી શાહ ઈમામ અહમદ રગા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ કી ગિરાં માયા તસાનીઝ કો અસ્રે હાજિર કે તકાજોં કે મુતાબિક હતાલ વસન સહ્લ ઉસ્લૂબ મેં પેશ કરના હૈ. તમામ ઈસ્લામી ભાઈ ઔર ઈસ્લામી બહને ઈસ ઈલ્મી, તહકીકી ઔર ઈશાઅતી મ-દની કામ મેં હર મુદ્દિન તઆવુન ફરમાએં ઔર મજલિસ કી તરફ સે શાઅએ હોને વાલી કુતુબ કા ખુદ ભી મુતા-લાયા ફરમાએં ઔર દૂસરોં કો ભી ઈસ કી તરગીબ દિલાએં.

અલ્લાહ عَزَّوَ جَلَّ “દા'વતે ઈસ્લામી” કી તમામ મજલિસ બ શુમૂલ “અલ મદીનતુલ ઈલ્મિયા” કો દિન જ્યારહવીં ઔર રાત બારહવીં તરક્કી અતા ફરમાએ ઔર હમારે હર અ-મલે જૈર કો જેવરે ઈલ્માસ સે આરાસ્તા ફરમા કર દોનોં જહાં કી ભલાઈ કા સબબ બનાએ. હમેં જેરે ગુમ્બદે ખજરા શહાદત, જન્નતુલ બડીએ મેં મદ્દિન ઔર જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં જગા નસીબ ફરમાએ.

أَمِينٌ بِجَاهِ اللَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

૨-મજાનુલ મુખારક 1425 હિ.

ફિલેરેસ

ઉન્વાન	સરફણી નંબર	ઉન્વાન	સરફણી નંબર
હુરુદ શરીર કી ફિઝિલિત	9	અભી સે તથારી કર લીજિયે	33
વફાદાર કૌન ?	11	જન્નત કા બાગ યા જહન્નમ કા ગઢા	35
હમ કિસ પર મેહરબાન હોય ?	12	કબી કો જહન્નમ કા ગઢા બનાને વાલે આ'માલ	35
પીછે ક્યા છોડા ?	13	ચુગુલ ખોરી	35
અહલો અયાલ કો અપના સબ કુછ સમજુને વાલે	14	કબી મેં આગ ભડક રહી થી	36
અપને આપ કો હલાકત મેં ડાલને વાલા બદનસીબ	14	ગીબત	37
કિયામત કે હિન અહલો અયાલ કા દા'વા	15	ગીબત કિસે કહતે હોય ?	38
કયું રોતે હો ?	16	અક્સરિયાત ગીબત કી લપેટ મેં હે	38
અમલ ને કામ આના હે	18	નમાજ ન પઢના	39
મુર્દુ કી હસરત !	19	સિયાહ ખચ્ચ્યર નુમા બિચ્છૂ	40
નેક વ બદ દોનોં કો હસરત હોગ્યી	20	વાલિદેન કી ના ફરમાની	41
હમ ભી તુમ્હારે પીછે આને વાલે હોય	21	રૈંકને વાલા ગધા	42
ધોકે મેં ન રહિયે	21	કિન બાતોં મેં ઈતાઅત કી જાએગી ?	43
કબી કી પુકાર	23	જકાત ન દેને કા વબાલ	43
તનાદાઈ હી કાઝી હે	24	ગન્જા સાંપ ગલે મેં ડાલ દિયા જાએગા	45
હુન્યા સે જાને વાલોં કો યાદ કીજિયે	25	અજાબાત કા દર્દનાક નકશા	45
એક હિન મરના હે આભિર મૌત હે	26	જકાત કિસ પર ફરજ હે ?	47
મૌત કો યાદ કરને કા ફાન્દેદા	27	વૂટ કે માલ સે હજ કરને વાલે કા અન્જામ	47
અપની મૌત કો યાદ કીજિયે	27	શરાબ, જિના, ગીબત, જૂટી કસમે	
હમ પર ક્યા ગુરુરેગી ?	29	ખાના ઓર રોજા ન રખના	48
મુર્દુ કે સદમે	30	શરાબી કા અન્જામ	49
કબી વાલે કિસ પર રશક કરતે હોય ?	32	બિન્જીર નુમા મુર્દા	49

ਉਨਵਾਨ	ਸੱਫ਼ਲਾ ਨਾਮਿਕ	ਉਨਵਾਨ	ਸੱਫ਼ਲਾ ਨਾਮਿਕ
ਆਗ ਕੀ ਕੀਵੇਂ	50	ਬਦ ਅਕੀ-ਦਗੀ ਸੇ ਤੌਬਾ	66
ਆਗ ਕੀ ਲਪੇਟ ਮੇਂ	50	ਮਾਈਡ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਫੀਲਿਤ	69
ਜਵਾਨੀ ਮੇਂ ਤੌਬਾ ਕਾ ਈਨਾਮ	50	ਮਰੀਜ ਕੀ ਈਧਾਦਤ	70
ਪੇਸ਼ਾਬ ਸੇ ਨ ਬਚਨਾ	51	ਈਧਾਦਤ ਕੇ ਮ-ਦਨੀ ਫੂਲ	70
ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਜਾ	51	ਮਰੀਜ ਕੇ ਲਿਧੇ ਏਕ ਫੁਆ	71
ਮਿਲਾਵਟ ਕਾ ਸ਼ਰ-ਈ ਫੁਕਮ	52	ਮ-ਦਨੀ ਈਨਾਮਾਮਾਤ ਔਰ ਈਧਾਦਤ	71
ਗੁਸ਼ੇ ਜਨਾਬਤ ਮੇਂ ਤਾਖੀਰ	54	ਸੂਰਾਏ ਮੁਲਕ ਪਥਨੇ ਕਾ ਈਨਾਮ	73
ਗੁਸ਼ੇ ਜਨਾਬਤ ਮੇਂ ਤਾਖੀਰ ਕਥ ਹਰਾਮ ਹੈ	54	ਕਥ ਮੇਂ ਸੂਰਾਏ ਮੁਲਕ ਪਥੀ ਜਾ ਰਹੀ ਥੀ	73
ਜਨਾਬਤ ਕੀ ਹਾਲਤ ਮੇਂ ਸੋਨੇ ਕੇ ਅਹਕਾਮ	55	ਕਥ ਮੇਂ ਫਿਰਿਤਾ ਕੁਰਾਨ ਪਠਾਏਗਾ	74
ਸੂਫ਼ਖੋਰ ਕਾ ਅਨੰਨਾਮ	56	ਸੂਰਾਏ ਧਾਸੀਨ ਸ਼ਰੀਫ ਕੀ ਬ-2-ਕਤ	74
ਮੁਦਾ (ਉਦ ਬੈਠ)	57	ਸੂਰਾਏ ਸ਼ਜ਼ਦਹ ਸ਼ਫ਼ਾਅਤ ਕਰੇਗੀ	74
ਮਾਂ ਸੇ ਜਿਨਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ	58	ਸੂਰਾਏ ਜਿਲਯਾਲ ਪਥਨੇ ਕੀ ਬ-2-ਕਤੋਂ	75
ਪੇਟ ਮੇਂ ਸਾਂਪ	58	ਸੂਰਾਏ ਈਖਲਾਸ ਪਥਨੇ ਕਾ ਫਾਅਦਾ	76
ਮਾਈਡ ਮੇਂ ਹੱਸਨਾ	59	ਸਾਬੇ ਜੁਮੁਆ ਕਾ ਫੁਝਦ	76
ਲਕੜਾਤ ਪਰ ਨਈ ਲਖਾਤ ਪਰ ਨਾਨੂਰ ਰਖਿਯੇ	59	ਕਥ ਕੀ ਗਮ ਗੁਸਾਰ	76
ਕਥ ਕੇ ਜਨਨ ਕਾ ਬਾਗ ਬਨਾਨੇ ਵਾਲੇ ਆ'ਮਾਲ	61	ਤਹਿਤਜੂਦ ਕਾ ਨੂਰ	77
ਨਮਾਜ, ਰੋਜਾ, ਹਜ ਔਰ ਝਕਾਤ ਵਗੈਰਾ	62	ਏਕ ਹਜਾਰ ਅਨੰਵਾਰ	78
ਮੁਝੇ ਨਮਾਜ ਪਥਨੇ ਦੇ	63	ਨੇਕੀ ਕੀ ਦਾ'ਵਤ	79
ਕਥ ਮੇਂ ਨਮਾਜ ਪਥਨੇ ਵਾਲੇ ਬੁਜੂਗ	64	ਮੁਖਲਿਗੀਨ ਕੀ ਕਥੋਂ	79
ਦੋ ਅਂਧੇਰੇ ਫੂਰ ਹੋਂਗੇ	64	ਜਗ-ਮਗਾਅੰਗੀ	79
ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਕਥ	65	ਛੁਨਾ ਮੇਂ ਮੁਚੀਭਤ ਉਠਾਨਾ	80
ਕਥ ਮੇਂ ਤਿਲਾਵਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਬੁਜੂਗ	65	ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਤਕਲੀਫ ਨ ਪਛੋਂਗਾਨੇ ਕਾ ਈਨਾਮ	80
ਸਾਥ ਕੇ ਅਨੰਵਾਰ	66	ਈਸਾਲੇ ਸਵਾਬ	81

ઉન્વાન	સરફાનામભર	ઉન્વાન	સરફાનામભર
કિન્દો કા તોઢકા	81	કબ્ર મંને ખુશ ખબરી પાને વાલો કી હિકાયાત	91
“કરમ” કે તીન હુરુફ કી નિસ્બત સે ઈસાલે સવાબ કી 3 હિકાયાત	82	કલિમાએ શહાદત કી તસ્ટીક કરને વાલે કી બાંધિશા હો ગઈ	91
બાગ સ-દકા કર દિયા	82	અજાન કે જવાબ કી ફરીલત	93
ફસાદી કી મજિફરત	82	3 કરોડ 24 લાખ નેકિયાં કમાઈયે	93
રોજાના એક કુરાને પાક ઈસાલે સવાબ કરને વાલા નૌ જવાન	83	અજાન વ ઈકામત કે જવાબ કા તરીકા	94
સ-દકા દેને સે કબ્ર કી ગરમી દૂર હોતી હૈ	84	સૂરાએ કહુફ કી તિલાવત કી બ-ર-કત	96
રાહે ખુદા મંને ખર્ચ દીજિયે	84	કબ્ર મંને લાયબ્રેરી	97
અપને સ-દકાત દા'વતે ઈસ્લામી કો દીજિયે	85	શૈખેન કે દીવાને કી નજીત	97
ખત્મ ન હોને વાલે 7 આ'માલ ઈલ્મ કબ્ર મંને સાથ રહેગા	86	ઔલિયા કે નામ લેવા કી નજીત	97
ખત્મ ન હોને વાલે 7 આ'માલ ઈલ્મ કબ્ર મંને સાથ રહેગા	86	બેશક મુઝે દો જન્મને અતા કી ગઈ	98
અલ્લાહ કે ઈલ્મ દીન સિખાને કી બ-ર-કત	86	દ-રજીત મંને ફક	100
મુસલ્માન કે દિલ મંને ખુશી દાખિલ કરને કા સવાબ	87	મુઝિત્યે દા'વતે ઈસ્લામી કી જબ કબ્ર ખુલ્લી	101
કિસી કે દિલ મંને ખુશી દાખિલ કરને કે ચન્દ કામ	88	કબ્ર મંને મચ્યિત કે સાથ તબર્કુન્ના રખિયે	104
અજાબે કબ્ર સે મહફૂજ રહેને વાલે	88	હજરતે સચિયદુના અમીરે	104
ખુશ નસીબ	89	મુઆવિયા <small>رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ</small> કી વસિય્યત	104
શહીદ અજાબે કબ્ર સે મહફૂજ રહતા હૈ	89	તબર્કુન્ના રખને કા તરીકા	105
પેટ કે મરજ મંને મરને વાલા	90	કબ્ર પર તલ્કીન કા તરીકા	105
જુમુઆ કે દિન ફૌત હોને વાલા	90	કબ્ર પર અજાન દીજિયે	106
કબ્ર મંને વહ્ફશત ન હોણી	91	કફન કે લિયે તીન અનમોલ તોડકે	107
		માખજ વ મરાજેઅ	109
		અલ મદીનતુલ ઈલિમ્યા કી કુતુબ વ રસાઈલ	111

Digitized by srujanika@gmail.com

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين
ما بعده فاعود بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

ਕਈ ਮੌਕੇ ਆਗੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ

شیعیان آپ کو لाभ سوستی دیتا اے مگر آپ یہ کتاب پکار لیجیئے، کبھی و ہشتر کی تاخیری کا جوہن بنتے گا، إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

ਦੁਇ ਸ਼ਾਰੀਕ ਕੀ ਝੜੀਲਤ

بے یہاں دیلوں کے یہاں، رہmatے دارے، تا ۷۶۸ رہ ۷-۷۶۸، سارے
 کوئی نہیں کہا جائے کہ فرمائے رہmatے نیشان ہے : جب
 جو مہماں رہا کہ دن آتا ہے عَزَّ وَجَلَ فَرِیضتوں کو بے جاتا ہے
 جس کے پاس یہی کے کا گز اور سونے کے کل بم ہوتے ہیں وہ لیجاتے
 ہیں، کوئی یوم میں جو مہماں رہا اور شہر میں میں پر کسرا ت سے درود
 پاک پڑتا ہے۔ (کنز العمال ج ۱ ص ۲۵۰ حدیث ۴۷۱۲)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ઉમ્મુલ મુઅમ્રિનીન હજરતે સાચ્ચિ-દતુના આઈશા સિદ્ધિકા ઉમ્મુલ મુઅમ્રિનીન હજરતે સાચ્ચિ-દતુના આઈશા સિદ્ધિકા ઉમ્મુલ મુઅમ્રિનીન હજરતે સાચ્ચિ-દતુના આઈશા સિદ્ધિકા

سے مરવی ہے کہ اے کوئی دن نور کے پیکار، تماام نبیوں کے
ساروں، سلطان نے بھڑکو بار نے صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم
سے دریافت فرمایا : “تُو مَنْ جَانَتِ الْمُحَاجَّةَ
تُو مُحَاجِّ إِلَيْهِمُ الرِّضْوَانَ
أَوْلَى بِالْجَنَاحِ لِمَنْ يَرْجُ
أَنْ يُنَزَّلَ مِنْ أَنَّهُمْ أَنْجَلُوا” : اور اس کا رسूل
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم : “تُو مُحَاجِّ إِلَيْهِمُ الرِّضْوَانَ
أَوْلَى بِالْجَنَاحِ لِمَنْ يَرْجُ
أَنْ يُنَزَّلَ مِنْ أَنَّهُمْ أَنْجَلُوا” : اور اس کا رسूل

કબ મેં આબે વાલા દોષત

તુમ્હારે અહલો અયાલ, માલ ઔર આ'માલ કી મિસાલ ઉસ શાખ્સ કી તરફ હે જિસ કે તીન ભાઈ હોં, જબ ઉસ કી મૌત કા વક્ત કરીબ આએ તો વોહ અપને તીનોં ભાઈયોં કો બુલાએ ઔર એક સે કહે : “તુમ મેરી હાલત દેખ રહે હો, યેહ બતાઓ કે તુમ મેરે લિયે ક્યા કર સકતે હો ?” વોહ જવાબ દે : “મૈં તુમ્હારે લિયે ઈતના કર સકતા હું કે ફિલહાલ તુમ્હારી તીમાર દારી કરું, તુમ્હારે સાથ રહ કર તુમ્હારી હાજાત વ ઝરાયાત કો પૂરા કરું ફિર જબ તુમ્હારા ઈન્જિકાલ હો જાએ તો તુમ્હેં ગુસ્સા દે કર કફન પહનાડિં ઔર લોગોં કે સાથ મિલ કર તુમ્હારા જનાઓ ઉઠાડિં કે કબી મૈં કન્ધા દું તો કબી કોઈ ઔર શાખ્સ, જબ (તુમ્હેં દફન કર કે) વાપસ આડિં તો જો કોઈ તુમ્હારે બારે મેં પૂછે ઉસ કે સામને તુમ્હારી ભલાઈ હી બયાન કરું.” યેહ ભાઈ દર હકીકત ઉસ શાખ્સ કે અહલો અયાલ હેં. યેહ ફરમાને કે બા'દ સરકારે મદ્દીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ને સહાબે ડિરામ સે પૂછા : “ઈસ કે બારે મેં તુમ્હારા ક્યા બયાલ હૈ ?” અર્જ કી : “યા રસૂલલ્હાહ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ હમ ઈસ મેં કોઈ ભલાઈ નહીં પાતે.” આપ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ને કલામ જારી રખતે હુએ ઈશાં ફરમાયા : ફિર વોહ અપને દૂસરે ભાઈ સે કહે : “તુમ ભી મેરી હલાત દેખ રહે હો, મેરે લિયે ક્યા કર સકતે હો ?” તો વોહ જવાબ મેં કહે : “મૈં ઉસ વક્ત તક તુમ્હારા સાથ દુંગા જબ તક તુમ જિન્દા હો, જુંહી તુમ દુન્યા સે રૂખ્સત હોગે હમારે રાસ્તે જુદા હો જાઓગે ક્યુંકે તુમ કષ્ટ મેં પહોંચ જાઓગે ઔર મૈં યહીં દુન્યા મેં રહ જાઉંગા.” યેહ ભાઈ અસ્ત મેં ઉસ શાખ્સ કા માલ હૈ, ઈસ કે બારે મેં તુમ્હારા

କବି ମେଁ ଆବେ ବାଲା ଦୀଶ୍ୱ

ક્યા ખ્યાલ હૈ ? સહાબે કિરામ ને અર્જ કી : “યા રસૂલલલાહ ! હમ ઈસે ભી અચ્છા નહીં સમજતે.”

م-۸۷۱ آکا صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ سَلَّمَ نے ماجید یہ شاہدِ فرمادیا : فیکر
وہ شاہس اپنے تیسرا بھائی سے کہے : “یقیناً تُمْ بَهِي مَرِي
ہالات دے بھ رہے ہو اور تُم نے میرے اہلِ ایساں اور مال کا
جواب بھی سُن لیا ہے، باتا اُو تُم میرے لیے کیا کر سکتے ہو؟”
وہ عسے تسلی دے تے ہوئے کہے : “میرے بھائی! میں تو کبھی میں بھی
تُمھارے ساتھ رہنگا اور تُم دنیا کی شر سے بچا دیں گا اور جب یہ میں
لہساب آئے گا تو میں ترے بھی جان میں جا بہنگا اور عسے وہ ن
دھار کر دیں گا۔” یہ عس کا املا ہے، اس کے بارے میں تُمھارا کیا
بھایا ہے؟ ساہاب اے کیرام علیہم الرضوان نے ارجمند کیا : “یا
ر سُوْلَلَلَلَّا ۝ ! یہ عس تو بہت ایسا دوست ہے۔”
ہو جو رے پورنور، شاہزادے یہ مُنُشُر اے صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْهُوَ سَلَّمَ نے یہ شاہدِ
فرمادیا : “اُنکو ہکندا یا نہیں یہی حقیقت ہے۔”

(كنز العمال، كتاب الموت، ج ١٥، ص ٣١٨)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

वकादार कौन ?

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આપ ને મુલા-હજા ફરમાયા કે
હમારે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા ﷺ ને એક આસાન
મિસાલ કે જરીએ અમલ કી અહભિષ્યત કો બયાન ફરમાયા. યકીનન
માલ, અહલો અયાલ ઔર આ'માલ મેં સે હમારા સબ સે વફાદાર

દોસ્ત “અમલ” હૈ જો કબ્ર વ હશર મેં ભી હમારા મદદગાર હોગા.

તું અપણી મૌત કો મત ભૂલ કર સામાન ચલને કા અમીં કી ખાક પર સોના હૈ ઈટોં કા સિરહાના હૈ ન બેલી હો સકે ભાઈ ન બેટા બાપ તે માઈ તું ક્યુંફિરતા હૈ સોદાઈ અમલ ને કામ આના હૈ

હમ કિસ પર મેહરબાન હું ?

ઈન્સાન વફાદાર દોસ્ત કા કદરાન ઔર ઉસી પર જિયાદા મેહરબાન હોતા હૈ, ઈસી બાત કે પેશે નજર હમેં જિયાદા અહિમિયત “કબ્ર વ હશર મેં કામ આને વાલે દોસ્ત” યા’ની અમલ કો દેની ચાહિયે થી મગર અફસોસ ! ઐસા નહીં હૈ, હમ મેં સે કુછ લોગ માલ કો જિયાદા અહમ સમજતે હૈને હાલાંકે યેહ ઉસ વકત તક હમારા સાથ દેતા હૈ જ્યા તક હમારી સાંસેં બહાલ હૈને, આંખેં બન્દ હોતે હી હમેં છોડ કર હમારે વારિસોં કે પાસ ચલા જાતા હૈ ઔર કબ્ર મેં “ફૂટી કોડી” ભી હમારે સાથ નહીં જાતી ક્યુંકે કફન મેં થેલી હોતી હૈ ન કબ્ર મેં તિજોરી ! ઝરાયાતે જિન્દગી કી તકમીલ કે લિયે માલ કી અહિમિયત સે ઈન્કાર નહીં મગર આજ હમારી ગાલિબ અકસરિયત માલો દૌલત કી મહિયત મેં ઐસી ગરિફતાર હૈ કે જિયાદા સે જિયાદા માલ કમાને કી ધુન મેં હરામ વ ના જાઈજ જરાએએ બે દરેગ ઈસ્તિ’માલ કિયે જાતે હૈને મ-સલન રિશવત ઔર સૂદ કા લૈન હૈન કિયા જાતા હૈ, જખીરા અન્દોડી કી જાતી હૈ, જમીનોં પર કષ્ણે કિયે જાતે હૈને, લોગોં કે કર્ણે દબાએ જાતે હૈને, અમાનત મેં ખિયાનત કી જાતી હૈ, વક્ફ કે અમ્વાલ મેં ખુર્દ ખુર્દ કી જાતી હૈ, ચોરી કી જાતી હૈ, ડાકા મારા જાતા હૈ, ચિછિયાં ભેજ કર લોગોં સે ભતા વુસૂલ કિયા જાતા હૈ, માલદારોં કો તાવાન કી ખાતિર ઈગવા કિયા જાતા હૈ, અલ ગરાજ તિજોરી કો રૂપૈ પૈસે ઔર સોના ચાંદી સે ભરને કે લિયે નામએ

આ'માલ કો ખૂબ ગુનાહોં સે ભરા જતા હૈ. ઐસા કરને વાલોં કે દિલો દિમાગ પર હિર્સ વ લાલચ કા ઈતના ગ-લબા હો જતા હૈ કે ઉન્હેં યેહ એહસાસ તક નહીં હોતા કે એક દિન સબ યહીં છોડ જાના હૈ, જેસા કે

પીછે ક્યા છોડા ?

હજરતે સાધ્યિદુના અબૂ હુરૈરા રَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ سે મરકૂઅન મરવી હૈ : “જબ કોઈ શખ્સ મર જતા હૈ તો ફિરિશે કહતે હૈનું કે ઈસ ને આગે ક્યા ભેજા ? ઓર લોગ પૂછતે હૈનું : ઈસ ને પીછે ક્યા છોડા ?”

(شعب الایمان، الحدیث ٤٧٥، ج ٧، ص ٣٢٨)

મુફસિસરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હજરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન ઈસ હદ્દીસે પાક કે તફુત ફરમાતે હૈનું : “યા'ની મરતે વકત ઉસ કે વારિસીન તો છોડે હુએ માલ કી ફિક મેં હોતે હૈનું કે ક્યા છોડે જા રહા હૈ ? ઓર જો મલાએકા (યા'ની ફિરિશે) ઉસ કી કંજે રૂહ વગેરા કે લિયે આતે હૈનું વોહ ઉસ કે આ'માલ વ અકાઈદ કા હિસાબ લગાતે હૈનું.” (મિરાતુલ મનાજીફ, જિ. 7, સ. 84)

દૌલતે દુન્યા કે પીછે તૂ ન જા આભિરત મેં માલ કા હૈ કામ ક્યા
 દિલ સે દુન્યા કી મહબ્બત દૂર કર દિલ નબી કે ઈશ્ક સે મા'મૂર કર
 વન્નાં પેરિસ કે સપને છોડ દે
 બસ મદીને હી સે રિશ્તા જોડ લે

(વસાઈલે બાણીશ, સ. 375)

صَلُّوٰ عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અહલો અયાલ કો અપના સાથ કુછ સમગ્રને વાલે

હમ હુન્યા મેં તન્દા આએ થે ઔર તન્દા હી લૌટ જાએંગે, લેકિન ઈસ હુન્યા મેં હમ તન્દા નહીં રહેતે બલ્કે બહુત સે અફરાદ મ-સલન માં બાપ, બહન ભાઈ, બીવી બચ્ચે, અંજીઝો અકારિબ ઔર દોસ્ત અહબાબ વગેરા હમારી જિન્દગી કા હિસ્સા હોતે હું, વોહ હમારા ઔર હમ ઉન કા ખયાલ રખતે હું ઔર રખના ભી ચાહિયે ક્યુંકે શરીઅત ને ભી ઈન કે હુકૂક બયાન કિયે હું. ફિન્ડી તૌર પર હમેં ઈન સે મહિષત હોતી હું મગર અક્સર લોગ અપને અહલો અયાલ કી મહિષત મેં ઐસા ગુમ હો જાતે હું કે ફિર ઉન્હેં કષ્ટ યાદ રહતી હું ન મૈદાને મહિશર, જિસ કા નતીજા યેહ નિકલતા હું કે મુઅજ્જિઝન નમાજ કે લિયે બુલા રહા હોતા હું મગર યેહ ઘર વાલોં સે ખુશ ગણ્યિયોં મેં ઐસે મગન હોતે હું કે ભરી મહિલ છોડ કર મસ્જિદ કા રૂખ કરને કો ઈન કા જી નહીં ચાહતા, ઈન કે બચ્ચોં કા કિસી કે બચ્ચોં સે જગડા હો જાએ તો અપની ઔલાદ કા કુસૂર હોને કે બા વુજૂદ મુઅઝી માંગને કે બજાએ તૂ તુકાર બલ્કે મારધાડ પર ઉત્તર આતે હું, શરીઅત ઔરત સે પદ્દ કા તકાજા કરતી હું મગર યેહ અપને શોહર કો રાજી રખને કે લિયે બે પદ્દગી કા ઈશ્ટિહાર બન કર રહ જાતી હું, ઈસી તરફ બા'જ નાદાન અપને ઘર વાલોં કી ફરમાઈશેં ઔર ઝરૂરતે પૂરી કરને કે લિયે માલે હરામ કા વબાલ ભી અપને સર લે લેતે હું જો કે સરાસર ખસારે કા સૌદા હૈ, ચુનાન્યે

અપને આપ કો હલાકત મેં ડાલને વાલા બદ નરીબ

હમારે ઘારે આકા, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર ને ચَلَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَإِلَهُ وَسَلَّمَ ઈશ્રાદ ફરમાયા : “લોગોં પર એક જમાના ઐસા આએગા કે મોમિન કો અપના દીન બચાને કે લિયે

એક પહાડ સે દૂસરે પહાડ ઔર એક ગાર સે દૂસરી ગાર કી તરફ ભાગના પડેગા તો ઉસ વક્ત રોજી અલ્લાહ ગુરૂજલી કી નારાજી હી સે હાસિલ કી જાએગી ફિર જબ ઐસા જમાના આ જાએગા તો આદમી અપને બીવી બચ્ચોં કે હાથોં હલાક હોગા, અગર ઉસ કે બીવી બચ્ચે ન હોં તો વોહ અપને વાલિફૈન કે હાથોં હલાક હોગા, અગર ઉસ કે વાલિફૈન ન હુએ તો વોહ રિશ્ટેદારોં ઔર પડેસિયોં કે હાથોં હલાક હોગા.” સહાબઅ કિરામٰ الرَّضُوان ને અર્જ કી : “યા રસૂલલલ્હાહ ! વોહ કેસે ?” ફરમાયા : “વોહ ઉસે માલ કી કમી કા તા’ના દેંગો તો આદમી અપને આપ કો હલાકત મેં ડાલને વાલે કામોં મેં મસરૂફ કર દેગા.” (તો ગોયા ઉન્હીં કે હાથોં હલાક હુવા)

(التر غيب والترهيب، كتاب الأدب بباب في العزلة لمن لا يأبه من...الخ رقم ١٦، ج ٣، ص ٢٩٩)

અપને ઘર વાલોં કો હરામ કમા કર જિલાને વાલોં કો સંભલ જાના ચાહિયે કે મૈદાને મહશર, કે જહાં એક એક નેકી કી સખ્ત હાજત હોગી, યેહી “અપને” ઉસ સે ક્યા સુલૂક કરેંગે ? યેહ જાનને કે લિયે નીચે દી ગઈ રિવાયત બાર બાર પઢિયે, ચુનાન્યે

કિયામત કે દિન અહલો અચાલ કા દા’વા

મરવી હૈ કે “મુર્દું સે તઅલ્લુક રખને વાલોં મેં પહલે ઉસ કી જોજા ઔર ઉસ કી ઓલાદ હૈ, મગર યેહ સબ (યા’ની બીવી, બચ્ચે કિયામત મેં) અલ્લાહ ગુરૂજલી કી બારગાહ મેં અર્જ કરેંગે : “એ હમારે રબ ! હમેં ઈસ શાખ્સ સે હમારા હક લે કર દે, ક્યૂંકે ઈસ ને કબી હમેં દીની ઉમ્ર નહીં સિખાએ ઔર યેહ હમેં હરામ જિલાતા

था جिस کا ہم میں ہلکا نہیں تھا۔” یعنانے یہ شاپس سے یعن کا بہلہ لی�ا جائے گا۔” ایک اور ریوایت میں ہے کہ “بندے کو بھی جان کے پاس لایا جائے گا، فریشہ پھاڈ کے برابر یعنی نہ کیا لایا جائے گا تو یعن سے یعن کے ایسا کی برابر گیری اور بیانات کے بارے میں سوچا لے گا اور مال کے بارے میں پوچھا جائے گا کہ ہم سے ہاسیل کیا؟ اور کہاں بھر کیا؟ ہاتھ کے یعن کے تماام آماں مال یعن کے موتاں-لبات میں بھر ہو جائے گا اور یعن کے لیے کوئی نہ کسی بارکی نہیں رہے گی، یعن وکٹ فریشہ آواز دے گے: “یہ وہ شاپس ہے جیس کی نہ کیا یعن سے یعن کے اہل ایسا لے گے اور وہ اپنے آماں مال کے ساتھ گیری ہے۔”

(قوت القلوب، باب ذکر التزویج الخ، ج ۲ ص ۴۷۸، ۴۷۹)

ہماری بیگنی ہوئی آہات نیکل جائے میلے گناہوں کے امراء سے شیکھ یا رہ رہنے بلائی کی راہوں میں گامجن ہر دم کر دے ن رہ میرے پاٹ گناہ کا یا رہ

(وہ سارے بخشش، ص 56)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

کُبْرُى رُوْتے ہُو ؟

ایک شاپس شاہزاد بیمار تھا، اسے لگتا تھا کہ ہونیا میں کوئی ہی دیر کا مہمان ہے۔ یعن کے بھرے، جوڑا اور مان بانپ ہر دیگر بھرے آنسو بھا رہے تھے۔ یعن نے اپنے والی دیگر سے پوچھا: “اے بھا جان! آپ کو کیس یوں نے رکھا تھا؟” کہنے لگے: “میرے جیگر کے دوکنے! جو داہی کا گام رکھا تھا، تumھا رے مرنے کے بآدھا کیا بنے گا؟” یعن شاپس نے اپنی والی دیگر سے پوچھا:

“ઘારી અમ્મીજાન ! આપ ક્યું રો રહી હોય ?” માં ને જવાબ દિયા : “મેરે લાલ ! દુન્યા સે તેરી રૂખ્સાતી કા સોચ કર રો રહી હું, મૈં તેરે બિગેર કેસે રહ પાડિંગી ?” ફિર અપની બીવી સે પૂછા : “તુમ્હેં કિસ ચીજ ને રોને પર મજબૂર કિયા ?” ઉસ ને ભી કહા : “મેરે સરતાજ ! આપ કે બિગેર હમારી જ્િન્દગી અજીરન હો જાએગી, જુદાઈ કા ગમ મેરે દિલ કો ઘાઈલ કર રહા હૈ, આપ કે બા'દ મેરા ક્યા બનેગા ?” ફિર અપને રોતે હુએ બચ્ચોં કો કરીબ બુલાયા ઔર પૂછા : “મેરે બચ્ચો ! તુમ્હેં કિસ ચીજ ને રૂલાયા હૈ ?” બચ્ચે કહને લગો : “આપ કે વિસાલ કે બા'દ હમ યતીમ હો જાએંગો, હમારે સર સે બાપ કા સાયા ઉઠ જાએગા, આપ કે બા'દ હમારા ક્યા બનેગા ?” ઉન સબ કી યેહ બાતે સુન કર વોહ શાખ્સ કહને લગા : “તુમ સબ અપની દુન્યા કે લિયે રો રહે હો, તુમ મેં સે હર શાખ્સ મેરે લિયે નહીં બલ્કે અપના નફ્ફાઅ ખત્મ હો જાને કે ખૌફ સે રો રહા હૈ, ક્યા તુમ મેં સે કોઈ ઔસા ભી હૈ જિસે ઈસ બાત ને રૂલાયા હો કે મરને કે બા'દ કબ્ર મેં મેરા ક્યા હાલ હોગા, અન્કરીબ મુજે વહૃશત નાક, તંગો તારીક કબ્ર મેં છોડ દિયા જાએગા, ક્યા તુમ મેં સે કોઈ ઈસ બાત પર ભી રોયા કે મુજે મરને કે બા'દ મુન્કર નકીર (યા'ની કબ્ર મેં સુવાલાત કરને વાલે ફિરિશ્ટોં) સે વાસિતા પડેગા ! ક્યા તુમ મેં સે કોઈ ઈસ ખૌફ સે ભી રોયા કે મુજે મેરે પરવર્દ ગાર ગુરૂજલ કે સામને હિસાબો કિતાબ કે લિયે ખડા કિયા જાએગા ! આહ ! તુમ મેં સે કોઈ ભી મેરી ઉખરવી પરેશાનિયોં કી વજહ સે નહીં રોયા બલ્કે હર એક અપની દુન્યા કી વજહ સે રો રહા હૈ.” ઈસ ગુફત-ગૂ કે કુછ હી દેર બા'દ ઉસ કી રૂહ ક-ફસે ઉન્સુરી સે પરવાજ કર ગઈ. (عيون الحكايات ص ٨٩ ملخصاً)

میठے میठے ہر سلسلہ می بھائیو ! ہر س ہیکا یت میں ہمارے لیے ہر بھت ہی ہر بھت ہے کے وہ اہلو ایسا ل جن کے ائے شو آرائی کے لیے ہم اپنی نہیں کو ربان کر دتے ہیں، جنھے آسائشوں دنے کے لیے ہم بڑی بھی سے مشرکتے برداشت کرتے ہیں، جن کی راہتوں کے لیے ہم بھوپ کے گاموں کے ہوا لے کر دتے ہیں، جنہی ہمارا سفرے جنہی بھت ہوتا ہے ہمہاری نہیں اپنی فیک ساتا نے لگاتی ہے کہ ہر س کے جانے کے باہر ہمارا کیا بنے گا ? کاش وہ یہ بھی سوچتے کے مرنے کے باہر ہر س کا کیا بنے گا ? اور ہمارے لیے دھی آئے میکھری وہ ہر سا لے سواب کی کسرت کرتے ہے ۔

جب کے پہنچے اجنبی رہ لے جائے گا ۔ جس سے بے جان تک پ کر ہر جا جائے گا لہو میں کوئی تری نہیں آ جائے گا ۔ تھوڑے دکھنا کے ہر ہر ک پلٹ جائے گا (وہ سائیں بخشش، ص 355)

امال نے کام آنا ہے

میठے میठے ہر سلسلہ می بھائیو ! دوسرے کی دنیا رہشان کرنے کے لیے اپنی کبھی میں اپنے را مٹ کیجیے، دلیت و مال اور اہلو ایسا ل جن کی مہبھت میں نہ کیا ہے ن چونا ہیں میں پڑیے کے ہر سب کا ساتھ تو آپ بند ہوتے ہی ڈھوٹ جائے گا ۔ جبکے نہ کیا کبھی وہ آبھریت بکھے دنیا میں بھی کام آ جائے گی، مگر افسوس ! کے آج ہماری اکس ریت کی توانا یا سوچ سے لے کر شام تک اپنی دنیا کی جنہیں اسی دنیا میں سفر ہو رہی ہیں، سامانے آبھریت کی فیک بھوت کم دی�ا ہے دتی ہے، یاد رجیے ! نہ کہ آمال کی

કદ્ર આજ નહીં તો કલ જરૂર મા'લૂમ હો જાએગી મગર ઉસ વક્ત સિવાએ હસરત કે કુછ હાથ ન આએગા, જૈસા કે

મુર્દી કી હસરત !

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કે મતબૂઝા 32 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ રિસાલે “કબ્ર કા ઈમ્તિહાન” કે સફ્હા 4 પર શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્ત હજરતે અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અતાર કાદિરી بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَمَّا يَرِيدُ નકલ કરતે હોય : હજરતે સાચ્છિદુના અતા બિન યસાર રચી بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى عَمَّا يَرِيدُ ફરમાતે હોય : “જબ માયિત કો કબ્ર મેં રખા જાતા હૈ તો સબ સે પહુલે ઉસ કા અમલ આ કર ઉસ કી બાઈ રાન કો હ-ર-કત દેતા ઔર કહતા હૈ : મૈં તેરા અમલ હું. વોહ મુર્દી પૂછતા હૈ : “મેરે બાલ બચ્યે કહાં હોય ? મેરી ને'મતોં, મેરી દૌલતોં કહાં હોય ?” તો અમલ કહતા હૈ : “યેહ સબ તેરે પીછે રહ ગયે ઔર મેરે સિવા તેરી કબ્ર મેં કોઈ નહીં આયા.” વોહ મુર્દી હસરત સે કહતા હૈ : “એ કાશ ! મૈં ને અપને બાલ બચ્યોં, અપની ને'મતોં ઔર દૌલતોં કે મુકાબલે મેં તુઝે તરજીહ દી હોતી ક્રૂડુકે તેરે સિવા મેરે સાથ કોઈ નહીં આયા.”

(شرح الصدور، باب ضمة القبر لكل أحد، ص ١١١، ١١٢)

દુપ અંધેરી કબ્ર મેં જબ જાએગા બે અમલ ! બે ઈમ્તિહા ઘબરાએગા
કામ માલો જર વહાં ન આએગા ગાફિલ ઈન્સાં યાદ રખ પદ્ધતાએગા

(વસાઈલે બજીશાશ, સ. 376)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَامٌ

નેક વ બદ દોનો કો હસરત હોગી

મહિબુબે રજબે જુલ જલાલ, સાહિબે જૂદો નવાલ, પૈકરે હુસ્નો જમાલ જમાલ ને ફરમાયા : જો ભી યહાં સે મર કર જાતા હૈ નાદિમ ઝરુર હોતા હૈ. સહાબે કિરામ ઉલ્લેખિત રૂપોના ને અર્જ કી : “યા રસૂલલ્હાહ ! નદામત કિસ બાત કી ?” ફરમાયા : અગર વોહ નેક હો તો નાદિમ હોતા હૈ કે કાશ કુછ ઔર નેકી કર લેતા ઔર અગર ખતાકાર હો તો નદામત ઔર હસરત કરતા હૈ કે વોહ (ગુનાહોં સે) કયું બાજ ન આયા.

(جامع الترمذى، كتاب الزهد، باب ما جاء فى ذهاب البصر، الحديث ٢٤١١، ج ٤، ص ١٨١)

મુફસ્સિસરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હજરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન “મિરઆતુલ મનાજુહ” જિલ્લા 7 કે સરફા 378 પર ઈસ હદ્દીસ કે તહીત લિખતે હૈને : લિખાજા હર શખ્સ કો ચાહિયે કે મૌત સે પહલે જિન્દગી કો, બીમારી સે પહલે તન્હુરુસ્તી કો, મશ્ગુલિય્યત સે પહલે ફરાગત કો ગનીમત જાને જિતના મૌકાએ મિલે (નેકી) કર ગુજરે

ઉત્તરતે ચાંદ ટલતી ચાંદની જો હો સકે કર લે અંધેરા પાખ આતા હૈ યેહ દો દિન કી ઉઝલી હૈ ઈસ દુન્યા કા એક હી ફેરા મુડનહીં આના દૂજાવાર જો કરના હૈ કર લે યાર ! હો જા સમજદાર હતા કે અગર કોઈ શખ્સ અપની સારી જિન્દગી સજદા સુજૂદ મેં ગુજાર દે વોહ યેહ કહેગા કે મેરી ઉત્ત્ર ઔર જિયાદા કયું ન હુદ્દ કે મૈં સજદે સુજૂદ ઔર જિયાદા કર લેતા ઔર આજ ઈસ સે ભી ઉંચા દ-રજા પાતા ! ઈસ ફરમાન મેં કુફફાર ઔર ગુનહગાર સબ દાખિલ હૈને, કુફફાર કો શરમિન્દગી હોણી કે હમ મુસલ્માન કયું ન બને ? ગુનહગાર કો શરમિન્દગી હોણી, હમ નેકૂકાર પરહેજ ગાર કયું ન બને ? ગુનાહોં સે બાજ કયું ન આએ, મગાર કુફફાર કો ઉસ

વક્ત કી યેહ નદામત કામ ન દેગી. (મિરાતુલ મનાજી, જિ. 7, સ. 378)

હમ ભી તુમારે પીછે આને વાલે હોય

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ હુન્યા મેં રોજાના મુ-તઅદ્દ બચ્ચે પૈદા હોતે હોય તો કુછ ઈન્સાન યહાં સે રૂખ્સત ભી હોતે હોય, યું આના જાના લગા રહતા હૈ, ઈસ લિયે યેહ સમજના નાદાની હૈ કે હમ હમેશા દૂસરોને જનાએ હી દેખતે રહેંગે, ભૂલિયે મત ! એક દિન વોહ ભી આએગા કે હમારા ભી જનાજા ઉઠાયા જાએગા. હજરતે સચ્ચિદાના અબૂ હુરૈરા રઃ્ચી الل્હ تَعَالَى عَنْ ٗ ١٧ કોઈ જનાજા દેખતે તો ફરમાતો : “ચલો હમ ભી તુમહારે પીછે આને વાલે હોય.”

વાકેઈ આએ દિન ઉઠને વાલે જનાએ હમારે લિયે ખામોશ મુખલિંગ કી દૈસિયત રખતે હોય.

જનાજા આગે આગે કહ રહા હૈ એ જહાં વાલો

મરે પીછે ચલે આઓ તુમહારા રહનુમા મેં હું

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ધોકે મેં ન રહિયે

જું જૂં દિન, મહીને ઔર સાલ ગુજરતે જા રહે હોય જિન્દગી હમ સે દૂર ઔર મૌત કરીબ તર હોતી ચલી જા રહી હૈ, લિલાજા અપની સાંસોં કો ગનીમત જાનિયે ઔર ગુનાહોંને સે તૌબા કર કે નેકિયાં કમાને મેં મસરૂફ હો જાઈયે, કિતને હી લોગ ઐસે હોય જો આને વાલે કલ કે મુજાહિર હોતે હોય કરેંગે વોહ કરેંગે” ફિર વોહ “કલ”

तो आता है मगर उस का इन्तिजार करने वाले अपनी कष्ट में उत्तर
युके होते हैं, जैसा के हजरते सम्यिद्दुना मन्सूर बिन अम्मार
عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْفَقَار
ने एक नौ जवान को नसीहत करते हुए कहा : “ऐ
नौ जवान ! तुझे तेरी जवानी धोके में न डाले, कितने ही जवान ऐसे
थे जिन्हों ने तौबा में ताखीर की और लभी लभी उभीदं बांध लीं,
मौत को भुला कर ये ह कहते रहे के कल तौबा कर लेंगे, परसों तौबा
कर लेंगे यहां तक के इसी गङ्गलत की हालत में उन्हें मौत आ गई
और वो ह अंधेरी कष्ट में जा सोए, उन्हें उन के माल, गुलामों,
औलाद और मां बाप ने कोई फ़ाअदा न दिया, फ़रमाने इलाही है :

૧૦ યોરાયિને ઉમાલ ઓલાબુન લા-જ-માન કન્જુલ ઈમાન: જિસ દિન

﴿إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقُلُوبٍ سَلِيمٍ﴾ ن. مાલ કામ આશેગા ન બેટે મગર

(پ ۱۹، اشعراء: ۹۸)

ਛਾਲਿਰ ਛਵਾ ਸਲਾਮਤ ਫਿਲ ਲੇ ਕਰ.

(مكاشفة القلوب، باب في العشق، ص ٤٣)

આહ ! હર લમ્હા ગુનહુ કી કસ્તો ભરમાર હે ગ-લ-બાએ શૈતાન હે ઓર નફસે બદ અત્વાર હે

ਜਿੰਦਗੀ ਕੀ ਸ਼ਾਮ ਫਲਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਹਾਏ ਨਫਸ ! ਗਰ੍ਮ ਰੋਝੀ ਸ਼ਬ ਗੁਨਾਹਾਂ ਕਾ ਹੀ ਬਸ ਬਾਝਾਰ ਹੈ

(વસાઈલે બિંશાશ, સ. 47)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ !

کتب کی پوکار

مोہن ترجم نبھی، مکھی م-دھنی، مہبوبے رجھے گانی۔
 ﷺ کا فرمائے ہے: ”کبھی رہ جانا پوکار کر کھتی ہے کہ میں مسیح اور کوئی دوسرے کا دار ہوں، میں تاجدار کا دار ہوں، میں بیٹھی کا دار ہوں اور میں کسی کا دار ہوں۔“ جب مومین بندھا دھنایا جاتا ہے تو کبھی کھتی ہے: ”مرہبنا! تū اپنے ہی دار آیا! میری پیٹ پر یا لانے والوں میں سے تū میں جیسا دھن بھبھھا ہو، آج جب تū میں ہوا لے کر دیتے گا تو تū انکریب دے بھوگے میں تū سے کیا (انکریب) سو لوک کرتی ہو۔“ یعنی کبھی اس کے لیے ہدیہ نیگاہ تک کوشاہا ہو جاتی ہے اور اس کے لیے جنات کا داروازا بھول دیتا جاتا ہے۔ مگر جب گونہ گاہ پر یا کافر آدھی دھن کیا جاتا ہے تو کبھی کھتی ہے: ”ن تو تū میں بھبھک ہو اور ن ہی یہ ہتے رہا دار ہے۔ میری پیٹ پر یا لانے والوں میں سے میرے نجدیک تū سب سے بھرا ہے، آج جب کے تū میں سیپورٹ کیا گا ہے تو انکریب تū دے بھوگا میں تے ری کسی بھبھر لے تی ہو!“ یہ ہتے رہ کر کبھی اسے ہس ترہ دبھاتی ہے کہ میں کی پسخیاں ایک دوسرے میں پہنچتی ہو جاتی ہے۔ راوی کھتے ہے: یہ ہتے رہ کر فرماتے ہو اسے رسوئی لکھا دیتا، لیکر فرماتا ہے: ”اے اس کے لیے ساتھ انکو دھن کر دیتے ہوں کے اگر اس میں سے ایک بھی جمین پر ہوں کے مار دے تو رہتی ہوں یا تک جمین سے کوچھ نہ ہو، یہ ہتے رہ کر اسے دھن کر دیتے اور نوچتے رہنگے یہ ہتے رہ کے اسے لیسا بھکر کے لیے دے جائیا جائے۔“

(جامع الترمذی، کتاب صفة القيامة، الحدیث ۸۶۴۲، ج ۴، ص ۸۰۲)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હાએ હમારા ક્યા બનેગા !

ਇਸ ਤੋਂ ਅਪਨੀ ਕਥਾ ਕੋ ਧਕ਼ਸਾਰ ਭੂਲੇ ਹੁਏ ਹੋਣੇ। ਫਿਲ੍ਹਾਲ ਬਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹੈ :

‘‘ની બેશક બરજાખ આભિરત કી પેશાગોઈ હૈ. ’’

આહ ! હમારી (فتح الباري، كتاب الأدب، تحت الحديث ٦٠٥٥ ج ١٠، ١٩٩٠) ગફવત, કે નાન્દુંઅ કી સંજિત્યોં, કબ્ર કે અંધેરોં, ઈસ મેં મૌજૂદ કીડે મકોડોં, મુન્કર નકીર કે સખ્ત લહજે મેં કિયે જાને વાલે સુવાલોં, બોસીદા હો જાને વાલી હડિયોં, અગાબે કબ્ર કી શિક્ષાતોં સે આગાહ હોને કે બા વુજૂદ નેકિયાં કમાને કી જુસ્ત-જૂ નહીં કરતે !

ਗੋ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਨਾ ਕਥ ਕਾ ਪੁਰਈਲ ਗਨਾ ਹੈ ਅਫਸੋਸ ਮਗਰ ਫਿਰ ਭੀ ਧੇਹ ਗਫਲਤ ਨਹੀਂ ਆਈ
ਏ ਰਹਮਤੇ ਕੌਨੈਨ ! ਕਮੀਨੇ ਪੇ ਕਰਮ ਹੋ ਹਾਏ ! ਨਹੀਂ ਆਤੀ ਬੁਰੀ ਖਸਲਤ ਨਹੀਂ ਆਤੀ

www.dawateislam.org (વસાઈલે બાળિશા, સ. 135)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ତଣାଈ ହି କାଫି ହେ

ਬਿਲਫਰ्ज ਅਗਰ ਕਥਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਅਜਾਬ ਨ ਭੀ ਹੋ ਤੋ ਤਾਂਗੇ
 ਤਾਰੀਕ ਕਥਿ ਮੈਂ ਤਵੀਲ ਅੱਖੇ ਤਕ ਤਨਾ ਰਹਨਾ ਹੀ ਸ਼ਾਦੀਦ ਆਝਮਾਈ ਹੈ
 ਕ੍ਰੂਕੇ ਹਮਾਰੀ ਨਾਨੂਕ ਮਿਆਛ ਕਾ ਤੋ ਧੇਹ ਆਲਮ ਹੈ ਕੇ ਅਗਰ ਹਮੇਂ
 ਤਮਾਮ ਤਰ ਸਹੂਲਿਤਾਤ ਵ ਆਸਾਈਸ਼ਾਤ ਸੇ ਆਰਾਸਤਾ ਵ ਪੈਰਾਸਤਾ
 ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬੰਗਲੇ ਧਾ ਕੋਠੀ ਮੈਂ ਕੁਛ ਵਿਨੋਂ ਕੇ ਲਿਧੇ ਤਨਾ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿਧਾ
 ਜਾਂਦੇ ਤੋ ਧਬਰਾ ਜਾਂਦੇ.

ਕਈ ਰਾਹੀਂ ਹੈ ਸ਼ਾਹੋਂ ਦੇ ਕਥਾਂ ਕੀ ਧੇਹ ਤਾਹਾਈ

તાજો તખ્ત કે માલિક આજ ક્યું અકેલે હો

દુન્યા સે જાને વાલો કો યાદ કીજિયે

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત હોયાની નહીં કરમાતે હું : “મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! કભી કભી તન્હાઈ મેં દિલ કો હર તરણ કે દુન્યાવી ખયાલાત સે પાક કર કે અપને ઉન દોસ્તોં, રિશ્ટેદારોં કો યાદ કીજિયે જો વફાત પા ચુકે હોય, અપને કુર્બો જવાર મેં રહેને વાલે ફૌત શુદ્દગાન મેં સે એક એક કો યાદ કીજિયે ઔર તસવ્યુર હી તસવ્યુર મેં ઉન કે ચેહરે સામને લાઈયે ઔર ખયાલ કીજિયે કે વોહ કિસ તરણ દુન્યા મેં અપને અપને મન્સુબ વ કામ મેં મશ્ગૂલ થે, લમ્બી લમ્બી ઉમ્મીદોં બાંધે દુન્યાવી તા'લીમ કે જરીએ મુસ્તકિબલ કી બેહતરી કે લિયે કોશાં થે ઔર એસે કામોં કી તદબીર મેં લગે થે જો શાયદ સાલહા સાલ તક મુક્ખ્મલ ન હો સકેં, દુન્યાવી કારોબાર કે લિયે વોહ તરણ તરણ કી તકલીફ ઔર મશક્કતે બરદાશ્ત કિયા કરતે થે, વોહ સિફ્ફ ઈસ દુન્યા હી કે લિયે કોણિશોં મેં મસરૂફ થે, ઈસી કી આસાઈશોં ઉન્હેં મહિબુબ ઔર ઈસી કા આરામ ઉન્હેં મરગૂબ થા. વોહ યું જિન્દગી ગુજાર રહે થે ગોયા ઉન્હેં કભી મરના હી નહીં, ચુનાન્યે વોહ મૌત સે ગાફિલ, ખુશિયોં મેં બદ મસ્ત ઔર ખેલ તમાશોં મેં મગન થે, ઉન કે કફ્ફન બાજાર મેં આ ચુકે થે લેકિન વોહ ઈસ સે બે ખબર દુન્યા કી રંગનિયોં મેં ગુમ થે. આહ ! ઈસી બે ખબરી કે આલમ મેં ઉન્હેં યકાયક મૌત ને આ લિયા ઔર વોહ કણ્ણોં મેં પહુંચા દિયે ગયે. ઉન કે માં બાપ ગમ સે નિદાલ હો ગયે, ઉન કી બેવાંએ બે હાલ હો ગઈ, ઉન કે બચ્ચે બિલક્કતે રહ ગયે, મુસ્તકિબલ કે હસીન ખ્વાબોં કા આઈના ચકના ચૂર હો ગયા. ઉમ્મીદોં મલિયા મેટ હો ગઈ, ઉન કે કામ અધૂરે રહ ગયે, દુન્યા કે લિયે ઉન કી સબ મેહનતોં રાએગાં ગઈ. તુ-રસા ઉન કે અખ્વાલ તક્સીમ કર કે મળે સે

ખા રહે હેં ઔર ઉન કો ભૂલ ચુકે હેં.

જબ ઈસ બાળમ સે ઉઠ ગયે દોસત અકસર ઔર ઉઠતે ચલે જા રહે હેં બરાબર

યેહ હર વક્ત પેશો નગર જબ હે મન્ગર યથાં પર તેરા હિલ બહલા હે ક્યૂંકર

જગહ જ લગાને કી દુન્યા નહીં હે

યેહ ઈષ્ટત કી જા હે તમાશા નહીં હે

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَامٌ

(વીરાન મહલ, સ. 17)

એક દિન મરના હે આખિર મૌત હે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દિન ઔર રાત ગોયા દો સુવારિયાં હેં જિન પર હમ બારી બારી સુવાર હોતે હેં, યેહ સુવારિયાં મુસલ્લિબ અપના સર્ફર જારી રખે હુએ હેં ઔર હમેં મૌત કી મન્જિલ પર પહોંચા કર હી દમ લેંગી, ક્યા કભી આપ ને ગોર તિયા કે હમ દિન કે ગુજરને ઔર રાત કે કટને પર બહુત ખુશ હોતે હેં હાલાંકે હમારી જિન્દગી કા એક દિન યા એક રાત કમ હો જતી હે ઔર હમ મૌત કે મઝીંડ કરીબ હો જતે હેં, હમારી હૈસિયત તો ઉસ બલ્બ કી સી હે જિસ કી સારી ચકાયોંદ ઔર તુવાનાઈ પ્લાસ્ટિક કે એક બટન મેં છુપી હોતી હે, ઉસ બટન પર પડને વાલા ઉગલી કા હલકા સા દબાવ ઉસ કી રોશનિયાં ગુલ કર દેતા હે, ઈસી તરફ મૌત કા વક્ત આને પર હમારા ચાકો ચૌબન્દ જિસ્મ ઈતના બેબસ હો જાતા હે કે હમ અપની મરજી સે હાથ ભી નહીં હિલા સકતે, અગર્યે યેહ તો હે કે એક દિન હમેં ભી મરના હે મગર હમ નહીં જાનતે કે મૌત મેં કિંતના વક્ત બાકી હે ? ક્યા મા'લૂમ કે આજ કા દિન હમારી જિન્દગી કા

આખિરી દિન યા આને વાલી રાત હમારી જિન્દગી કી આખિરી રાત હો ! બલ્કે હમારે પાસ તો ઈસ કી ભી જમાનત નહીં કે એક કે બા'દ દૂસરા સાંસ લે સકેંગે યા નહીં ? ક્યુંકે સાંસ ફેફડોં મેં જાતે ઔર બાહર નિકલતે વક્ત ઈન્સાન કે ઈજ્ઞિયાર મેં નહીં હોતા ઔર ન હી ઈસ પર એ'તિબાર કિયા જા સકતા હૈ, ઐન મુખ્યિન હૈ કે જો સાંસ હમ લે રહે હૈં વોહી આખિરી હો દૂસરા સાંસ લેને કી નૌભત હી ન આએ !

عَلَيْهِ السَّلَامُ

હમારી રૂએ કબજ ફરમા લેં ! આએ દિન યેહ ખબરે હમેં સુનને કો મિલતી હૈં કે હુલાં ઈસ્લામી ભાઈ અથે ખાસે થે, બ જાહિર ઉન્હેં કોઈ મરજ ભી ન થા, લેકિન અચાનક હાટફેલ હો જાને કી વજહ સે ચન્દ મિનટ કે અન્દર અન્દર ઉન કા ઈજ્ઞિકાલ હો ગયા, પૂંહી કિસી ભી લમ્હે હમેં ઈસ દુન્યા સે રૂખ્સત હોના પડ સકતા હૈ ક્યુંકે જો રાત કબ્ર મેં ગુઝરની હૈ વોહ બાહર નહીં ગુઝર સકતી.

બ વકતે નજ્રાય સલામત રહે મેરા ઈમાં
મુજે નસીબ હો કલિમા હે ઈલિજા યા રબ

(વસાઈલે બાણિજા, સ. 55)

મૌત કો યાદ કરને કા ફાઅદા

હજરતે સાથ્યદુના અનસ બિન માલિક સે

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالَّهُ وَسَلَّمَ

રિવાયત હૈ કે સરકારે મર્દીના, રાહતે કલબો સીના, ને ઈશ્શાદ ફરમાયા : “જિસે મૌત કી યાદ ખૌફઝદા કરતી હૈ કબ્ર ઉસ કે લિયે જન્મત કા બાગ બન જાએગી.” (جع الجوامع، الحديث، ج ٢، ص ٣٥١٦)

અપની મૌત કો યાદ કીજિયે

જરા તસવ્યુર કી નિગાહ સે દેખિયે કે મેરી મૌત કા વક્ત

આન પહોંચા હૈ, મુજ પર ગશી તારી હો ચુકી હૈ, લોગ બે બસી કે આલમ મેં મુજે મૌત કે મુંહ મેં જાતા હુવા દેખ રહે હૈં મગર કુછ કર નહીં સકતે, નજુદ કી સંજ્ઞિયાં ભી શુરૂઆ હો ગઈ મગર મેં અપની તકલીફ કિસી કો બતા નહીં સકતા કયૂંકે હર વક્તા ચહેકને વાલી જબાન અબ ખામોશ હો ચુકી હૈ, સખ્ત ઘાસ મહસૂસ હો રહી હૈ મગર કિસી સે દો ઘૂંટ પાની નહીં માંગ સકતા, ઈસી દૌરાન કોઈ મુજે તલ્કીન કરને (યા'ની મેરે સામને કલિમાએ પાક પઢને) લગા, ફિર રફતા રફતા સામને કે મનાજિર ધુંદલે હોને લગે, ગલે સે ખર-ખરાહટ કી આવાંએ આના શુરૂઆ હો ગઈ, ઔર બિલ આભિર રૂછ ને જિસ્મ કા સાથ છોડ દિયા યા'ની મેરા ઈન્ટિકાલ હો ગયા. અજીઝો અકારિબ પર ગિર્યા તારી હો ગયા. અહલો અયાલ મ-સલન બીવી બચ્ચોં, બહન ભાઈ, માં બાપ વગેરા કી આંખેં શિદતે ગમ સે નમ હૈં. કિસી ને આગે બઢ કર મેરી આંખેં બન્દ કર દો, પાઉં કે દોનોં અંગૂઠે ઔર દોનોં જબડોં કો કપડે કી પણી સે બાંધ કર મુજ પર ચાદર ઉઠા દી ગઈ. મેરી મૌત કે એ'લાનાત હોને લગે, રિશ્ટેદારોં ઔર દોસ્તોં કો ઈન્ટિલાઆત દી જાને લગીં. કુછ લોગ મેરી તકફીન વ તદ્દીન કે ઈન્ટિઝામાત મેં લગ ગાયે. ગુસ્લ કા ઈન્ટિઝામ હોને પર મુજે તખ્તાએ ગુસ્લ પર લિટા કર ગુસ્લ દિયા ગયા ઔર કફ્ફન પહુના કર મેરી માયિત આભિરી દીદાર કે લિયે રખ દી ગઈ. મેરે ચાહને વાલોં ને આભિરી મરતબા મુજે દેખા કે યેહ ચેહરા અબ હુન્યા મેં દોબારા હુમેં દિખાઈ ન દેગા, ઘર કી ફરજ સોગ-વાર હૈ ઔર દરો દીવાર પર ઉદાસી છાઈ હુઈ હૈ. ફિર મેરે નાઝ ઉઠાને વાલોં ને મેરા જનાઝ અપને કન્ધોં પર ઉઠા લિયા ઔર જનાઝ ગાહ કી તરફ બઢના શુરૂઆ હો ગાયે. વહાં પહોંચ કર મેરી નમાજે જનાઝ અદા કી ગઈ ઔર મેરે જનાજે કા રૂખ ઉસ કબ્રિસ્તાન

કી તરફ કર દિયા ગયા જહાં મુજે અપની જિન્દગી મેં રાત કે વક્તા તન્હા આને કી હિન્મત નહીં હોતી થી મગર અબ ન જાને કિતની રાતે ઈસ કબ્રિસ્તાન મેં ગુજારની હોંગી ! યેહ વોહી કબ્રિસ્તાન હૈ જે અપને નાચે મકીનોં કા મુન્તકિર હોતા હૈ, જહાં પર ઈન્સાનોં કે સાથ ઉન કી જ્વાહિશાત ભી દફન હો જતી હૈં. લોગોં ને મેરી લાશ કો ચારપાઈ સે ઉઠા કર ઉસ કબ્રિ મેં મુન્તકિલ કર દિયા જિસ કે બારે મેં હટીસે પાક મેં આયા કે જન્મત કા એક બાગ હૈ... યા... દોગુખ કા ગઠા !

કબ્રિ પર મિઠી ડાલ કર

જબ મેરે સાથ આને વાલે લૌટ કર ચલે તો મૈં ને ઉન કે કદમોં કી ચાપ સુની, ઉન કે જાને કે બા'દ કબ્રિ મુજ સે હમ કલામ હુદ્દ ઔર કહને લગી : એ આદમી ! ક્યા તૂને મેરે હાલાત ન સુને થે ? ક્યા મેરી તંગી, બદબૂ, હોલનાકી ઔર કીડોં સે તુઝે નહીં ડરાયા ગયા થા ? અગર ઐસા થા તો ફિર તૂને ક્યા તથ્યારી કી ?

કબ્રિ મેં મુજ કો લિયા કર ઔર મિઠી ડાલ કર ચલ દિયે સાથી ન પાસ અબ કોઈ રિશ્ટેદાર હૈ ખ્વાબ મેં ભી એસા અન્ધેરા કભી દેખા ન થા જૈસા અન્ધેરા હમારી કબ્રિ મેં સરકાર હૈ

(વસાઈલે બજીશાશ, સ. 74)

صَلَوَاعَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَوَاعَلَى مُحَمَّدٍ

હમ પર ક્યા ગુમરેશી ?

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈન્સાન કે દો ઘર હોતે હૈં : એક જમીન કે ઊપર ઔર એક જમીન કે અન્દર (યા'ની કબ્રિ), આજ હમ અપને ઘર કો આરામ દેહ વ પુર સુકૂન બનાને કે લિયે કેસે કેસે જતન કરતે હૈં, અંધેરે કો દૂર કરને કે લિય જગહ જગહ બટબ રોશન કરતે હૈં, ગરમી મેં ઠન્ડક કે લિયે એર કન્ડીશનર (Airconditioner) ઔર સર્ટા કે મૌસિમ મેં સર્ટા સે બચને કે લિયે હીટર (Heater) તક લગવાતે

હું, બિજલી ચલી જાએ તો મું-તબાછિલ ઈન્ટિઝામ કે તૌર પર જનરેટર ઔર યૂ.પી.એસ (ups) તથાર રખતે હું, મગાર એક દિન સબ કુછ છોડછાડ કર ખાલી હાથ દૂસરે ઘર યા'ની કષ્ટ મેં મુન્તકિલ હો જાએંગે. સોચિયે તો સહી ઉસ વક્ત હમ પર કયા ગુરુરેગી જબ કષ્ટ કી વફ્ફશતોં, ગહરી તારીકિયોં ઔર અજનબી માહોલ કી ઉદાસિયોં મેં તન્દા હોંગે, કોઈ હમદર્દ ન મદદગાર, કિસી કો બુલા સકેં ન ખુદ કહી જા સકેં, હમ પર કેસી ઘબરાહટ તારી હોગી !

અંધેરા કાટ ખાતા હે અકેલે ખોફ આતા હે તો તન્દા કષ્ટ મેં કંદૂકર રહ્યુંગા યા રસૂલલ્લાહ નીરીને ઈમિહાં લેને કો જબ આયેંગે તુરબત મેં જવાબાત ઉન કો આકા કેસે દુંગા યા રસૂલલ્લાહ બરાએ નામ દર્દે સર સહા જાતા નહીં મુજ સે અજાબે કષ્ટ કેસે સહ સહુંગા યા રસૂલલ્લાહ ઘણાં ચ્યૂંટી ભી તડપા દે મુજે તો કષ્ટ કે અન્દર શહા બિયથૂ કે રંક કેસે સહુંગા યા રસૂલલ્લાહ

(વસાઈલે બજ્ઞાશ, સ. 140)

મુદ્દ કે સદમે

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મતબૂઝા “ફેઝાને સુન્નત” જિલ્દ 2 કે 499 સફ્ફાત પર મુશ્તમિલ બાબ, “ગીબત કી તબાહ કારિયાં” સફ્ફા 67 પર હે : અવ્યાલ તો મૌત કે સદમે કા તસવ્યુર હી જાન કો ધુલાને વાલા હે ઉપર સે ખુદા વ મુસ્તફા عَزَّوَجَلَ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી નારાજી કી સૂરત મેં અજાબ હુવા તો કેસે બરદાશત હો સકેગા ! મુદ્દ કે સદમે કા નકશા ખીચતે હુએ મેરે આકા આ'લા હજરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રજા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ફરમાતે હું : વોહ

મૌત કા તાજા સદમા ઉઠાએ હુએ રૂહ (કે નિકલતે વકત) જિસ કા અદના ઝટકા સો ઝર્બે શમશીર (યા'ની તલવાર કે સો વાર) કે બરાબર, જિસ કા સદમા હજાર ઝર્બે તૈગ (યા'ની તલવાર કે હજાર વાર) સે સપ્ત તર, બલ્કે મ-લકુલ મૌત عَلَيْهِ السَّلَامُ કા દેખના હી હજાર તલવાર કે સદમે સે બઢ કર. વોહ નઈ જગહ, વોહ નિરી તન્હાઈ, વોહ હર તરફ ભયાનક બે કસી છાઈ, ઈસ પર વોહ નકીરેન (યા'ની મુન્કર નકીર) કા અચાનક આના, વોહ સખ્ત હૈબત નાક સૂરતે દિખાના કે આદમી દિન કો હજારોં કે મજમાં મેં દેખે તો હવાસ બજા ન રહેં, કાલા રંગ, નીલી આંખેં દેગોં કે બરાબર બડી, અબરક (ચમકીલી ધાત) કી તરહ શો'લાજન, સાંસ જૈસે આગ કી લપટ, બૈલ કે સીંગોં કી તરહ લમ્બે નોકદાર કીલે (યા'ની અગલે દાંત), જમીન પર વિસટતે સર કે પેચીદા બાલ, કદો કામત જિસમ વ જસામત બલા વ કિયામત, કે એક શાને (યા'ની કન્ધે) સે દૂસરે (કન્ધે) તક મન્જિલોં (યા'ની બે શુમાર કિલો મીટર્ડ) કા ફાસિલા, હાથોં મેં લોહે કા વોહ ગુર્જ (યા'ની હથોડા) કે અગર એક બસ્તી કે લોગ બલ્ક જિન્ન વ ઈન્સ જમ્મા હો કર ઉઠાના ચાહેં ન ઉઠા સકેં, વોહ ગારજ કડક કી હોલનાક આવાજેં, વોહ દાંતોં સે જમીન ચીરતે ઝાહિર હોના, ફિર ઈન આફાત પર આફિત યેહ કે સીધી તરહ બાત ન કરના, આતે હી ઝન્જોડ ડાલના, મોહલત ન દેના, કડકતી જિડકતી આવાજોં મેં ઈસ્તિહાન وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ إِرَحْمُ ضُعْفَنَا يَا كَرِيمُ يَا جَمِيلُ صَلِ وَسَلِمُ દેના. (તરજમા : ઉલી નેિય રહ્મતે વાલી કુરામ વસાઈ રાની અમીન યા રહ્મત રાહિબીન ઔર અલ્લાહ હ મારે લિયે કાફી હૈ ઔર વોહ સબ સે બડા કારસાજ હૈ. એ કરમ ફરમાને વાલે ! હમારી કમજોરી પર રહમો કરમ ફરમા, એ

રહબે જમીલ ! દુરુદો સલામ ભેજ નબિયે રહમત રહમત (صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

પર ઔર ઉન કી ઈજૂજત વાતી આલ ઔર બિકિયા તમામ ઉમ્મત પર.

કબૂલ ફરમા, કબૂલ ફરમા, એ સબ સે જિયાદા રહમો કરમ ફરમાને વાલે !)

(ફતાવા ર-જવિયા, જિ. 9, સ. 934 તા 937)

ધૂપ અંધેરા હી ક્યા વધુશત કા બસેરા હોગા કબ્ર મેં કેસે અકેલા મેં રહ્યુંગા યા રબ !

ગર કફન ફાડ કે સાંપોં ને જમાયા કખજા હાથે બરબાદી ! કહાં જા કે છુપુંગા યા રબ !

દંક મચ્છર કા ભી મુઝ સે તો સહા જાતા નહીં કબ્ર મેં બિચ્છૂ કે દંક કેસે સહૂંગા યા રબ !

ગર તુ નારાજ હુવા મેરી હલાકત હોગી હાથે ! મેં નારે જહનમ મેં જલુંગા યા રબ !

અફવ કર ઔર સદા કે લિયે રાત્રી હો જા

ગર કરમ કર દે તો જહન મેં રહ્યુંગા યા રબ !

صَلُّو عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(ગીબત કી તથાદ કારિયાં, સ. 67)

કબ્ર વાલે કિસ પર રશ્ક કરતે હોય ?

હજરતે સાચ્છિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર ઉમર પાત્ર સે મરવી હૈ : “કોઈ દિન એસા નહીં કે જિસ મેં મ-લકુલ મૌત (عَلَيْهِ السَّلَام) કબ્રિસ્તાન મેં યોહ એ'લાન ન કરતે હોય : “એ કબ્ર વાલો ! આજ તુમું કિન લોગોં પર રશ્ક હૈ ?” તો વોહ જવાબ દેતે હુએ કહતે હોય : “હમેં મસ્જિદ વાલોં પર રશ્ક હૈ કે વોહ મસ્જિદોં મેં નમાઝ પદ્ધતે હૈનું ઔર હમ નમાઝ નહીં પદ્ધતે સકતે. વોહ રોજે રખતે હૈનું ઔર હમ નહીં રખ સકતે. વોહ સ-દકા કરતે હૈનું ઔર હમ નહીં કર સકતે. વોહ અલ્લાહ કા જિક કરતે હૈનું ઔર હમ નહીં કર સકતે.” ફીર અહલે કબ્ર

અપને ગુજરાતી જમાને પર નાદિમ (યા'ની શર્મસાર) હોતે હું.”

(الروض الفائق، المجلس الثالث في ذكر الموتالخ، ص ٢٧)

વોહ હે એશો ઈશરત કા કોઈ મહલ ભી જહાં તાક મેં હર ઘડી હો અજલ ભી
બસ અબ અપને ઈસ જહૂલ સે તૂનિકલ ભી યેહ જીને કા અનદાજ અપના બદલ ભી
જગહ જી લગાને કી હુન્યા નહીં હે
યેહ ઈશ્વર કી જા હે તમાશા નહીં હે

صَلُّوٰ عَلَى الْحَبِّيْبِ ! صَلُّوٰ اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

અભી સે તથ્યારી કર લીજિયે

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત આંગાંહીની દામત હું હુંમેં કષ્ટ
વ હશર કી તથ્યારી કા જેહુન અતા કરતે હુએ ફરમાતે હું : “મીઠે મીઠે
ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ અકલ મન્દ વોહી હે જો મૌત સે કબ્લ મૌત
કી તથ્યારી કરતે હુએ નેકિયોં કા જખીરા ઈકણા કર લે ઔર સુન્નતોં
કા મ-દની ચરાગ કષ્ટ મેં સાથ લે જાએ ઔર યું કષ્ટ કી રોશાની કા
ઈન્ટિજામ કર લે, વરના કષ્ટ હરગિઝ યેહ લિહાજ ન કરેગી કે મેરે
અન્દર કોન આયા ? અમીર હો યા ફકીર, વજીર હો યા ઉસ કા
મુશીર, હાકિમ હો યા મહિકુમ, અફસર હો યા ચપરાસી, સેઠ હો યા
મુલાજિમ, ડોક્ટર હો યા મરીજ, ઠેકેદાર હો યા મજદૂર. અગાર
કિસી કે સાથ ભી તોશએ આખિરત મેં કમી રહી, નમાંને કસ્ટન કરા
કીં, ૨-મજાન શરીર કે રોજે બિલા ઉજ્જરે શર-ઈ ન રખે, ફર્જ હોતે
હુએ ભી જકાત ન દી, હજ ફર્જ થા મગર અદા ન કિયા, બા વુજૂદે
કુદરત શર-ઈ પર્દા નાફિઝ ન કિયા, માં બાપ કી ના ફરમાની કી,

જૂટ, ગીબત, ચુગલી કી આદત રહી, ફિલ્મે, ડિરામે દેખતે રહે, ગાને બાજે સુનતે રહે, દાઢી મુંડવાતે યા એક મુઢી સે ઘટાતે રહે. અથ ગરજ ખૂબ ગુનાહોં કા બાગાર ગર્મ રખા તો **અલ્લાહ** ઉર્જોજી ઓર ઉસ કે રસૂલ ﷺ ના રાજગી કી સૂરત મેં સિવાએ હસરત વ નદામત કે કુછ હાથ ન આએગા. જિસ ને ફરાઈજ કે સાથ સાથ નવાફિલ કી ભી પાબન્દી કી, ૨-મજાનુલ મુખારક કે ઈલાવા નફલી રોજે ભી રખે, કૂચા કૂચા, ગલી ગલી નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાઈ, કુરાને પાક કી તા'લીમ ન સિર્ફ ખુદ હાસિલ કી બલ્કે દૂસરોં કો ભી દી, ચૌકદર્સ દેને મેં હિચ-કિચાહટ મહસૂસ ન કી, ઘર દર્સ જરી કિયા, સુન્તતોં કી તરબિયત કે મ-દની કાફિલોં મેં બા કાઈ-દગી સે સફર કરને કે સાથ સાથ દીગાર મુસલ્માનોં કો ભી ઈસ કી તરગીબ દિલાઈ, રોજાના મ-દની ઈન્નામાત કા રિસાલા પુર કર ઉર્જોજી ઓર ઉસ કે ખ્યારે રસૂલ ﷺ કે ફિઝલો કરમ સે ઈમાન સલામત લે કર દુન્યા સે રૂખ્સતી હુઈ તો **અલ્લાહ** ઉર્જોજી ઉન્ના શાંતાનુભૂતિ એ તો ઉસ કી કબ્ર મેં હશ્ર તક રહેમતોં કા દરિયા મૌજેં મારતા રહેગા ઓર નૂરે મુસફા

માણિ કુ ચશ્મે લહરાતે રહેંગે.

કબ્ર મેં લહરાઓંગે તા હશ્ર ચશ્મે નૂર કે

જલ્વા ફરમા હોગી જબ તલ્યાત રસૂલુલ્હાહ (હદાઈકે બાંધિશ)

صَلُوٰعَلِيُّ الْحَبِيبِ ! صَلَوٰةٌ لِلَّهِ تَعَالَى عَلٰى مُحَمَّدٍ

(બાદશાહોં કી હક્કિયાં, સ. 17)

જનત કા બાગ થા જનનમ કા ગાં

અલ્લાહ કે મહિબૂબ, દાનાએ ગુયુબ, મુનજુખાનું અનિલ
ઉયુબ કા ફરમાને ઈશ્રત નિશાન હૈ : કબ્ર યા તો
જહનમ કા ગઢા હૈ યા જન્નત કે બાગોં મેં સે એક બાગ.

(الترغيب والترهيب ج ٤ ص ١١٨ دار الفكر بيروت)

ਕਥਾ ਕੋ ਜਨਨਿਮ ਕਾ ਗਾਡਾ ਬਣਾਨੇ ਵਾਲੇ ਆਮਾਲ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યું તો હર ગુનાહ અજાબે કબ્ર
 કા સબબ બન સકતા હૈ મગર ચન્દ ઐસી રિવાયાત વ છિકાયાત
 મુલા-હાજા કીજિયે જિન મેં અજાબે કબ્ર મેં મુખ્તલા કરને વાલે ગુનાહોં
 કા ખુસૂસિય્યત કે સાથ છિક હૈ :

(1) ચુગુલ ખોરી

(سنن النسائي ص ١٣ حديث ٣١ صحيح البخاري ج ١ ص ٩٥ حديث ٢١٦)

કબુ મેં આગ ભડક રહી થી

(مكاشفة القلوب، ص ٧١)

ਮਿਠੇ ਮਿਠੇ ਈਸ਼ਵਾਮੀ ਭਾਈਯੋ! ਲੋਗਾਂ ਮੌਫ਼ ਫਸਾਦ ਕਰਵਾਨੇ ਦੇ ਲਿਖੇ
ਉਨ ਦੀ ਬਾਤੋਂ ਏਕ ਦੂਜੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਨਾ ਚੁਗਲੀ ਹੈ। (੩੧੧ ਅ, ਚ ੧, ਸੁਨੋਵੀ ਲੱਗ ਮੁਸਲਿਮ)

આગ મેં જલના પડેગા, અગર કબી જિન્દગી મેં યેહ ગુનાહ હુવા હો
તો તૌબા કર કે યેહ નિયત કર લીજિયે કે હમ ચુગલી ખાંયેગે ન
સુનેંગો, إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

સુન્નું ન ફોઝશ કલામી ન ગીબતો ચુગલી
તરી પસંદ કી બાતેં ફકત સુના યા રખ

(વસાઈલે બાણિજા, સ. 54)

صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(2) ગીબત

હજરતે સાચ્છિદુના અભી બકરહ ફરમાતે હૈં કે મૈં નબિયે કરીમ, રાખી રહીમ કુલીમ ને સાથ ચલ રહા
થા ઔર આપણે ને ચલી લાય થામા હુવા થા. એક
આદમી આપણ કુલી લાય થા. ઈસી દૌરાન
હમ ને અપને સામને દો કંબો પાઈ તો નુભુવ્યત કે આફનાબ, જનાબે
રિસાલત માઝાબ ને ફરમાયા : “ઇન દોનોં કો
અઝાબ હો રહા હૈ ઔર કિસી બડે અખ્ર કી વજહ સે નહીં હો રહા,
તુમ મેં સે કૌન હૈ જો મુજે એક ટહની લા દે.” હમ ને એક દૂસરે સે
આગે બઢને કી કોણશ કી તો મૈં સંજ્ઞત લે ગયા ઔર એક ટહની
(યાની શાખ) લે કર હાજિરે બિદમતા હો ગયા. આપ
ને ઉસ કે દો ટુકડે કર દિયે ઔર દોનોં કંબો પર
એક એક ટુકડા રખ દિયા ક્રિએ ઈશાદ ફરમાયા : “યેહ જબ તક તર
(યાની સંજ્ઞ વ તરો તાજા) રહેંગે ઇન પર અઝાબ મેં કમી રહેણી ઔર
ઇન દોનોં કો ગીબત ઔર પેશાબ કી વજહ સે અઝાબ હો રહા હૈ.”

ગીબત કિસે કહતે હોય ?

સદરુશશરીઅહ, બદરતરીકહ હજરતે અલ્લામા મૌલાના મુશ્કી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'જમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِيُّ ને ગીબત કી તા'રીફ ઈસ તરણ બયાન કી હૈ : “કિસી શખ્સ કે પોશીદા ઐબ કો ઉસ કી બુરાઈ કરને કે તૌર પર જિક કરના.”

(બહારે શરીઅત, ડિસ્સા : 16, સ. 175)

અક્સરિયત ગીબત કી લપેટ મેં હોય

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત હજરતે અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અતાર કાદિરી بِرَحْمَةِ اللَّهِ الْقَوِيِّ લિખતે હોય : માં બાપ, ભાઈ બહન, મિયાં બીવી, સાસ બહુ, સુસર દામાદ, નન્દ ભાવજ બલ્કે અહલે ખાના વ ખાનદાન નીજ ઉસ્તાદ વ શાર્ગિર્ડ, સેઠ વ નોકર, તાજિર વ ગાહક, અફસર વ મજદૂર, માલદાર વ નાદાર, હાકિમ વ મહુકુમ, દુન્યાદાર વ દીનદાર, બૂઢા હો યા જવાન અલ ગરજ તમામ દીની ઔર દુન્યવી શો'ભોં સે તઅલુક રખને વાલે મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિયત ઈસ વક્ત ગીબત કી ખૌફનાક આફત કી લપેટ મેં હૈ, અફસોસ ! સદ કરોડ અફસોસ ! બે જા બક બક કી આદત કે સબબ આજ કલ હમારી કોઈ મજલિસ (બેઠક) ઉમ્મુન ગીબત સે ખાલી નહીં હોતી.

ગીબતો ચુગલી કી આફત સે બચોં યેહ કરમ યા મુસ્તફા ફરમાઈયે
 આહિરો બાતિન હમારા એક હો યેહ કરમ યા મુસ્તફા ફરમાઈયે
 ચલો આલી હીબિબ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

(ગીબત કી તબાહ કારિયાં, સ. 25)

میठے میठے ہلکا میں بھائی بھائی ! گیبھت کے بارے میں مجنیڈ
مَا'لُوْمَاتْ اُوْرَ ہلکا میں بھائی بھائی ! گیبھت کے بارے میں مجنیڈ
اَهْلَکَلْ سُوْنَنْتَ اَمْتَ بَرْعَالْمُتْہَلْ کی کیتا ب ” گیبھت کی تباہ کاری یاں ”
کا جوڑر مُتَّا-لَعَّا کیجیے، گیبھت کے بھیکھیاں اے لانے چنگا بھی^{اَنْشَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ}
کیجیے کے ” گیبھت کرے گے ن سُوْنَنْ گے، ”

(3) نہماں ن پڑنا

دا' واتے ہلکا میں بھائی بھائی ” مک-ت-بھتھل مڈینا ”
کی ماتبھو آ 853 سکھا ت پر مُشتمیل کیتا ب ” چھنام میں لے
جانے والے آ' مال ” جیلھ ایپل کے سکھا 444 پر ہے : ” بے^{www.dawateislami.net}
نہماں کی کبھ میں دی جانے والی سچا ائے یہ ہے (1) یہ کبھ کی
ہلکا تانہ تانگ کر دیا جائے گا کے یہ کی پستی یا اک دھوسرے میں پے وسٹ
ہو جائے گی (2) یہ کی کبھ میں آگ بھکا دی جائے گی فیر ووہ
دین رات انجا رون پر لوتا پوتا ہوتا رہے گا اور (3) کبھ میں یہ پر
اک اگر دھا مُسکھلہ کر دیا جائے گا جس کا نام اششُ عَلیل
اکر اک ہے، یہ کی آنچے آگ کی ہو گی جبکے ناپھن لوہے کے
ہو گے، ہر ناپھن کی لامبائی اک دین کی مسماں تک ہو گی، ووہ
مایت سے کلماں کرتے ہوئے کہے گا : ” میں اششُ عَلیل اکر اک یا' نی
گانج سانپ ہو۔ ” یہ کی آواج کوک دار بیکھلی کی سی ہو گی، ووہ
کہے گا : ” میرے رہ جو جنہی نے بھوئے ہو کم دیا ہے کے نماں یہ فی
جہا اے اے کرنے پر تھوڑے آنکھ تا ب کے بآ' د تک مارتا رہوں اور
نماں یہاں رہ جہا اے اے کرنے پر اسرا تک مارتا رہوں اور نماں
اسرا جہا اے اے کرنے پر بھاری ب تک مارتا رہوں اور نماں بھاری ب
جہا اے اے کرنے پر ہلکا تک مارتا رہوں اور نماں ہلکا تک مارتا رہوں ”

70 હાથ તક જમીન મેં ધંસ જાએગા ઔર વોહ કિયામત તક ઈસ અંગાબ મેં મુખ્તલા રહેણા. (الروايات عن اقتراف الكبائر، ج ١، ص ٢٩٥)

એ ફજ કે વક્ત ગફ્ફલત કી ચાદર તાન કર ગહરી નીંદ સોને વાલો ! હોશ મેં આઓ, એ ઝોછર કે વક્ત મસ્લિન કા રૂખ કરને કે બજાએ અપને કારોબાર ઔર નોકરી મેં મગન રહેને વાલો ! મરને કે બા'દ તુમ્હારે પાસ ફુરસત હી ફુરસત હોણી મગર નેકિયાં કરને કી મોહલત ખત્મ હો ચુકી હોણી ! અસ્ર ઔર મગરિબ કી નમાજ પર અપને કામકાજ કો તરજૂહ દેને વાલો ! એક દિન તુમ્હારી જિન્દગી કી શામ ફલ જાએગી, ઘર વાલોં ઔર યાર દોસ્તોં કી બૈઠક મેં દિલ લગા કર ઈશા કી નમાજ છોડ દેને વાલો ! ગુનાહોં કી તારીકી તુમ્હારી કબ્ર કો મજીદ તારીક કર દેણી, એ હુન્યા કા હર કામ પાબન્ધી સે કરને મગર સાલહા સાલ સે નમાજોં સે મુછ મોડને વાલો ! અપની આભિરત કી કિંક કરો, ઈસ સે પહોલે કે મૌત તુમ સે જિન્દગી હીન લે, જલ્દી કરો જિતની નમાજેં કરા હુઠી હોય, તૌબા ભી કરો ઔર ઈન કા હિસાબ લગા કર અદા કર લો.

શિયાહ ખચ્ચર નુમા બિચ્છૂ

મન્કૂલ હૈ, જહન્નમ મેં એક વાદી હૈ જિસ કા નામ “લમલમ” હૈ, ઉસ મેં ઊંટ કી ગરદન કી તરહ મોટે મોટે સાંપ હૈ, હર સાંપ કી લમાઈ એક માહ કી મસાફત કે બરાબર હૈ. જબ યેહ સાંપ બે નમાજી કો ડસેગા તો ઉસ કા ઝલ્કર ઉસ કે જિસમ મેં સતત સાલ તક જોશ મારતા રહેણા ઔર જહન્નમ મેં એક વાદી હૈ જિસ કા નામ “જબુલ હુગ્રન” હૈ ઈસ મેં કાલે ખચ્ચર કી માનિન્દ બિચ્છૂ હોય. ઉસ કે

ساتر ڈکھ ہے اور ہر ڈکھ میں جھوکر کی یہتی ہے۔ وہ بیکھڑے جب بے نہماں کو ڈکھ مارتا ہے تو اس کا جھوکر اس کے سارے جیسے میں سرایت کر جاتا ہے اور اس جھوکر کی گرمی اور ہمار سال تک رہتی ہے۔ اس کے بارہ اس کی ہڈیوں سے گوشٹ جاتا ہے اور اس کی شرمگاہ سے پیپ بھنے لگاتی ہے اور تمام جھننامی اس پر لامنات بے جاتے ہے۔

(قرۃ العینون معا الرؤسون الفائق ص ۳۸۵، کوئٹہ)

بے نہماں تری شامن آئے گی کبھی کبھی دیوار بس میل آئے گی

تارہ دے گی کبھی تری پسیلیاں دیونوں² ہائیں کی میلے جوں ہیلیاں

تم میں ڈھنی ہے گر کوئی نہماں جلد آدھ کر لے تُ آ گھلات سے بام

(واساہلہ بخشش، ص 377)

صَلُوَاعَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

نہماں کے تفسیلی مسائیل آنے کے لیے مکتوبات میں ایسا ایک مکتوبات میں نہماں کی متبوعاً 499 سفرت نہماں کی کتاب ”نہماں کے اہکام“ کا ممتاز لامعاً کیا گیا۔

(4) والیدن کی نا فرمائی

ہنگوں نبیتے پاک، ساہیبے لولائک، سچھاٹے اکلائک کو فرمائے کو فرمائے نہماں نے ایک نیشن ہے: ”جس نے والیدن کی نا فرمائی کی اس نے اعلیاً اور جل اعلیٰ کی نا فرمائی کی، اور والیدن کے نا فرمائی کو جب میں دفن کر دیا جائے گا تو کبھی اس ترک دبائے گی کے اس کی پسیلیاں ٹوٹ ہوئے کر ایک دوسرے میں پہنچتے ہو جائے گی۔“

(حاشیہ اعانۃ الطالبین، فصل فی الشہادات، ج ۴، ۶۴)

رُکنے والا گدھا

ہزارتے سایہ ہونا ایسا م بین ہو شاہ عَلَیْہِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَیٰ فرما تے ہے اےک مرتبا میں اےک کبھی لئے میں گیا، وہاں پر اےک ترکھ کوچھ کبھی ہیں، اسسر کے بآ'د یہ س کبھی سٹاں کی اےک کبھی فٹتی اےور یہ سے اےک شاہس نعمودا ر ہوتا جیس کا سر گدھ اےور جیسیم ہنسا ن کی ترکھ ہوتا ہا وہ تین بار گدھ کی سی آواز نیکال کر فر کبھی میں گاہب ہو جاتا ہا۔ میں نے یہ س بارے میں لوگوں سے داریافت دیا تو یہوں نے بتا یا کے یہ شراب کا آہی ہا، جب یہ شراب پیتا تو یہ س کی میں کھتی کے ”بے ! عَزَّ وَجَلَ سے ڈر !“ تو وہ یہ جواب دیتا : ”تُو گدھ کی ترکھ رُکنی رکھتی ہے۔“ فر اسسر کے بآ'د وہ مرتا گیا، اب ہر روز اسسر کے بآ'د نیکلتا ہے اےور تین مرتبا رُکنی ہے اےور فر گاہب ہو جاتا ہے۔

(شرح الصدور بشرح حال الموتى والقبور، باب عذاب القبر، ص ۱۷۲)

اپنے والی دین کی شکر کتے، مہبھتے اےور یہ نایتے بھلما کر یہ ن کے سامنے جبائی دیکھے دست دیکھی کی جو رخات کرنے والے یہ س ریواخت سے یہ بھت پکھے اےور کبھی وہ ہشر اےور ہونیا کی پرے شانیوں سے بچنے کے لیے جیتنی جلدی ہو سکے اپنے والی دین سے بھاہی مانگے، ہاث چوڑ کر پاٹ پکھ کر رہ رہ کر یہ ن کو مانا لے اےور اگر میں بھاپ دیونا یا یہ ن میں سے کوئی اےک فیت ہو یہ کا ہو تو ہر جو معاہ کو یہ ن کی کبھی پر ہاڑی دینے کی کوئی کار، سرکار نامدھا ر، دو آلام کے مالی کو میڈھا ر، شاہنشاھ اےور را دیونا یا اےک کی کبھی پر ہر جو معاہ کے دین کیا رات کو ہاڑی ر

ہو، **اہل لَاہ** (عَزَّوَجَلَّ) عس کے گوناہ بخشہ دے اور مان بایپ کے ساتھ
اکٹھا برतاواں کرنے والوا لیخا جائے۔

(نوادرالاصل للترمذی، ص ۴۲ دار صادر بیروت)

کین باتوں میں یتھا ایت کی جائے گی؟

یاد رکھے کہ یتھا ایت سیفی جائیں جو باتوں میں کی جائے گی جैسا
کہ آپ لَاہ ہجرا ت یہ مام اہم د رکھا بھان فرمان عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ فرماناتے
ہیں : جائیں جو باتوں میں والی دن کی یتھا ایت فریج ہے اور اگر وہ
کیسی نا جائیں بات کا ہو کم دے تو اس میں عن کی یتھا ایت جائیں
نہیں۔ (یتھاوا ۲-جذیلی، ج ۱۲، ص ۷۵۱) م-سالن اگر والی دن
نہیں ن پڑنے، فریج رکھا بیلہا عَزَّوَجَلَّ شار-ہی ترک کرنے یا داہی
میڈانے کا ہو کم دے تو اب عن کی بات ن ماننے والے کو نا
فرمان نہیں کہا جائے گا بلکہ اسی بات ماننے والے شری ایت
کا نا فرمان کر رکھا جائے گا۔

گوناہوں سے مुکھ کو بچا یا یتھا لی بھری آداتیں بھی چڑا یا یتھا لی
میتیاں اپنے مان بایپ کا کر میں عن کا ہر یہ کم لامیں بخا یا یتھا لی

(واساہلہ بخشش ۴۷، ۴۸)

صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَسَلَامٌ عَلَى الْحَبِيبِ!

(5) مکات ب دے نے کا وسائل

ہجرا ت سایہ دن کا میڈم د بین یو سو فریا بھی عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْهَادِيِ میں
کہتے ہیں : “ہم ہجرا ت سایہ دن کا ابھی سینا نان عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى کے
ساتھ عن کے ہم سا اے کی تا' ذیلیت کے لیے گئے تو دے بھا کے عن کا
بھائی بھوت آہو بکا کر رکھا یا، ہم نے عن کے کاہی تسلیلیاں

دیں, سبھ کی تلکین کی مگر اُس کی گیری و جاری براہر جاری رہی۔” ہم نے کہا : “کیا تुमھے ماؤں نہیں کے ہر شاپس کو آبیز مر جانا ہے ?” وہ کہنے لگا : “یہ سہیہ ہے مگر میں اپنے بائی کے انجام پر رہتا ہوں۔” ہم نے پوچھا : “کیا اعلیٰ تعلیما نے تुمھے گیب سے تुمھارے بائی کے انجام کی وجہ پر دی ہے ?” کہنے لگا : “نہیں، بلکہ ہوا یوں کے جب سب لوگ میرے بائی کو دفن کر کے یہاں دیتے تو میں وہیں بیٹھا رہا، میں نے اُس کی کش سے آواز سُنی وہ کہ رہا تھا “آاہ ! وہ مُوچے تندھا ڈھوڈ گاہے اُور میں انجام میں مُوبتلا ہوں، میری نماج اُور رُوچے کہاں گاہے ?” مُوچ سے بُرداشت نہ ہو سکا، میں نے اُس کی کش بُوچنا شُرُع ا کر دی تاکہ دے بُون کے میرا بائی کیس لال میں ہے ? جنہی کش بُولی، میں نے دے بُا اُس کی کش میں آگ دھک رہی ہے اُور اُس کی گردن میں آگ کا تُک پڑا ہوا ہے، میں مُحابیت میں دیوانا وار آگے بڑا اُور اُس تُک کی ہتھارنا یا ہا مگر ناکام رہا اُور میرا یہ ہا� ٹیکھیوں سمت جل گاہے .” راوی کا کہننا ہے کہ ہم نے دے بُا وکیل اُس کا ہاٹ بیکھوں سیپاہ ہو چکا تھا۔ اُس نے سیکھیلے کلماں جاری رکھتے ہوئے کہا : میں نے اُس کی کش پر بھی ڈالی اُور وہ پس لُوٹ آیا، اب اگر میں ن رہیں تو اُور کُون رہے گا ? ہم نے پوچھا : “تیرے بائی کا کوئی اسے کام بھی تھا جس کے بائیس اُسے یہ سمجھیں ?” اُس نے کہا : شاید اس لیے کہ وہ اپنے مال کی اکات نہیں دیتا تھا۔

(مکافہۃ القلوب، ص ۷۳ بتصرف)

میٹے میٹے ہُسخا می بائی ہو ! ڈکات ہُسخا م کے پانچ ارکان

મેં સે એક હૈ, ઝકાત કી અદાએગી મેં માલ કી છિફાલત, નજીતે આભિરત ઔર રિઝુક મેં બ-ર-કત જેસે ફવાઈદ ભી પોશીદા હૈનું, માર કુદું લોગ એસે ભી હોતે હૈનું જો હર વકત માલ, માલ ઔર માલ કી રટ લગાને વાલે ફર્જ હોને કે બા વુજૂદ ઝકાત અદા નહીં કરતે, એસોં કો ખૂબ સમજ લેના ચાહિયે કે કલ બરોજે કિયામત યેહી માલ ઉન કે લિયે વબાલે જાન બન જાએગા, ચુનાન્યે

ગણા સાંપ ગલે મેં ડાલ દિયા જાયેગા॥

અલ્હાનું ગુરૂજીનું મહિબુખ, દાનાએ ગુયુખ, મુનજીઝુન અનિલ
ઉધૂખ કુરમાને ઈશ્વરત નિશાન હૈ : જિસ કો
અલ્હાનું ને માલ દિયા ઔર વોહ ઉસ કી ઝકાત અદા ન કરે
તો કિયામત કે દિન વોહ માલ ગન્જે સાંપ કી સૂરત મેં કર દિયા
જાએગા જિસ કે સર પર દો ચિત્તિયાં હોંગી (યા'ની દો નિશાન હોંગે),
વોહ સાંપ ઉસ કે ગલે મેં તૌક બના કર ડાલ દિયા જાએગા. ફિર ઉસ
(યા'ની ઝકાત ન દેને વાલે) કી બાછેં પકડેગા ઔર કહેગા : “મેં તેરા
માલ હું મૈં તેરા ખજાના હું.”

(صحيحة البخاري، كتاب الرزكوة، باب أثم مانع الرزكوة، الحديث ٤٧٤، ج ١، ص ٤٠٣)

અગાબાત કા દર્દનાક નકશા॥

આ'લા હજરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ
અહમદ રજા ખાન ઉલ્લે રહુમ્મા રહુમ્માનો હદ્દીસ મેં બયાન કર્દા
અગાબાત કા નકશા ખીચતે હુએ ફરમાતે હૈનું : “ખુલાસા યેહ હૈ કે
જિસ સોને ચાંદી કી ઝકાત ન દી જાએ, રોજે કિયામત જહન્નમ કી
આગ મેં તપા કર ઉસ સે ઉન કી પેશાનિયાં, કરવટે, પીઠ દાંડી
જાઓંગી. ઉન કે સર, પિસ્તાન પર જહન્નમ કા ગર્મ પથ્થર રખેંગે કે
ઇત્તાતી તોડ કર શાને સે નિકલ જાએગા ઔર શાને કી હડી પર રખેંગે

કે હક્કિયાં તોડતા સીને સે નિકલ આએગા, પીઠ તોડ કર કરવટ સે નિકલેગા, ગુદી તોડ કર પેશાની સે ઉભરેગા. જિસ માલ કી ઝકાત ન દી જાએગી રોજે કિયામત પુરાના ખબીસ ખૂંખાર અગ્રદણ બન કર ઉસ કે પીછે દૌડેગા, યેહ હાથ સે રોકેગા, વોહ હાથ ચબા લેગા, ફિર ગાલે મેં તૌક બન કર પડેગા, ઉસ કા મુંહ અપને મુંહ મેં લે કર ચબાએગા કે મેં હૂં તેરા માલ, મેં હૂં તેરા ખજાના. ફિર ઉસ કા સારા બદન ચબા ડાલેગા.” (ફત્તાવા ૨-જવિયા તખરીજ શુદા, જી. 10, સ. 153) મેરે આકા આ’લા હજરત ઝકાત ન દેને વાલે કો કિયામત કે અગાબ સે ડરા કર સમજાતે હુએ ફરમાતે હું : ઐ અગ્રીજ ! કયા ખુદા વ રસૂલ ﷺ ઉર્ગુજીલ ઓચીલી ઉલ્લાસી ઉલ્લાસી એક આધ રૂપિયા (છોટા સા સિક્કા) પચાસ હજાર બરસ કી મુદ્દત મેં યેહ જાનકાહ મુસીબતેં જેલની સહ્લ જાનતા હૈ, ઝરા યહીં કી આગ મેં એક આધ રૂપિયા (હલકા સા સિક્કા) ગર્મ કર કે બદન પર રખ કર દેખ, ફિર કહાં યેહ ખરીફ (હલકી સી) ગરમી, કહાં વોહ કદર આગ, કહાં યેહ એક હી રૂપિયા કહાં વોહ સારી ઉમ્ર કા જોડા હુવા માલ, કહાં યેહ મિનટ ભર કી દેર કહાં વોહ હજાર દિન બરસ કી આફિત, કહાં યેહ હલકા સા ચહકા (યા’ની મા’મૂલી સા દાગ) કહાં વોહ હક્કિયાં તોડ કર પાર હોને વાલા ગાજબ. અલ્લાહ તાઓલા મુસલ્માન કો હિદાયત બખ્શે. (ઐજન, સ. 175)

એક ઔર મકામ પર આ’લા હજરત લિખતે હું : ગરજ ઝકાત ન દેને કી જાનકાહ (યા’ની ઈન્તિહાઈ તકલીફ દેહ) આફિતેં વોહ નહીં જિન કી તાબ આ સકે (યા’ની તાકત રખી જા સકે), ન દેને વાલે કો હજાર સાલ ઈન સખત અગાબોં મેં ગરિફતારી કી ઉમ્મીદ રખના ચાહિયે કે ઝર્ફુલ બુન્ધાન (યા’ની બહુત કમાઓર)

ઈન્સાન કી ક્યા જાન, અગર પહાડોં પર ડાલી જાએં સુરમા હો કર
ખાક મેં મિલ જાએં.

(ફતાવા ૨-જવિયા, જિ. 10, સ. 871)

નમાજો રોજા વ હજાજો ઝકાત કી તૌફીક

અતા હો ઉભ્મતે મહબૂબ કો સદા યા રબ

(વસાઈલે બજીશાશ, સ. 55)

ઝકાત કિસ પર ફરજ હે ?

ઝકાત દેના હર ઉસ આડિલ, બાલિગ ઔર આજાદ મુસલ્માન
પર ફરજ હૈ જિસ મેં યેહ શરાઈત પાઈ જાએં : (1) નિસાબ કા માલિક
હો. (2) યેહ નિસાબ નામી હો. (3) નિસાબ ઉસ કે કબજે મેં હો. (4)
નિસાબ ઉસ કી હાજરે અસ્લિયા (યા'ની ઝરુરિયાતે જિન્દગી) સે ઝાઈદ
હો. (5) નિસાબ દૈન સે ફારિગ હો (યા'ની ઉસ પર ઐસા કર્જ ન હો
જિસ કા મુતા-લબા બન્દોં કી જાનિબ સે હો, કે અગર વોહ કર્જ અદા કરે તો
ઉસ કા નિસાબ બાકી ન રહે.) (6) ઉસ નિસાબ પર એક સાલ ગુજર
જાએ. (મુલખ્યસન, બહારે શરીઅત, જિ. 1, હિસ્સા : 5, સ. 875 તા 876)

ઈન શરાઈત કી તફસીલ ઔર ઝકાત કે બારે મેં મજીદ મા'લૂમાત
કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના
કી 149 સફાઈત પર મુશ્તમિલ કિતાબ “ફેઝાને ઝકાત” કા ઝરુર
મુતા-લાંબા કીજિયે.

લૂટ કે માલ સે હજ કરને વાલે કા અન્નામ

એક કાફિલા હજ કો જા રહા થા કે રાસ્તે મેં એક મુસાફિર
ચલ બસા. કાફિલે વાલોં ને કિસી સે એક ફાવડા ઉધાર લિયા ઔર
ઉસ સે કબ્ર ખોટ કર ઉસે વહીં દફુન કર દિયા. જબ કબ્ર બન્દ કર ચુકે

તો ઉન્હેં યાદ આયા કે ફાવડા ભી કબ્ર હી મેં રહે ગયા. ઉન્હોંને ને ઉસે નિકાલને કે લિયે કબ્ર ખોટી. અબ જો અન્દર દેખા તો ઉસ શાખસ કે હાથ પૈર ફાવડે કે હલ્કે મેં જકડે હુએ હોયાં. યેહ ખૌફનાક મન્જર દેખ કર કબ્ર ફૌરન બન્ધ કર દી ઔર ફાવડે વાલે કો કુછ પૈસે દે કર જાન છુડાઈ. હજ સે વાપસી પર ઉસ કી બીવી સે ઉસ કે આ'માલ કે બારે મેં સુવાલ કિયા તો ઉસ ને બતાયા કે “એક મરતબા ઈસ કે હમરાહ એક માલદાર શાખસ ને સફર કિયા. રાસ્તે મેં ઈસ ને ઉસ કો માર ડાલા, અબ તક યેહ હજ ઔર જિહાદ સબ કુછ ઉસી કે માલ સે કરતા રહા હૈ.”

(શ્રદ્ધાંશુ, પુસ્તક સંખ્યા ૧૭૪)

મિયા દે સારી ખતાએ મરી મિયા યા રબ બના દે નેક બના નેક દે બના યા રબ
અંધેરી કબ્ર કા દિલ સે નહીં નિકલતા ડર કરુંગા કયા જો તુ નારાજ હો ગયા યા રબ
ગુનહાર હું મેં લાઈક જહનમ હું કરમ સે બધ્ય દે મુજ કો ન દે સાઝા યા રબ

(વસાઈલે બાણીશાસ, સ. 54)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ !

(6 ટા 10) શારાબ, જિના, ગીબત, ગૂટી કરામે ખાના ઔર રોગા ન રહના।

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કે મતબૂઆ 32 સફહાત પર મુશ્તમિલ રિસાલે “કફન ચોરોં કે ઈન્કિશાફાત” મેં હૈ : એક બાર ખલીફા અબ્દુલ મલિક કે પાસ એક શાખસ ઘબરાયા હુવા હાજિર હુવા ઔર કહ્યે લગા : આલીજાહ ! મૈં બેહદ ગુનહાર હું ઔર જાનના ચાહતા હું કે મેરે લિયે મુઆફી ભી હૈ યા નહીં ? ખલીફા ને કહા : કયા તેરા ગુનાહ જમીન વ આસ્માન સે ભી બડા હૈ ? ઉસ ને કહા : બડા હૈ. ખલીફા ને પૂછા : કયા તેરા

ગુનાહ લૌંઠો કલમ સે ભી બડા હૈ ? જવાબ દિયા : બડા હૈ. પૂછા : ક્યા તેરા ગુનાહ અર્શ વ કુર્સી સે ભી બડા હૈ ? જવાબ દિયા : બડા હૈ. ખલીફા ને કહા : ભાઈ યકીનન તેરા ગુનાહ **અલ્લાહ** કી રહમત સે તો બડા નહીં હો સકતા. યેહ સુન કર ઉસ કે સીને મેં થમા હુવા તૂઝાન આંખોં કે જરીએ ઉમંડ આયા ઔર વોહ દહારે માર માર કર રોને લગા. ખલીફા ને કહા : ભઈ આભિર મુજે પતા ભી તો ચલે કે તુમ્હારા ગુનાહ ક્યા હૈ ? ઈસ પર ઉસ ને કહા : હુઝૂર ! મુજે આપ કો બતાતે હુએ બેહદ નદામત હો રહી હૈ તાહમ અર્જ કિયે દેતા હું, શાયદ મેરી તૌબા કી કોઈ સૂરત નિકલ આએ. યેહ કહ કર ઉસ ને અપની દાસ્તાને દહ્યશત નિશાન સુનાની શુરૂઆ કી. કહને લગા : આલીજાહ ! મૈં એક કફન ચોર હું. આજ રાત મૈં ને પાંચ કબ્બોં સે ઈબ્રિત હાસિલ કી ઔર તૌબા પર આમાદા હુવા.

શરાબી કા અન્જામ

કફન ચુરાને કી ગરજ સે મૈં ને જબ પહેલી કબ્બ ખોટી તો મુદ્દે કા મુંહ કિબ્લે સે ફિરા હુવા થા. મૈં ખૌફિજદા હો કર જૂં હી પલટા કે એક ગૈબી આવાજ ને મુજે ચૌકા દિયા. કોઈ કહ રહા થા : “ઈસ મુદ્દે સે અંગાર કા સબબ તો દરયાફત કર લે.” મૈં ને ઘબરા કર કહા : મુજ મૈં હિંમત નહીં, તુમ હી બતાઓ ! આવાજ આઈ : યેહ શાખ્સ શરાબી ઔર જાની થા.

બિન્જીર નુમા મુર્દા

દૂસરી કબ્બ ખોટી તો એક દિલ લિલા દેને વાલા મન્જર મેરી આંખોં કે સામને થા. ક્યા દેખતા હું કે મુદ્દે કા મુંહ બિન્જીર જૈસા હો ચુકા હૈ ઔર તૌક વ ઝન્જર મેં જકડા હુવા હૈ. ગૈબ સે આવાજ આઈ : યેહ જૂટી કસમેં ખાતા ઔર હરામ રોજી કમાતા થા.

આગ કી કીલે

તીસરી કબ્ર ખોદી તો ઉસ મેં ભી એક ભયાનક મન્જર થા. મુર્દા ગુદી કી તરફ જબાન નિકાલે હુએ થા ઔર ઉસ કે જિસમ મેં આગ કી કીલેં હુકી હુઈ થી. જૈબી આવાજ ને બતાયા : યેહ ગીબત કરતા, ચુગલી ખાતા ઔર લોગોં કો આપસ મેં લડવાતા થા.

આગ કી લપેટ મેં

ચૌથી કબ્ર ખોદી તો મેરી નિગાહોં કે સામને એક બેહદ સન્સની ખૈજ મન્જર થા ! મુર્દા આગ મેં ઉલટ પલટ હો રહા થા ઔર ફિરિશે ઉસ કો આગ કે ગુર્જો (યા'ની આ-તશી હથોડોં) સે માર રહે થે. મુજ પર એક દમ દહ્યશત તારી હો ગઈ ઔર મેં ભાગ ખડા હુવા મગર મેરે કાનોં મેં એક જૈબી આવાજ ગૂજ રહી થી કે યેહ બદ નસીબ નમાજ ઔર રોજએ ર-મજાન મેં સુસ્તી કિયા કરતા થા.

જવાની મેં તૌબા કા ઈન્દ્રામ

પાંચવીં કબ્ર જબ ખોદી તો ઉસ કી હાલત ગુજરતા ચારોં કબ્રોં સે બિલ્કુલ બર અક્સ થી. કબ્ર હદે નજર તક વસીઅ થી, અન્દર એક તખ્ત પર ખૂબરુ નૌ જવાન બૈઠા હુવા થા. જૈબી આવાજ ને બતાયા : ઈસ ને જવાની મેં તૌબા કર લી થી ઔર નમાજ વ રોજા કા સખ્તી સે પાબન્દ થા. (માનુદૂ રં તદ્કે લો અધીની ચ ૨૧૬ કોષે) (કફ્ફન ચોરોં કે ઈન્કિશાફત, સ. 23)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(11) પેશાબ સે ન બચના

હજરતે સાચ્છિદુના અબૂ હુરૈરા સે રિવાયત હૈ કે નબિયે મુઅજ્જામ, રસૂલે મોહતરમ ને صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ને હિશ્રાદ ફરમાયા : “અજાબે કબ્ર ઉમ્મમન પેશાબ સે (ન બચને કી વજણ સે) હોતા હૈ.” (ابن ماجہ، کتاب الطهارت، باب التشدید فی البول، الحدیث ۳۴۸، ج ۱، ص ۲۱۹)

(12) મિલાવટ કરને કી રાગા

રચ્ચિ લાલ તુલા હજરતે સાચ્છિદુના હિન્દે અભાસ કી બિદમત મેં એક શાખ્સ હાજિર હુવા ઔર અર્જ કી : “હુજૂર ! હમ બહુત સે લોગ હજ કરને આએ હોં. સફા વ મર્વહ કી સાચ્યું કે દૌરાન હમારે એક દોસ્ત કા હિન્તિકાલ હો ગયા. ગુસ્લ વ તકફીન વગૈરા કે બા’દ ઉસે કબ્રિસ્તાન લે જાયા ગયા. જબ ઉસ કે લિયે કબ્ર ખોદી તો હમ યેહ દેખ કર હૈરાન રહે ગયે કે એક બહુત બડા અજ્રદહા કબ્ર મેં મૌજૂદ હૈ. હમ ને ઉસે છોડ કર દૂસરી કબ્ર ખોદી. વહાં ભી વોહી અજ્રદહા મૌજૂદ થા. ફિર તીસરી કબ્ર ખોદી તો ઉસ મેં ભી વોહી ખૌફનાક સાંપ કુંડલી મારે બૈઠા થા. હમેં બડી પરેશાની લાહિક હુદ્દ. અબ મેં ઉસ માયિત કો વહીં છોડ કર આપ કી બારગાહ મેં મસ્ઝલા દરયાફત કરને આયા હું કે ઈસ ખૌફનાક સૂરતે હાલ મેં કયા કરેં ?” હજરતે સાચ્છિદુના હિન્દે અભાસ ને ફરમાયા : “વોહ અજ્રદહા ઉસ કા બુરા અમલ હૈ જો વોહ હુન્યા મેં કિયા કરતા થા, તુમ જાઓ ઔર ઉન તીન કબ્રોં મેં સે કિસી એક મેં ઉસે દફન કર દો, અગર તુમ ઉસ શાખ્સ કે લિયે સારી જમીન ભી ખોદ આલો તબ ભી વહાં ઉસ અજ્રદહે કો ઝરૂર પાઓગે.” વોહ શાખ્સ વાપસ ચલા ગયા

ઔર ઉસ ફૈત શુદ્ધ શાખસ કો ઉન ખોદી હુઈ કબ્રોં મેં સે એક કબ્ર મેં દફ્ફન કર દિયા ગયા ઔર અઝુદહા બ દસ્તૂર ઉસ કબ્ર મેં મૌજૂદ થા. ફિર જબ હમારા કાફિલા હજ કે બા'દ અપને અલાકે મેં પહોંચા તો લોગોં ને ઉસ શાખસ કી જોજા સે પૂછા : “તુમ્હારા શોહર ઐસા કૌન સા ગુનાહ કરતા થા જિસ કી વજહ સે ઉસ કો ઐસી દર્દનાક સર્જા મિલી ?” ઉસ ઔરત ને અફસોસ કરતે હુએ કહા : “મેરા શોહર ગલ્લે કા તાજિર થા ઔર વોહ ગલ્લે મેં મિલાવટ કિયા કરતા થા. રોજાના ઘર વાલોં કી ઝરૂરત કે મુતાબિક ગન્ધુમ નિકાલ લેતા ઔર ઈતની મિકદાર મેં જવ કા ભૂસા ગન્ધુમ મેં મિલા દેતા, યેહ ઉસ કા રોજ કા મા'મૂલ થા, લગતા હૈ ઉસે ઈસી (યા'ની મિલાવટ કે) ગુનાહ કી સર્જા દી ગઈ હૈ.”

(عيون الحكایات:الحكایة الرابعة عشرة بعد المائة، ص ١٣٢)

મિલાવટ કા શર-ઈ હુકમ

મિલાવટ વાલા માલ બેચને કી જાઈજ સૂરતેં ભી હોં ઔર ના જાઈજ ભી, ચુનાન્યે આ'લા હજરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રજા ખાન ઉલ્લેખારૂહું સે મિલાવટ વાલે ધી કી ખરીદ વ ફરોખ્ત કે બારે મેં સુવાલ હુવા તો ફિતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 17 સફ્ફા 150 પર ફરમાયા : “અગર યેહ મસ્નૂઅ જા'લી (યા'ની નકલી) ધી વહાં આમ તૌર પર બિકતા હૈ કે હર શાખસ ઉસ કે જા'લ (યા'ની નકલી) હોને પર મુતલાઅ હૈ ઔર બા વુજૂદે ઈત્તિલાઅ ખરીદતા હૈ તો બશર્તે કે ખરીદાર ઉસી બલદ (યા'ની બસ્તી) કા હો, ન ગરીબુલ વતન તાજા વારિદ ના વાકિફ (યા'ની મુસાફિર, નયા આને વાલા ઔર અનજાન ન હો) ઔર ધી મેં ઈસ કદર મૈલ (યા'ની

મિલાવટ) સે જિતના વહાં આમ તૌર પર લોગોં કે જેઠુન મેં હૈ અપની તરફ સે ઔર જાઈદ ન કિયા જાએ ન કિસી તરફ ઉસ કા જા'લી (યા'ની નકલી) હોના છુપાયા જાએ. ખુલાસા યેહ કે જબ ખરીદારોં પર ઉસ કી હાલત મકશૂફ (યા'ની આહિર) હો ઔર ફરેબ વ મુગા-લતા રાહ ન પાએ (યા'ની ધોકા દેને કી કોઈ સૂરત ન પાઈ જાએ) તો ઉસ (યા'ની મિલાવટ વાલે ધી) કી તિજારત જાઈજ હૈ, ધી બેચના ભી જાઈજ ઔર જો ચીજ ઉસ મેં મિલાઈ ગઈ ઉસ કા બેચના ભી, જૈસે બાજારી દૂધ, કે સબ જાનતે હું કે ઈસ મેં પાની હૈ ઔર બા વસ્કે ઈલ્બ (યા'ની જાનને કે બા વુજૂદ) ખરીદતે હું, યેહ (યા'ની ના જાઈજ હોના તો) ઉસ સૂરત મેં હૈ જબકે બાએએ (યા'ની બેચને વાલા) વકતે બૈએ (યા'ની બેચતે વકત) અસ્લી હાલત ખરીદાર પર આહિર ન કર દે ઔર અગર ખુદ બતા દે તો આહિરુર્દિવાયહ¹ વ મજાહબે ઈમામે આ'જમ મં મેં મુત્લકન જાઈજ હૈ ખ્વાહ (ધી મેં) કિતના હી મૈલ (યા'ની મિલાવટ) હો, અગર્યે ખરીદાર ગરીબુલ વતન (યા'ની પરદેસી) હો કે બા'દે બયાન ફરેબ (યા'ની ધોકા) ન રહા. બિલ જુમ્લા મદારે કાર જુહૂરે અન્ન (યા'ની હર ચીજ કા દારો મદાર આહિર) પર હૈ ખ્વાહ ખુદ આહિર હો જૈસે ગેણું મેં જવ (નગર આ રહે છોં), યા બ જેહુતે ઉર્ફ વ ઈશિતહાર (યા'ની ઉર્ફ વ શોહરત કે એ'તિબાર સે) મુશ્તરી (યા'ની ખરીદાર) પર વાઝેહ હો જૈસે (કુ) દૂધ કા મા'મૂલી પાની, ખ્વાહ યેહ (બેચને વાલા) ખુદ હાલતે વાકેઈ (યા'ની હકીકતે હાલ) તમામ વ કમાલ (યા'ની અસ્થી તરફ) બયાન કરે.” (ફિતાવા ર-જવિયા, જિ. 17, સ. 150)

1 : ફિક્કે હ-નજી મેં આહિરુર્દિવાયહ ઉન મસાઈલ કો કહા જાતા હૈ જો હારતે સાચ્યાના ઈમામ મુહમ્મદ બિન હસન શૈબાની قَدْسٌ سَلَّمَ કી છ કિતાબોં (1) જામેએ સગીર (2) જામેએ કબીર (3) સિયર કબીર (4) સિયર સગીર (5) જિયાદાત (6) મબ્સૂત મેં મજફૂર હોં.

(13) ગુરુલે જનાબત મેં તાખીર

હજરતે સાચિદુના અબાન બિન અબુલ્લાહ બજલી ફરમાતે હું : હમારા એક પડોસી મર ગયા તો હમ કફન વ દફન મેં શરીક હુંએ. જબ કબ્ર ખોદી ગઈ તો ઉસ મેં બિલ્લે કી મિસ્લ એક જાનવર થા, હમ ને ઉસ કો મારા મગર વોહ ન હટા. ચુનાન્યે દૂસરી કબ્ર ખોદી ગઈ તો ઉસ મેં ભી વોહી બિલ્લા મૌજૂદ થા ! ઉસ કે સાથ ભી વોહી કિયા ગયા જો પહલે કે સાથ કિયા ગયા થા લેકિન વોહ અપની જગા સે ન હિલા. ઈસ કે બા'દ તીસરી કબ્ર ખોદી ગઈ તો ઉસ મેં ભી યેહી મુઆ-મલા હુવા, આખિર લોગોંને મશવરા દિયા કે અબ ઈસ કો ઈસી કબ્ર મેં દફન કર દો, જબ ઉસ કો દફન કર દિયા ગયા તો કબ્ર મેં સે એક ખૌફનાક આવાજ સુની ગઈ ! તો હમ ઉસ શાખા કી બેવા કે પાસ ગાંચે ઔર ઉસ સે મરને વાલે કે બારે મેં દરયાફત કિયા કે ઉસ કા અમલ કર્યા થા ? બેવા ને બતાયા : “વોહ ગુરુલે જનાબત (યા'ની ફર્જ ગુરુલ) નહીં કરતા થા.”

(شرح الصدور بشرح حال الموتى والقبور، ص ١٧٩)

ગુરુલે જનાબત મેં તાખીર કબુ હરામ હૈ

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત અપની કિતાબ “ઈસ્લામી બહનોં કી નમાજ” કે સફ્લા 48 પર ઈસ રિવાયત કો નકલ કરને કે બા'દ લિખતે હું : દેખા આપ ને ! વોહ બદ નસીબ ગુરુલે જનાબત કરતા હી નહીં થા. ગુરુલે જનાબત મેં દેર કર દેના ગુનાહ નહીં અલબત્તા ઈતની તાખીર હરામ હૈ કે નમાજ કા વક્ત નિકલ જાએ. ચુનાન્યે બહારે શરીઅત મેં હૈ : “જિસ પર ગુરુલ વાજીબ હૈ વોહ અગર ઈતની દેર કર ચુકા કે નમાજ કા આખિર

વકત આ ગયા તો અબ ફૌરન નહાના ફર્જ હૈ, અબ તાખીર કરેગા।
ગુનહુગાર હોગા।” (બહારે શરીઅત, જિ. 1, હિસ્સા : 2, સ. 521)

જનાબત કી હાલત મેં સોને કે અહામ

હજરતે સચિદુના અબૂ સ-લમહ કહતે હૈને :
રَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَكَانَ حَذَرَتِي سَبِيلُهُ
عِنْهُ أَكَانَ حَذَرَتِي سَبِيلُهُ
ઉમ્مُولُ مُعَمِّنِيَنْ حَذَرَتِي سَبِيلُهُ
સَبِيلُهُ
રાખીએ ઉમત, તાજદારે રિસાલત
સે પૂછા ગયા, ક્યા નબિયે રહ્મત, શરીએ ઉમત, તાજદારે રિસાલત
સે :
“હાં ઔર વુગ્ઝ ફરમા લેતે થે.” (૧૧૭ ચ ૨૮૬ હિદીથ)
અમીરુલ મુઅમિનીન હજરતે સચિદુના ઉમર ફારુકે આ'જમ
સે ચَلَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَإِلَهُ وَسَلَّمَ
ને રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ
તજકિરા કિયા : રાત મેં કબી જનાબત હો જાતી હૈ (તો ક્યા કિયા
જાએ ?) રસૂલુલ્લાહ ચَلَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَإِلَهُ وَسَلَّمَ
ને ફરમાયા : વુગ્ઝ કર કે
(અઝ્વે ખાસ કો ધો કર સો જાયા કરો.) (૧૧૮ ચ ૨૯૦ હિદીથ)

શારેહે બુખારી હજરત અલ્લામા મુફ્તી મુહમ્મદ શરીકુલ
હક અમજદી મગજુર્હુમ્માલુલ્લાલ્લો
હજરતે અહાદીસે મુખા-રકા કે તહૃત
ફરમાતે હૈને : જુનુબી હોને (યા'ની ગુસ્લ ફર્જ હોને) કે બા'દ અગર
સોના ચાહે તો મુસ્તહબ હૈ કે વુગ્ઝ કરે, ફૌરન ગુસ્લ કરના વાજિબ
નહીં અલબત્તા ઈતની તાખીર ન કરે કે નમાઝ કા વકત નિકલ જાએ.
યેહી ઈસ હદીસ કા મુહ્મલ (યા'ની મા'ના) હૈ. હજરતે અલી
સેનીં આબે દાવૂદ વ નસાઈ વગૈરા મેં મરવી હૈ કે
ફરમાયા : ઉસ ઘર મેં ફિરિશે નહીં જાતે જિસ મેં તસ્વીર યા કુતા યા
જુનુબી (યા'ની બે ગુસ્લા) હો. (૧૦૯ ચ ૨૨૭ હિદીથ)
ઈસ હદીસ સે મુરાદ યેહી હૈ કે ઈતની દેર તક ગુસ્લ ન કરે કે નમાઝ
કા વકત નિકલ જાએ ઔર વોહ જુનુબી (યા'ની બે ગુસ્લા) રહેને કા

ઔર યેહી મતલબ બુગ્ગોંને ઈસ ઈશ્વરાંદ કા હૈ કે હાલતે જનાબત મેં ખાને પીને સે રિઝ્ક મેં તંગી હોતી હૈ. (નુઝુહતુલ કારી, જિ. 1, સ. 770, 771)

(14) સૂદખોર કા અણામ

હજરતે અલ્લામા ઈબને હજર મક્કી રખે રહે રહ્માતે હૈ કે જબ મૈં છોટા થા તો પાબન્દી સે અપને વાલિદ માજિદ રખે રહ્માતે કી કબ્બ પર હાજિરી દેતા ઔર કુરઆને પાક કી તિલાવત કિયા કરતા થા. એક મરતબા ૨-મજાનુલ મુખારક મેં નમાજે ફજ કે ફૌરન બા'દ કબ્બિસ્તાન ગયા. ઉસ વક્ત કબ્બિસ્તાન મેં મેરે ઈલાવા કોઈ ન થા. મૈં ને અપને વાલિદ સાહિબ રખે રહ્માતે કી કબ્બ કે કરીબ બૈઠ કર કુરઆને પાક કી તિલાવત શુરૂ કર દી, કુછ હી દેર ગુજરી થી કે અચાનક મુજે કિસી કે જોર જોર સે રોને કી આવાજ સુનાઈ દી. યેહ આવાજ એક કબ્બ સે આ રહી થી. મૈં ઘબરા ગયા ઔર તિલાવત છોડ કર કબ્બ કી તરફ દેખને લગા, એસા લગતા થા જૈસે કબ્બ કે અન્દર કિસી કો અજાબ દિયા જા રહા હો, કબ્બ મેં દફન મુર્દુ કી આહો જારી સુન કર મુજે ખૌફ મહસૂસ હોને લગા. જબ દિન ખૂબ ચઢ ગયા તો વોહ આવાજ સુનાઈ હેના બન્દ હો ગઈ. એક શખ્સ મેરે કરીબ સે ગુજરા તો મૈં ને ઉસ સે કબ્બ કે બારે મેં પૂછા, ઉસ ને મુજે બતાયા કે યેહ કુલાં કી કબ્બ હૈ. મૈં ઉસ શખ્સ કો પહ્યાન ગયા, યેહ બડા પક્કા નમાજી થા ઔર બે જા ગુફત-ગૂસે પરહેઝ કિયા કરતા થા. એસે નેક શખ્સ કી કબ્બ સે રોને પીટને કી આવાજેં સુન કર મૈં બડા હેરાન થા. મૈં ને મા'લૂમાત કી તો પતા ચલા કે વોહ સૂદખોર થા, શાયદ ઈસી વજહ સે ઉસે કબ્બ મેં અજાબ હો રહા થા.

(الزوج عن اقرار الكبار، ج ١: ص ١٣، ٢٣)

ઈસ હિકાયત સે ચન્દ સિક્કોં કી ખાતિર અપને આપ કો જુહન્નમ કે શો'લોં કી નજીર કરને કી જિસારત કરને વાલે સૂદખોરોં કો ઈબ્રત પકડની ચાહિયે કે કહીં મરને કે બા'દ ઉન કા ભી યેહી અન્જામ ન હો !

મુર્દા ઉઠ બેઠા

જૌહરાબાદ (ટન્ડો આદમ) કે એક કપડે કે તાજિર કી લર્જ ઐઝ દાસ્તાન સુનિયે ઔર કાંપિયે : અખારી ઈત્તિલાઅ કે મુતાબિક કબ્રિસ્તાન મેં એક જનાજા લાયા ગયા. ઈમામ સાહિબ ને જું હી નમાજે જનાજા કી નિયત બાંધી મુર્દા ઉઠ કર બૈઠ ગયા ! લોગોં મેં ભગદડ મચ ગઈ. ઈમામ સાહિબ ને ભી નિયત તોડ દી ઔર કુછ લોગોં કી મદદ સે ઉસ કો ફિર લિયા દિયા. તીન મરતબા મુર્દા ઉઠ કર બેઠા. ઈમામ સાહિબ ને મહૂર્મ કે રિશ્ટેદારોં સે પૂછા : ક્યા મરને વાલા સૂદખોર થા ? ઉન્હોંને ઈસબાત (યા'ની તસ્ટીકન હાં) મેં જવાબ દિયા. ઈસ પર ઈમામ સાહિબ ને નમાજે જનાજા પઢાને સે ઈન્કાર કર દિયા ! લોગોં ને જબ લાશ કબ્ર મેં રખી તો કબ્ર જમીન કે અન્દર ધંસ ગઈ. ઈસ પર લોગોં ને લાશ કો મિઠી વગેરા સે દબા કર બિંગેર ફાતિહા હી ધર કી રાહ લી. હમ કહ્દરે કહ્દહાર ઔર ગ-ઝબે જબ્બાર સે ઉસી કી પનાહ કે તલબ ગાર હૈં.

સૂદો રિશ્વત મેં તુલ્લસત હૈ બડી

ઔર દોઝખ મેં સર્જા હોગી કરી

(પુર અસરાર ભિકારી, સ. 21)

માં સે જિના કરને વાલા

નાભિયે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ
ફરમાતે હોય : સૂદ તહતર ગુનાહોં કા મજમૂઆ હૈ,
ઈન મેં સબ સે હલકા યેહ હૈ કે આદમી અપની માં સે જિના કરે.

(سنن ابن ماجه ج ٣ ص ٤٧٢٢، ٥٧٢٢ حديث مُسْتَقْطَلًا مِنَ الْحَدِيدِينَ)

પેટ મેં સાંપ

સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર, જનાબે અહમદે મુખ્તાર
ને ફરમાયા : મે'રાજ કી રાત મેરા ગુજર કુછ
એસે લોગોં પર હુવા, જિન કે પેટ મકાનોં કી તરહ થે, ઉન મેં સાંપ
થે, જો પેટોં કે બાહર સે ભી નજર આતે થે. મૈં ને પૂછા કે એ
જિબ્રિલ (عليه السلام) ! યેહ કૌન લોગ હૈન ? ઉન્હોંને અર્જ કી : “સૂદ
ખાને વાલે.”

(سنن ابن ماجه ج ٣ ص ٧٣، ٧٤ حديث ٧٣، ٧٤)

મુફ્સિસરે શહીર હકીમુલ ઉભ્મત હજરતે મુફ્તી અહમદ યાર
ખાન ઇસ હદીસે પાક કે તહ્કૃત ફરમાતે હૈન : આજ અગર
એક મા'મૂલી કીડા પેટ મેં પૈંદા હો જાએ, તો તન્દુરુસ્તી બિગડ જતી
હૈ, આદમી બે કરાર હો જતા હૈ, તો સમજ લો ! કે જબ ઉસ કા પેટ
સાંપોં બિશ્વૂઓં સે ભર જાએ, તો ઉસ કી તકલીફ વ બે કરારી કા
ક્યા હાલ હોગા, રબ (غَرَوْجَلْ) કી પનાહ.

(મિરાતુલ મનાજી,

જિ. 4, સ. 952, જિયાઉલ કુરાન પદ્ધતિકેશનજ મર્કુલ ઔલિયા લાહોર)

(15) મસ્ઝિદ મેં હંસના

હજરતે સાચ્છિદુના અનસ સે رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે ખા-તમુન્નબિય્યીન, સાહિબે કુરાને મુખીન صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : મસ્ઝિદ મેં હંસના કષ્ટ મેં તારીકી કા બાઈસ હૈ.

(مسند الفردوس، الحديث ٣٧٠٦، ج ٢، ص ٤١)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મસ્ઝિદ મેં સન્ચાદા રહેને કે લિયે મસ્ઝિદ સે બાહુર ભી બે જા હંસી મજાક ઔર કુઝુલ ગોઈ કી આદત તર્ક કર દીજિયે.

મસ્ઝિદોં કા કુછ અદબ હાયે ! ન મુજ સે હો જકા

દર ગુજર ફરમા ઈલાહી બહરે શાહે બધ્રો બર

www.dawateislam.com (વસાઈલે બજિશા, સ. 743)

લગ્નુંત પર નહીં હલાકત પર નગર રહિયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આજ ગુનાહોં મેં લગ્નુંત જરૂર મહસૂસ હોતી હૈ મગર ઈન કી હલાકત ઐજિયાં હુમેં ઉસ જહાન મેં ભુગતની હોંગી જહાં સે વાપસી કી કોઈ સૂરત નહીં હૈ ! ઈન ગુનાહોં કો છોડના કડવી ગોલી કી મિસ્લ સહી મગર સિહુહત કા ખ્વાહિશ મન્દ દવા કી કડવાહટ કી પરવાહ નહીં કરતા બલ્કે શિફા કો અપના મકસૂદ જાનતા હૈ. ઈસ બાત કો ઈસ હિકાયત સે સમજને કી કોશિશ કીજિયે, ચુનાન્યે

એક શાખ્સ જિસે દાલ બડી પસન્દ થી ઔર વોહ કિસી દૂસરે ખાને હતા કે ગોશત કો ભી ખાતિર મેં ન લાતા થા. ઉસ કા દોસ્ત ઉસે

મુગ્ગી ખાને કી દા'વત દેતા લેક્ન વોહ યેહ કહ કર ઉસ દા'વત કો હુકરા દેતા કે ઈસ દાલ મેં જો લજ્જાત હૈ કિસી ઔર ખાને મેં કહાં ? આખિર કાર એક દિન જબ ઉસ કે દોસ્ત ને ઉસે મુગ્ગી ખાને કી દા'વત દી તો ઉસ ને સોચા કે આજ મુગ્ગી ભી ખા કર દેખ લેતે હોં કે ઈસ કા જાઓકા કેસા હૈ ઔર મુગ્ગી ખાને લગા. જબ ઉસ ને પહ્લા લુકમા મુંહ મેં રખા તો ઉસે ઈતની લજ્જાત મહસૂસ હુઈ કે અપની મન પસન્દ દાલ કો ભૂલ ગયા ઔર કહને લગા : “હટાઓ ઈસ દાલ કો, અબ મૈં મુગ્ગી હી ખાયા કરુંગા.” બિલા તશ્બીષ જબ તક કોઈ શખ્સ મહ્ઝ ગુનાહોં કી લજ્જાત મેં મુખ્તલા ઔર નેકિયોં કે સુકૂન સે ના આશાના હોતા હૈ, ઉસે યેહ ગુનાહોં હી રૌનકે જિન્દગી મહસૂસ હોતે હોં લેક્ન જબ ઉસે નેકિયોં કા નૂર હાસિલ હો જાતા હૈ તો વોહ ગુનાહોં કી લજ્જાત કો ભૂલ જાતા હૈ ઔર નેકિયોં કે જરીએ સુકૂને કલ્બ કા મુતલાશી હો જાતા હૈ.

નેકિયોં મેં યા રસૂલલ્લાહ દિલ લગ જાએ કાશ ! ઔર ગુનાહોં સે મુજે હો જાએ નફરત યા રસૂલ લમ્છા લમ્છા બઢ રહી હોં હાએ ! ના ફરમાનિયાં ઔર ગુનાહોં કી નહીં જાતી હૈ આદત યા રસૂલ

(વસાઈલે બાણિશ, સ. 77)

توبو إلی اللہ (યા'ની અલ્લાહ કી બારગાહ મેં તૌબા કરો)

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (મેં અલ્લાહ કી બારગાહ મેં તૌબા કરતા હું.)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કથ્ય કો જન્નત કા બાગ બનાને વાલે આ'માલ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યેહ દુન્યા દારુલ અમલ (યા'ની અમલ કરને કી જગહ) ઔર આભિરત દારુલ જરૂના (યા'ની બદલા મિલને કી જગહ) હૈ, જો હમ યદાં બોઅંગે વોહી આભિરત મેં કાટેંગે, ગન્ધુમ બો કર ચાવલ કી ફસ્લ હાસિલ કરને કી ચાહત કો દીવાને કા ખ્વાબ હી કહા જા સકતા હૈ. ઈસ લિયે સમજદારી કા તકાજા યેહી હૈ કે જો આપ કાટના ચાહતે હોય ઉસી કા બીજ બોઈયે. લિહજા જન્નત મેં જાને કે લિયે જન્નત મેં લે જાને વાલે આ'માલ કરને હોંગે, વોહ જન્નત જહાં એક ઈન્નિહાઈ ખૂબ સૂરત જહાન આબાદ હૈ, જિસ મેં મૌત કા આજાર નહીં, બીમારિયાં ઔર કર્જ દારિયાં નહીં, જિસ મેં બુદ્ધાપે કી કમજોરી નહીં, ગરીબી, નાદારી, મા'જૂરી ઔર મજબૂરી નહીં બલ્કે યેહ વોહ મકામ હૈ જહાં કિન્દળી કી સારી રા'નાઈયાં જમ્મા કર દી ગઈ હોય. હસીન હૂરે, મઝેદાર ખાને ઔર ફલ એસે કે લોગ તસવ્યુર નહીં કર સકતે, બિસ્તર ઔર લિબાસ એસે ઉમદા કે આજ બાદશાહોં કો નર્સીબ નહીં, કમરે ઔર મહલ એસે શાનદાર કે દુન્યા કે બડે બડે મહલ્યાત ઉન કે સામને છોટે દિખાઈ હોય. ફિર યેહ સબ કુછ હમેશા કે લિયે મિલેગા, ઈસ મેં કમી કા અન્દેશા હૈ ન છિન જાને કા ખટકા, લેકિન નેકિયાં કમાને કે લિયે કુછ તો મેહનત કરની પડેગી, ઈન્સાન રોજગાર મેં ભી તો મશકૃત ઉઠાતા હૈ કે ઈસ કે નતીજે મેં રોજી મિલતી હૈ. આજ હમ માલ કો બહુત અહુમ સમજતે હોય મગર યાદ રખિયે કે બિલફર્જ હમારી કબ્ર સોને સે ભર દી જાએ, હમારા સારા સરમાયા ઉસ મેં મુન્તકિલ કર દિયા જાએ તો ભી હમેં રાહત કા એક લમ્છા નહીં દિલવા સકતા, યેહ જમીન યેહ પ્લોટ ભી હમારે કિસી કામ ન આયેંગે, હમ સમજતે હોય કે યેહ જમીન હમારી

હૈ ? નહીં ! બલ્કે હમ ઈસ કે હૈસ કે એક દિન ઈસી મેં સમા જાઓંગે. ઔલાદ વ અહબાબ ઔર રિશ્તેદાર સિફ્ફ ખાક મેં લિટાના જાનતે હૈં, ફિર સિફ્ફ આ'માલ હી હમારે રફીકે કબ્ર હોંગે. હુન્યા વાલોં કી અશ્ક બારિયાં ઔર ઉદાસિયાં બરજખ મેં હમારે ક્યા કામ આસેંગી, સોગ-વારોં કી કસરત ક્યા ફાઅદા દેંગી ! કભી આપ ને સોચા ? એ કાશ ! ફિકે આખિરત હમ પર એસી ગાલિબ હો જાએ કે જબ તારીકી દેખેં તો કબ્ર કા અંધેરા યાદ આ જાએ, કોઈ તકલીફ પહોંચે તો કબ્ર વ હશર કી પરેશાનિયાં સામને આ જાએં, સોને લગેં તો મૌત ઔર કબ્ર મેં લૈટના યાદ આ જાએ, એ કાશ ! હમારા દિલ નેકિયોં મેં એસા લગ જાએ કે ગુનાહ કે ખયાલ સે ભી દૂર ભાગેં ! આઈયે ! કબ્ર કો રૌનક બખશને ઔર ઈસે આરામ દેહ બનાને વાલે ચન્દ આ'માલ કે બારે મેં જાનતે હૈં : ચુનાન્યે

(1 ટા 5) નમાઝ, રોજા, હજ ઔર અકાત વગેરા

હજરતે સાચ્ચિદુના કા'બ સે રચ્છિ الل્હ તَعَالَى عَنْهُ رَضِيَ الل્હُ عَنْهُ સે મરવી હૈ કે જબ નેક આદમી કો કબ્ર મેં રખા જતા હૈ તો ઉસ કે આ'માલે સાલિહા, નમાઝ, રોજા, હજ, જિહાદ ઔર સ-દકા વગૈરા ઉસ કે પાસ જમ્મા હો જતે હૈં, જબ અજાબ કે ફિરિશ્તે ઉસ કે પૈરોં કી તરફ સે આતે હૈં તો નમાઝ કહતી હૈ : ઈસ સે દૂર હો, તુમ્હારા યહાં કોઈ કામ નહીં, યેહ ઈન પૈરોં પર ખડા હો કર અલ્હાન ગુરૂજાં કી ઈબાદત કિયા કરતા થા. ફિર વોહ ફિરિશ્તે સર કી તરફ સે આતે હૈં તો રોજા કહતા હૈ : તુમ્હારે લિયે ઈસ તરફ કોઈ રાહ નહીં હૈ ક્યૂંકે હુન્યા મેં અલ્હાન તાલા કી ખુશનૂદી કે લિયે ઈસ ને બહુત રોજે રખે ઔર તવીલ

ભૂક ઘાસ બરદાશત કી, ફિરિશે ઉસ કે જિસ્મ કે દૂસરે હિસ્સોં કી તરફ સે આતે હેં તો હજ ઔર જિહાદ કહેતે હેં કે હટ જાઓ, ઈસ ને અપને જિસ્મ કો તકલીફ મેં ડાલ કર અલ્લાહ તાબાલા કી રિઝા કે લિયે હજ ઔર જિહાદ કિયા થા લિહાજા તુમ્હારે લિયે યહાં કોઈ જગાહ નહીં હૈ. ફિર વોહ હાથોં કી તરફ સે આતે હેં તો સ-દકા કહતા હૈ : મેરે દોસ્ત સે હટ જાઓ, ઈન હાથોં સે કિતને સ-દકાત નિકલે હેં જો મહૂજ અલ્લાહ ગુરૂજ કી રિઝા કે લિયે દિયે ગયે ઔર ઈન હાથોં સે નિકલ કર વોહ બારગાહે ઈલાહી મેં મકબૂલિયત કે દ-રજે પર ફાઈજ હુએ લિહાજા યહાં તુમ્હારા કોઈ કામ નહીં હૈ. ફિર ઉસ મધ્યિત કો કણ જાતા હૈ કે તેરી જિન્દગી ઔર મૌત દોનોં બેહતરીન હેં ઔર રહમત કે ફિરિશે ઉસ કી કબ્ર મેં જન્મત કા ફર્શ બિધાતે હેં, ઉસ કે લિયે જન્મતી લિબાસ લાતે હેં, હદે નિગાહ તક ઉસ કી કબ્ર કો ફરાખ કર દિયા જાતા હૈ ઔર જન્મત કી એક કિન્દીલ ઉસ કી કબ્ર મેં રોશન કર દી જાતી હૈ જિસ સે વોહ કિયામત કે દિન તક રોશની હાસિલ કરતા રહેગા.

(مكاشفة القلوب، باب في بيان القبر وسؤله، ص ١٧١)

મુઝે નમાજ પઠને દો

હદીસે મુખા-રકા મેં હૈ કે જબ મધ્યિત કબ્ર મેં દાખિલ કી જાતી હૈ તો ઉસે (યા'ની મધ્યિત કો) સૂરજ દૂબતા (યા'ની ગુરૂબ હોતા) હુવા મા'લૂમ હોતા હૈ તો વોહ આંખેં મલતા હુવા બૈઠતા હૈ ઔર કહતા હૈ : મુઝે છોડો મૈં ન નમાજ પઠ લું. (سنن ابن ماجة، كتاب الرهد، الحديث ٤٢٧٢، ج ٤، ص ٥٠٣)

હજરતે મુલ્લા અલી કારી عليه رحمة الله الباري લિખતે હેં : “ગોયા વોહ ઉસ વક્ત અપને આપ કો હુન્યા હી મેં તસવ્યુર કરતા હૈ કે સુવાલ વ જવાબ રહેને દો મુઝે ફર્જ અદા કરને દો, વક્ત ખત્મ હુવા

જો રહા હૈ, મેરી નમાજ જાતી રહેણી.” ફિર લિખતે હૈને : “યેહ બાત વોહી કહેણા જો દુન્યા મેં નમાજ કા પાબન્દ થા ઔર ઉસ કો હર વક્ત નમાજ કા બયાલ લગા રહતા થા.”

(مرقة السنائيّ، تحت الحديث: ١٣٨، ج ١، ص ٣٦١)

કથ મેં નમાજ પઠને વાલે બુગુર્ફ

હજરતે સાધ્યિદુના સાબિત બુનાની ને એક મરતબા હુઅા માંગી : “એ અલ્હાન ! અગર તૂ કિસી કો કષ્ટ મેં નમાજ પઠને કી ઈજાજત દે તો મુજે ઝરૂર દેના.” જ્યા ઉન કા ઈન્તિકાલ હુવા તો કષ્ટ મેં ઉતારને વાલોં કા બયાન હૈ કે જ્યા હમ ઈંટ રખ ચુકે તો અચાનક એક ઈંટ ગિર પડી, હમ ને દેખા કે હજરત સાબિત બુનાની ઉલ્લેખની અપની કષ્ટ મેં નમાજ પઠ રહે થે. હજરતે સાધ્યિદુના ઈશ્રાહીમ બિન સમ્મા ફરમાતે હૈને કે મુજે આપ કે મજાર કે કરીબ સે ગુજરને વાલે કઈ લોગોં ને બતાયા કે જ્યા હમ હજરતે સાબિત બુનાની કી ઉલ્લેખની કષ્ટ કે પાસ સે ગુજરતે હૈને તો કુરાન પઠને કી આવાજ સુનાઈ દેતી હૈ.

(شرح الصدور، ص ١٨٨)

દો અંધેરે દૂર નોંધો

શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત કે “ડામથ બેસાન્ફેન્ન અલાલીય ફેઝાને સુન્નત” જિલ્દ 1 કે સફ્ફા 872 પર લિખતે હૈને : મન્કૂલ હૈ કે અલ્હાન સે ઉલ્લેખની પાઠ કલીમુલ્લાખ ફરમાયા કે મેં ને ઉમ્મતે મુહમ્માદિયહ દો નૂર અતા કિયે હૈને તાકે વોહ દો અંધેરોં કે ઝરર (યા'ની નુક્સાન) સે મહફૂજ

رہئے۔ سچیدھنَا مُوسَى كَلِيْمُ اللَّهِ الْمُصْلُوْدُ وَالسَّلَامُ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ نے آرچ کی :
یا اَللَّاْهُ اَنْ ! وَهَذِهِ نُورُ كَوْنِ كَوْنِ سے ہے ؟ ہر شَدَدٌ ہُوَوَا :
”نُورٌ ۝ مَنَّا نَوَّرَ نُورٌ كَوْرَ آنَّ“ آرچ کی : دو اُندھرے کوں کوں سے
ہے ؟ فرمائیا، ”اے کوں کوں دوسری کیا ملت کا۔“

(دُرَةُ النَّاصِحِينَ ص ۹)

بُشِّرَيْدَارِ کَلَبٍ

ہزارتے سچیدھنَا اَبْدُوْلِلَهِ بِنْ جَالِبٍ ہدایتی
کو جب دِنِ کیا گیا تو ان کی کش سے مُشک کی
مُھک آنے لگی۔ اے کوں کوں دوسری نے ان کو جواب میں دے بھا تو
پُورا : ”آپ کی کش سے بُشِّرَيْدَارِ کَلَبٍ آتی ہے ؟“ فرمائیا :
”یاً نَّیٰ یَهَوَتِ تِلْكَ رَأْيَةُ الْيَلَوَةِ وَالظَّمَاءِ“

(حلیۃ الاولیاء، الحدیث، ۸۰۵۳، ج ۶، ص ۲۶۶)

نَمَّاْجِوْ رَوْجَا وَ ہَجَّاْجِوْ ڈَکَاتِ کِیْ تَوْفِیْکِ

اَتَا ہُوْ ۝ مَهْبُوْبِ کِیْ سَدَا یَا رَبِّ

صَلَوَاعَلَیْ الْحَبِیْبِ ! صَلَوَاعَلَیْ عَلَیْ مُحَمَّدٍ

کَلَبٍ مِنْ تِلَابَاتِ کَرَنِ وَالْوَالِدَيْنِ

ہزارتے اَبْدُوْلِلَهِ بِنْ جَالِبٍ سُوْلَتِشَشَا فِیْ
نَکَلَ کَرَتے ہے کے کیسی نے ہزارتے سچیدھنَا ابُو بَکَرٍ بِنْ مُعَاوِیَہٍ
کو جواب میں دے بھا کے وَهَذِهِ نُورَ آنَّ پَلَ رہے ہے۔ پُورا :
آپ تو ہنچیکا ل فرمائی چوکے ہے، کے پَلَ رہے ہے ؟ جواب دیا :
”اَسَ لِیْسَ کِیْ مِنْ ۝ ہَرَ نَمَّاْجِ وَ ہَرَ بَنَیْنِ کَوْرَ آنَّ کِیْ بَأْدَ ہُوَآ دَعَیَا
کَرَتَا یَا : ”اَنْ اَلَّاْهُ اَنْ ! تُوْ مُوْجِ کَشِ مِنْ تِلَابَاتِ کَرَنِ وَالْوَالِدَيْنِ
کِیْ تَوْفِیْکِ دَنَا۔“

(شرح الصدور، ص ۹۱)

੬ ਸਾਲ ਕੇ ਅਨ੍ਵਾਰ

ਏਕ ਤਵੀਲ ਛਈਸੇ ਪਾਕ ਮੈਂ ਧੇਹ ਭੀ ਹੈ ਕੇ ਜਬ ਮਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ
ਕਥੁ ਮੈਂ ਰਖਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਨਮਾਜ਼ ਉਸ ਕੀ ਦਾਈਂ ਤਰੜ ਆਤੀ ਹੈ ਔਰ ਰੋਜ਼ੇ
ਬਾਈਂ ਤਰੜ ਔਰ ਕੁਰਆਨ ਵ ਜਿਕੋ ਅੜਕਾਰ ਉਸ ਕੇ ਸਰ ਕੇ ਪਾਸ ਔਰ
ਉਸ ਕਾ ਨਮਾਜ਼ੋਂ ਕੀ ਤਰੜ ਚਲਨਾ ਕਦਮਾਂ ਕੀ ਤਰੜ ਔਰ ਸਥਾ ਕਥੁ ਕੇ ਏਕ
ਗੋਸ਼ੇ ਮੈਂ ਆਤਾ ਹੈ. ਫਿਰ **ਅਲਲਾਹ** **عੰਗੂਰ** ਅੜਾਬ ਭੇਜਤਾ ਹੈ ਤੋ
ਨਮਾਜ਼ ਕਹਤੀ ਹੈ: “ਪੀਛੇ ਹਟ ਕੇ ਧੇਹ ਤਮਾਮ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਤਕਾਲੀਫ਼ ਬਰਦਾਸ਼ਤ
ਕਰਤਾ ਰਹਾ, ਅਥ ਆਰਾਮ ਸੇ ਲੈਟਾ ਹੈ.” ਫਿਰ ਅੜਾਬ ਬਾਈਂ ਤਰੜ ਸੇ
ਆਤਾ ਹੈ ਤੋ ਰੋਜ਼ੇ ਧੇਹੀ ਜਵਾਬ ਫੇਤੇ ਹੋਣੇ, ਸਰ ਕੀ ਜਾਨਿਬ ਸੇ ਆਤਾ ਹੈ ਤੋ
ਧੇਹੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲਤਾ ਹੈ. ਪਸ ਅੜਾਬ ਕਿਸੀ ਜਾਨਿਬ ਸੇ ਭੀ ਉਸ ਕੇ
ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਪਛਾਂਦਿਆਂ. ਜਿਸ ਰਾਹ ਸੇ ਜਾਨਾ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਉਸੀ ਤਰੜ ਸੇ
ਅਲਲਾਹ **عੰਗੂਰ** ਕੇ ਦੋਸਤ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸ ਪਾਤਾ ਹੈ ਕਿਛੀਆ ਵੇਛ ਵਹਾਂ ਸੇ
ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਹੈ. ਉਸ ਵਕਤ ਸਥਾ ਤਮਾਮ ਆਮਾਲ ਸੇ ਕਹਤਾ ਹੈ ਕੇ ਮੈਂ ਈਸ
ਕਿਧੇ ਨ ਬੋਲਾ ਕੇ ਅਗਰ ਤੁਮ ਸਥਾ ਆਜਿ਼ਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਤੋ ਮੈਂ ਬੋਲਤਾ,
ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਅਥ ਪੁਲ ਸਿਰਾਤ ਔਰ ਮੀਝਾਨ ਪਰ ਕਾਮ ਆਉਂਗਾ.

^{٤٧٢} (الموسوعة لابن أبي الدنيا، الحديث ٤، ج ٥، ص ٤٧٢)

ਅਦ ਅਕੀ-ਏਗੀ ਰੋ ਤੌਲਾ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો! કામિલ મુસ્લિમાન બનને, ગીયત
કરને સુનને કી આદત નિકાલને, નમાઝોં ઔર સુન્નતોં કી આદત
ડાલને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા
રહિયે, સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે લિયે મ-દની કાફિલોં મેં આશિકાને
રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફર કીજિયે ઔર કામ્યાબ જિન્દગી
ગુજારને ઔર આખિરત સંવારને કે લિયે મ-દની ઈન્નામાત કે મુતાબિક
અમલ કર કે રોજાના ફિકે મદીના કે જરીએ રિસાલા પુર કીજિયે ઔર

હર મ-દની માહ કી 10 તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને જિમ્મેદાર કો જમ્મા કરવાઈયે ઔર હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજિતિમાાં મેં અવ્યલ તા આભિર શિર્કત કીજિયે. આપ કી તરણીબ કે લિયે ઈમાન અફરોજ મ-દની બહાર પેશ કી જતી હૈ ચુનાન્યે લતીફાબાદ હૈદરાબાદ (બાબુલ ઈસ્લામ સિન્ધ) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ ને કુછ ઈસ તરણ બતાયા : બા'જ લોગોં કી સોહબત મેં બૈઠને કી બિના પર મેરા ઝેણું ખરાબ હો ગયા ઔર મૈં તીન સાલ તક નિયાઝ શરીફ ઔર મીલાદ શરીફ વગેરા પર ઘર મેં એ'તિરાજ કરતા રહા મુજે પહુલે દુરૂદ શરીફ સે બહુત શગફ થા (યા'ની બેહદ દિલચસ્પી વ રગ્બત થી) મગર ગલત સોહબત કે સબબ દુરૂદે પાક પઢને કા જગ્બા હી દમ તોડ ગયા. ઈતિફાક સે એક બાર મૈં ને દુરૂદ શરીફ કી ફંજીલત પઢી તો વોહ જગ્બા દોબારા જાગા ઔર મૈં ને કસરત કે સાથ દુરૂદે પાક પઢને કા મા'મૂલ બના લિયા. એક રાત જબ દુરૂદ શરીફ પઢતે પઢતે સો ગયા તો الصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ મુજે જ્વાબ મેં સબજ ગુમ્બદ કા દીદાર હો ગયા ઔર બે સાખ્તા મેરી જબાન સે જારી હો ગયા. સુખુ જબ ઉઠા તો મેરે દિલ કે અન્દર હલચલ મચી હુઈ થી, મૈં ઈસ સોચ મેં પડ ગયા કે આભિર હક કા રાસ્તા કૌન સા હૈ ? હુસ્ને ઈતિફાક સે દા'વતે ઈસ્લામી વાલે આશિકાને રસૂલ કા સુન્નતોં કી તરબિયત કા મ-દની કાફિલા હમારે ઘર કી કરીબી મસ્તિષ્ઠ મેં આયા તો કિસી ને મુજે મ-દની કાફિલે મેં સફર કી દા'વત દી, મૈં ચૂંકે મુ-ત-જબજિબ (Confuse) થા ઈસ લિયે તલાશે હક કે જગ્બા કે તહૂત મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બન ગયા. મૈં ને સફેદ ઈમામા બાંધા થા મગર સબજ ઈમામે વાલે મ-દની કાફિલે વાલોં ને સફર કે દૌરાન મુજ પર ન કિસી કિસ્મ કી તનકીદ કી ન હી તન્જ કિયા બલ્કે અજનબિયત હી મહસૂસ ન હોને દી. અમીરે કાફિલા ને મ-દની ઈન્યામાત કા તાયારુફ કરવાયા

ઔર ઉસ કે મુતાબિક મા'મૂલ રખને કા મશવરા હિયા. મૈં ને મ-દની ઈન્નામાત કા બગૌર મુતા-લાયા કિયા તો ચૌક ઉઠા ક્યૂંકે હતને અબર દસ્ત તરબિય્યતી મ-દની ફૂલ જિન્દગી મેં પહલી હી બાર પઢે થે. આશિકાને રસૂલ કી સોહબત ઔર મ-દની ઈન્નામાત કી બ-ર-કત સે મુજ પર રબ્બે લમ યગ્નિ ગુરૂજાં કા ફજૂલ હો ગયા. મૈં ને મ-દની કાફિલે કે તમામ મુસાફિરોં કો જમ્મા કર કે એ'લાન કિયા કે કલ તક મૈં બદ અકીદા થા આપ સબ ગવાહ હો જાઈયે કે આજ સે તૌબા કરતા હું ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા રહુને કી નિય્યત કરતા હું. ઈસ્લામી ભાઈયોં ને ઈસ પર ફરહત વ મુસરત કા ઈજહાર કિયા. દૂસરે દિન 30 રૂપૈ કી નુક્તી (બેસન કી મિઠાઈ જો મોતી કે દાનોં કી તરફ બની હોતી હૈ) મંગવા કર મૈં ને સરકારે બગદાદ હુઝુરે ગોસે આ'જમ શૈખ અખૂલ કાદિર જીલાની કી નિયાજ દિલવાઈ ઔર અપને હાથોં સે તકસીમ કી. મૈં 35 સાલ સે સાંસ કે મરજ મેં મુખ્યલા થા, કોઈ રાત બિગેર તકલીફ કે ન ગુજરતી થી, નીજ મેરી સીધી દાઢ મેં તકલીફ થી જિસ કે બાઈસ સહીએ તરફ ખા ભી નહીં સકતા થા. **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ !** મ-દની કાફિલે કી બ-ર-કત સે દૌરાને સફર મુજે સાંસ કી કોઈ તકલીફ ન હુઈ ઔર **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ !** મૈં સીધી દાઢ સે બિગેર કિસી તકલીફ કે ખાના ભી ખા રહા હું. મેરા દિલ ગવાહી દેતા હે કે અકાઈદે અહલે સુન્તત હક હેં ઔર મેરા હુસ્ને ઝન હે કે દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ અલ્લાહ ઔર (ઉસ કે પ્યારે રસૂલ કી બારગાહ મેં મકબૂલ હૈ).

ધારે ગર શૈતનત, તો કરેં દેર મત કાફિલે મેં ચલેં, કાફિલે મેં ચલો

સોહબતે બદ મેં પડ, કર અકીદા બિગડ ગર ગયા હો ચલેં, કાફિલે મેં ચલો

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(ગીબત કી તબાહ કારિયાં, સ. 60)

7) مسٹریج ہوشن کرنے کی ب-2-کتاب

ہمارتے سایدھوں اور رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَیٰ عَنْہُ نے مارکٹ ان ریوایت کی کہ ”جس نے اہلہ اُن حَلَّ کی مسٹریج کو رہشان کیا اہلہ اُن حَلَّ اس کی کش کو رہشان فرمائے گا اور جس نے اس میں بھبھو اور بھی تو اہلہ اُن حَلَّ ۝ جنات میں اس کے لیے بھبھو مुہل ہے کرے گا۔“

(شرح الصدور بشرح حال الموتى والقبور، ص ۱۵۹)

امیر احمد سو نات دامت برکاتہم ان علیہم السلام ریوایت کو نکل کرنے کے بارے لیجاتے ہیں : ماں لبم ہووا مسٹریج دن بنانا اور اس نہیں ٹوٹ، لبماں اور اگر بھتی وجوہا سے بھبھو دار رہنا کا رہ سوا بھی ہے۔ مگر مسٹریج میں دیبا سلائی (یا نی مانیس کی تیلی) ن جلائیے کے اس سے بارہ کی بھبھو نیکلتی ہے اور مسٹریج کو بھبھو سے بچانا واجب ہے۔ بارہ کا بھبھو دار ہوں اور ن آنے پا اے ہتھی دوڑ بآہر سے لبماں یا اگر بھتی وجوہا سوچنا کر مسٹریج میں لائیے۔ اگر بھتیوں کو کسی بڑے تشریف وجوہا میں رہنا جوڑی ہے تاکہ اس کی راہ مسٹریج کے فرش وجوہا پر ن نیز۔ اگر بھتی کے پیکٹ پر اگر جاندار کی تسلیم بھی ہو تو اس کو بھری ڈالیے۔ مسٹریج (نیڑے ہر اور کاروں وجوہا) میں ”اے رہنر“ (AIR FRESHNER) سے بھبھو کا ٹھیکانہ مٹ کیجیے کہ اس کے کیمیا وی مادہ فراہم میں فلیں جاتے اور سانس کے جریا ایکٹوں میں پھونچ کر نوکسیان پھونچاتے ہیں۔ ایک تیجی تہکیک کے مुتابریک اے رہنر کے ڈسٹی مال سے جیل کا سرتابان یا نی (SKIN CANCER) ہو سکتا ہے۔

(مسٹریج بھبھو دار رجیے، ص 2، 3)

મજીદ મા'લૂમાત કે લિયે મક-ત-બતુલ મદીના કે મત્બુઆ રિસાલે “મસ્જિદેં ખુશખૂદાર રખિયે” કા મુતા-લાંબા કીજિયે.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ੴ ੮ ਮਰੀਅ ਕੀ ਧਿਆਨਾ

اے جرته سا یہ دننا اب بُو بُکھ سی دیکھ سے ریواخت
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم
 ہے کہ ہم گزرے پاک، سا ہی بے لاؤ لاؤک، سا یہا ہے افس لاؤک
 نے یہ شادی فرمایا : ”اے جرته سا یہ دننا بُو سا
 علی نبیتاً وعلیہ الصلوٰۃ والسلام
 نے اعلیٰ اُن سے اُرچ کی کہ ”میری اُن کی یہ یادت کرنے والے کو
 کیا اُجھ میلے گا ؟“ تो اعلیٰ اُن نے یہ شادی فرمایا :
 ”عس کے لیے دو فیکریتے بُو کر رکھ دیے جائے گے جو کیا مات تک عس کی
 کجھ میں روکنا عس کی یہ یادت کرے گے۔“

^{١٥٩} (شرح الصدور بشرح حال الموتى والقبور، ص)

યાદ કે મ-દની કુલ

ਦਾ'ਵਤੇ ਈਖਲਾਮੀ ਕੇ ਈਥਾਅਤੀ ਈਧਾਰੇ ਮਕ-ਤ-ਬਤੁਲ ਮਦੀਨਾ
 ਕੀ ਮਤਬੂਆ 310 ਸਫ਼ਲਾਤ ਪਰ ਮੁਸ਼ਤਮਿਲ ਕਿਤਾਬ “ਬਹਾਰੇ ਸ਼ਰੀਅਤ”
 ਕੇ ਛਿੱਸਾ 16 ਸਫ਼ਲਾ 148 ਪਰ ਸਦਲੁਖਸ਼ਰੀਅਹ, ਬਦਲੁਤਰੀਕਹ ਹਜ਼ਰਤੇ
 ਅਲਲਾਮਾ ਮੌਲਾਨਾ ਮੁਫ਼ਤੀ ਮੁਹੱਮਦ ਅਮਝਦ ਅਲੀ ਆਉਮੀ^{علیہ رحمۃ اللہ الکری} ਆਲੀ ਆਉਮੀ
 ਫਰਮਾਤੇ ਹੋਣੇ : * ਮਰੀਜ ਕੀ ਈਧਾਦਤ ਕਰਨਾ ਸੁਨਾਤ ਹੈ * ਅਗਰ ਮਾਲੂਮ
 ਹੈ ਕੇ ਈਧਾਦਤ ਕੋ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਬੀਮਾਰ ਪਰ ਜਿਵਾਂ ਗੁਜ਼ਰੇਗਾ ਐਸੀ
 ਹਾਲਤ ਮੌਜੂਦਾ ਈਧਾਦਤ ਨ ਕਰੋ * ਈਧਾਦਤ ਕੋ ਜਾਏ ਔਰ ਮਰੀਜ ਕੀ ਸਖ਼ਤੀ
 ਫੇਰੇ ਤੋ ਮਰੀਜ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਧੇਹ ਜਾਹਿਰ ਨ ਕਰੋ ਕੇ ਤੁਮਹਾਰੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ
 ਹੈ ਔਰ ਨ ਸਰ ਛਿਲਾਏ ਜਿਸ ਸੇ ਹਾਲਤ ਕਾ ਖਰਾਬ ਹੋਨਾ ਸਮਝਾ ਜਾਤਾ
 ਹੈ * ਉਸ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਐਸੀ ਬਾਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹਿੰਦੇ ਜੋ ਉਸ ਕੇ ਫਿਲ ਕੋ

ભલી મા'લૂમ હોં * ઉસ કી મિઝાજ પુર્સી કરે * ઉસ કે સર પર હાથ
ન રખે મગર જબકે વોહ ઈસ કી ખ્વાહિશ કરે. * ફાસિક કી ઈયાદત
ભી જાઈજ હે કયૂંકે ઈયાદત હુકૂકે ઈસ્લામ સે હે ઔર ફાસિક ભી
મુસ્લિમ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 148)

મરીજ કે લિયે ઓક દુઆ

હજરતે સાયિદુના ઈજને અભાસ હેઠાં સે રિવાયત
હે કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને
બહૂરો બર ને ફરમાયા કે “જિસ ને કિસી ઐસે
મરીજ કી ઈયાદત કી જિસ કી મૌત કા વકત કરીબ ન આયા હો ઔર
સાત મરતબા યેહ અદ્ભુત કહે તો **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) ઉસ મરાજ સે
શિફા અતા ફરમાએ : **أَسْتَأْنِ اللَّهُ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعُرُشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ**
યા'ની મેં અ-જમત વાલે, અર્શે અગ્રીમ કે માલિક યા'ની અલ્લાહ ઉદ્દેશે
તેરે લિયે શિફા કા સુવાલ કરતા હું.

(سنن أبي داؤد ، كتاب الجنائز ، باب الدعاء للمربيض عند العيادة ، الحديث ٦٠١٣ ، ج ٣ ، ص ١٥٢)

મ-દની ઈન્યામાત ઔર ઈયાદત

અભીરે અહલે સુન્નત ને ઈસ પુર ફિતન દૌર
મેં આસાની સે નેકિયાં કરને ઔર ગુનાહોં સે બચને કે તરીકાએ કાર
પર મુશ્તમિલ શરીઅત વ તરીકત કા જામેઅ મજમૂઆ બનામ
“મ-દની ઈન્યામાત” બ સૂરતે સુવાલાત મુરતબ કિયા હૈ. ઈસ્લામી
ભાઈયોં કે લિયે 72, ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે 63, ત-લ-બાએ ઈલ્મે
દીન કે લિયે 92, દીની તાલિબાત કે લિયે 83, મ-દની મુન્નોં ઔર
મ-દની મુન્નિયોં કે લિયે 40 જબકે ખુસૂસી ઈસ્લામી ભાઈયોં (યા'ની

ગુંગે બહરોં) કે લિયે 27 મ-દની ઈન્નામાત હૈનું. બે શુમાર ઈસ્લામી ભાઈ, ઈસ્લામી બહનેં ઔર ત-લબા મ-દની ઈન્નામાત કે મુતાબિક અમલ કર કે રોજાના સોને સે કખલ “ફિકે મદીના કરતે હુએ” યા’ની અપને આ’માલ કા જાયેજા લે કર મ-દની ઈન્નામાત કે જેબી સાઈઝ રિસાલે મેં દિયે ગયે ખાને પુર કરતે હૈનું. ઈન મ-દની ઈન્નામાત કો ઈખ્લાસ કે સાથ અપના લેને કે બા’દ નેક બનને ઔર ગુનાહોં સે બચને કી રાહ મેં હાઈલ રૂકાવટે અલ્લાહ તાલા કે ફિઝલો કરમ સે અક્સર દૂર હો જાતી હૈનું ઔર ઈસ કી બ-ર-કત સે الحمد لله عزوجل પાબન્દ સુન્નત બનને, ગુનાહોં સે નફરત કરને ઔર ઈમાન કી ઇફાજત કે લિયે કુફને કા ઝેઝન ભી બનતા હૈ. ઈન મ-દની ઈન્નામાત મેં સે એક મ-દની ઈન્નામ મરીજ કી ઈયાદત ભી હૈ, ચુનાન્યે દા’વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કે મત્બૂઆ 23 સફાત પર મુશ્તમિલ રિસાલે “મ-દની ઈન્નામાત” કે સફાત 17 પર મ-દની ઈન્નામ નમ્બર 53 હૈ : ક્યા આપ ને ઈસ હફતે કમ અગ્ર કમ એક મરીજ યા દુખી કી ઘર યા અસ્પતાલ જા કર સુન્નત કે મુતાબિક ગમ ખ્વારી કી ઔર ઉસ કો તોહફા (ખ્વાહ મક-ત-બતુલ મદીના કા શાઅએ કર્દા રિસાલા યા પેમ્ફલેટ) પેશ કરને કે સાથ સાથ તા’વીજાતે અતારિયા કે ઈસ્તિ’માલ કા મશવરા દિયા ?

ઉતાર દે મેરી નસ નસ મેં “મ-દની ઈન્નામાત”

નસીબ હોતા રહે “મ-દની કાફિલા” યા રબ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(9) સૂરાએ મુલ્ક પઠને કા ઈન્દ્રામ

હજરતે સાચિદુના અભુલ્લાહ બિન મસ્તિદ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે “જબ બન્દા કબ્ર મેં જાએગા તો અજાબ ઉસ કે કદમોં કી જાનિબ સે આએગા તો ઉસ કે કદમ કહેંગે : “તેરે લિયે મેરી તરફ સે કોઈ રાસ્તા નહીં, ક્યૂંકે યેહ રાત મેં સૂરાએ મુલ્ક પઢા કરતા થા.” ફિર અજાબ ઉસ કે સીને યા પેટ કી તરફ સે આએગા તો વોહ કહેગા કે “તુમ્હારે લિયે મેરી જાનિબ સે કોઈ રાસ્તા નહીં, ક્યૂંકે યેહ રાત મેં સૂરાએ મુલ્ક પઢા કરતા થા.” ફિર વોહ ઉસ કે સર કી તરફ સે આએગા તો સર કહેગા કે “તુમ્હારે લિયે મેરી તરફ સે કોઈ રાસ્તા નહીં, ક્યૂંકે યેહ રાત મેં સૂરાએ મુલ્ક પઢા કરતા થા.” તો યેહ સૂરત રોકને વાતી હૈ, અજાબે કબ્ર સે રોકતી હૈ, તૌરાત મેં ઈસ કા નામ સૂરાએ મુલ્ક હૈ. જો ઈસે રાત મેં પઢતા હૈ બહુત જિયાદા ઓર અચ્છા અમલ કરતા હૈ.

(المستدرك ،كتاب التفسير ، باب المانعة من عذاب القبر ، الحديث رقم ٣٨٩٢ ، ج ٣ ، ص ٣٢٢)

કબ મેં સૂરાએ મુલ્ક પઠી જા રહી થી

ખતીબે સામરા હજરતે સાચિદુના અભુલ હસન સામરી બહુત પરહેજ ગાર બુગુર્થે, ઉન્હોંને લોગોં કો સામરા કે લોગોં કો કબ્રિસ્તાન મેં એક કબ્ર દિખાઈ કે મુજે યહાં સે મુસલ્લાલ સૂરાએ મુલ્ક પઠને કી આવાજ સુનાઈ દી થી. (شرح الصدور، ص ١٩٠)

મીઠ મીઠ ઈસ્લામી ભાઈયો ! સૂરાએ મુલ્ક કી તિલાવત કરના એક મ-દની ઈન્દ્રામ ભી હૈ ચુનાન્યે મ-દની ઈન્દ્રામ નમ્બર ૩ હૈ : કયા આજ આપ ને નમાજે પંજગાના કે બા'દ નીજ સોતે વકત કમ અજ કમ એક એક બાર આ-યતુલ કુર્સી, સૂ-રતુલ ઈલ્હાસ ઓર તસ્બીહે

ફાતિમા પઢી ? નીઝ રોજાના રાત મેં સૂરતુલ મુલ્ક
પઠ યા સુન લી ?

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ !

કબ્ મેં ફિરિશ્તા કુરાઓન પઠાયેશ્યા

(كتنز العمال، الحديث ٦٤٤٢، ج ١، ص ٣٧٢)

«10» સૂરાએ યારનિન શારીઝ કી બ-ર-કત

ਮੁਲਕੇ ਧਮਨ ਮੈਂ ਜਥੁਂ ਲੋਗ ਏਕ ਮੁੰਦੂ ਕੋ ਫੜਨ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਹੋਣੇ ਲਗੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਾ ਮੈਂ ਮਾਰਨੇ ਪੀਟਨੇ ਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਕਥਾ ਸੇ ਏਕ ਕਾਲਾ ਕੁਤਾ ਨੁਮੂਦਾਰ ਹੁਵਾ। ਏਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾ : “ਤੂ ਕੌਨ ਹੈ ?” ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਯਾ : “ਮੈਂ ਮਾਧਿਤ ਕਾ ਬੁਰਾ ਅਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” ਪ੍ਰਵਾਨਾ : “ਪਿਟਾਈ ਤੁਮਹਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ ਧਾ ਇਸ ਮੁੰਦੂ ਕੀ ?” ਉਸ ਨੇ ਕਹਾ : “ਮੇਰੀ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਥੀ, ਸੂਰਾਏ ਧਾਸੀਨ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਸੂਰਤੋਂ ਇਸ ਕੇ ਪਾਸ ਥੀਂ, ਵੋਹ ਮੇਰੇ ਔਰ ਇਸ ਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹਾਈਲ ਹੋ ਗਈ ਔਰ ਮੁੜ ਕੋ ਮਾਰ ਲਗਾਯਾ।”

(شرح الصدورص ١٨٦)

11 શુરૂઆતે સજદન શાફાઅત કરેશી

હજરતે ખાલિદ બિન મા'દાન તાબે રસ્તે સે રષી લાલ તુલા ઉન્ને કી

રિવાયત હૈ કે સૂરાએ સજ્જદહ કબ્ર મેં અપને પઢને વાલે કે બારે મેં અગડા કરેગી ઔર અર્જ કરેગી : “યા અલ્હાન ! અગર મૈં તેરી કિતાબ મેં સે હું તો ઈસ કે બારે મેં મેરી સિફારિશ કબૂલ ફરમા લે ઔર અગર મૈં તેરી કિતાબ મેં સે નહીં હું તો મુજે અપની કિતાબ સે મિટા દે.” સૂરાએ સજ્જદહ પરિન્દ કી માનિન્દ હોએ ઔર અપને પરોં કો પઢને વાલે પર ફેલા દેગી, ઉસ કે હક મેં શફાઅત કરેગી ઔર ઉસે કબ્ર કે અઝાબ સે બચાએગી.

(درمشور ح ٦ ص ٥٣٥)

«12» સૂરાએ જિલજાલ પઢને કી બ-ર-કતો

હજરતે સાથ્યિહુના ઈજને અખ્બાસ સે રિવાયત હૈ : જિસ ને જુમુઆ કે દિન મગારિબ કે બા'દ દો રફ્ખઅત નમાજ પઢી ઔર હર રફ્ખઅત મેં સૂરાએ ફાતિહા કે બા'દ “إِنَّا رَزَّلْنَاكُمْ” (યા'ની સૂરાએ જિલજાલ) પન્દરહ મરતબા પઢી તો અલ્હાન તાલા ઉસ પર સકરાતે મૌત કી સખ્તી નર્મ કર દેગા, ઉસે અઝાબે કબ્ર સે મહફૂજ ફરમા દેગા ઔર પુલ સિરાત પર સાબિત ક-દમી અતા ફરમાએગા.

(شرح الصدور ص ١٨٦)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જબ માયિત કબ્ર મેં દફ્ન કી જતી હૈ તો કબ્ર ઉસે દબાતી હૈ, કબ્ર કે દબાને સે ન મોમિન બચતા હૈ ન કાફિર, ન નેક ન બદ, બચ્યા ન જવાન, ફર્ક સિર્ફ યેહ હૈ કે કાફિર સખ્ત દબાવ મેં પકડા જાતા હૈ ઉસ કી પસ્લિયાં ઈધર ઉધર હો જાતી હૈનું ઔર મોમિન કે લિયે દબાવ ઐસા હોતા હૈ જિસ તરફ માં અપને બચ્યે કો ઘાર સે દબાતી હૈ, બિલ્લી અપને બચ્યે કો ભી મુંહ મેં દબાતી હૈ ઔર ચૂંઠે કો ભી મગર દોનોં મેં ફર્ક હૈ.

(માખૂજ અજ મિરાતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 141 વ જિ. 2, સ. 456, 457)

13 સૂરથે દીપલાસ પઠને કા ફાઅદા

(المعجم الأوسط ج ٤ ص ٢٢٢ حديث ٥٧٨٥)

૧૪ શાખે જુમુઆ કા દુરેશ

بُو جوْگاً نے دینِ نَبِيْرَ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ التَّعَبِيْنَ نے فَرَمَاَيَا کے جو شَعْسٰ ہرے شَبَّےِ جُمُعَا (جُمُعَا اُور جُمُعَا' رَاتِ کی دَرَبِیْتَیَانِی رَاتِ) ہر سے دُرِدِ شَرِیْفِ کو پَاَبَنْدِی سے کم اَجَل کم اَجَل مَرَتَبَا پَدَھَگا :

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ التَّبِيِّ الْأَمِّي الْحَبِيبِ
الْعَالِي الْقَدِيرُ الْعَظِيمُ الْجَاءُ وَعَلَى إِلَهِ وَصَاحِبِهِ وَسَلِّمْ

की صَلَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاللَّهُ وَسَلَّمَ वोह भौत के वक्त सरकारे महीना। जियारत करेगा और कधि में दाखिल होते वक्त भी, यहां तक के वोह देखेगा के सरकारे महीना। (उसे कधि में अपने रहमत भरे हाथों से उतार रहे हैं।) (الْفَضِيلُ الصَّلَبُ اتَّعْلَمُ مِنَ السَّادَاتِ ص ١٥١ ١ ملخصاً)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ੴ (15) ਕਖ ਕੀ ਗਮ ਗੁਸਾਰ

तारी हुवा. जब लोग उसे दृश्य कर चुके तो मैं कश्च के पास बैठ कर अहङ्कारे आधिरत पर गौरो फ़िक करने लगा. अचानक कश्च से एक हसीनो जमील शाख बाहर निकला, उस ने साझ सुथरे कपडे पहन रखे थे जिन से खुशबू भटक रही थी. उस ने मुझ से कहा के : “ऐ ईश्वराहीम !” मैं ने कहा : “लख्ष्मीक.” फ़िर मैं ने उन से पूछा : “खुदा عزوجل آप पर रहम फरमाए, آپ کौन हैं ?” उन्होंने जवाब दिया : तभ त पर से “मौत के बाद भी” कहने वाला मैं ही हूँ. मैं ने कहा के आधिर आप का नाम क्या है ? तो उन्होंने कहा के मेरा नाम सुन्नत है मैं हुन्या मैं इन्सान की हमदर्द होती हूँ और कश्च मैं नूर व मूनिस व गम गुसार और कियामत मैं जन्नत की तरफ रहनुमा और काईद बनती हूँ.

16) ରାଜ୍ୟକା ନୂର

صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و سلّم نے تاજدادرے ہر بھر، سارا پا ہڑو کر بھر نے اے ک مرتبا ہجارتے ابھو جر گیا کاری عنہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ سے فرما یا : “جب تु م کھیں سفر پر روانا ہوئے ہو تو کیتھی تھیا ری کرتے ہو ! کیا مات کی تھیا ری کا آلام کیا ہو گا ! اے ابھو جر کیا میں تु م کو اسی شے کی بھر نہ ہو جو تु ملے کیا مات کے دین نہ کیا ہے ? ” ہجارتے سایہ ہونا ابھو جر گیا کاری صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و سلّم نے ارجوں کی : میرے مان بھاپ آپ آپ رضی اللہ تعالیٰ عنہ پر کوئ بھاں جرے ہر شادی کے فرما یا تو آپ آپ رضی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و سلّم نے ہر شادی کے فرما یا : “سچت گاربی کے ماؤسیم میں ہشتر کے لیے رہا رہو اور رات کی تاریکی میں دو رکھ اتے پڑو تاکے کبھی میں روشنی

(موسوعة لابن أبي الدنيا، كتاب التهجد وقيام الليل، الحديث ١٠، ج ١، ص ٢٤٧) ”ابن“

હજરતે સાચ્છિદુના શફીક બલખી બલખી ફરમાતે હૈનું, હમ ને પાંચ ચીજોં કો પાંચ મેં પાયા (1) ગુનાહોં કે ઈલાજ કો નમાઝે ચાશત મેં (2) કષ્ટોં કી રોશની કો તહજ્જુદ મેં (3) મુન્કર નકીર કે જવાબાત કો તિલાવતે કુરાન મેં (4) પુલ સિરાત પર સે સલામત ગુજરને કો રોજા ઔર સ-દકા વ ઐરાત મેં (5) હશ્ર મેં સાયએ અર્શ પાને કો ગોશા નશીની મેં.

(મُલ્લખસા મિન શર્હ الصُّدُور, ص ١٤٦)

નમાઝે તહજ્જુદ અદા કરના એક મ-દની ઈન્નામ ભી હૈ ચુનાન્યે મ-દની ઈન્નામ નમ્બર 19 હૈ :
ક્યા આજ આપ ને નમાઝે તહજ્જુદ, ઈશરાક વ ચાશત ઔર અવ્યાખીન અદા ફરમાએ ?

www.dawateislami.net

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

«17» એક હજાર અન્વાર

સાચ્છિદુલ મુખાલિબીન, રહ્મતુલિલ આ-લમીન શર્દાદ ફરમાતે હૈનું કે “જિસ શખ્સ ને ઈંદ કે દિન તીન સો મરતબા **سُبْحَنَ اللَّهُ وَبِحَمْدِهِ** ૫૬ ઓર ફૈત હો જાને વાલે મુસલ્માનોં કી રૂહોં કો ઈસ કા સવાબ હદિયા કિયા તો હર મુસલ્માન કી કષ્ટ મેં એક હજાર અન્વાર દાખિલ હોતે હૈનું ઓર જબ વોહ મરેગા અહ્લાન ઉસ કી કષ્ટ મેં એક હજાર અન્વાર દાખિલ ફરમાએગા.”

(مકાશ્ફે અલ્લાહ, ص ٣٠٨)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ੴ ੧੮ ॥ ਨੇਕੀ ਕੀ ਏਅਵਾ

અલ્લાહ તથા-૨-ક વ તથાલા ને હજરતે સચિદુના મૂસા કલીમુલ્લાહ કી તરફ વહ્દ્ય ફરમાઈ : “ભલાઈ કી બાતેં ખુદ ભી સીખો ઔર દૂસરોં કો ભી સિખાઓ, મૈં ભલાઈ સીખને ઔર સિખાને વાલોં કી કથ્યો કો રોશન ફરમાઉંગા તાકે ઉન કો કિસી કિર્મ કી વહ્દુશત ન હો.” (حلીة الولياء ج ૬، ص ૫، رقم ૭૬૨૨)

(حلية الأولياء ج ٦، ص ٥، رقم ٧٦٢٢)

મુખલિએન કી કઠો إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ જો-માઓએની

અમીરે અહલે સુન્નત બેનાયિની અન્યાની દામની ઈસ રિવાયત કો નકલ
કરને કે બા'દ લિખતે હોય : ઈસ રિવાયત સે નેકી કી બાત સીખને
સિખાને કા અજરો સવાબ મા'લૂમ હુવા. સુન્નતોં ભરા બયાન કરને
યા દર્સ દેને ઔર સુનને વાલોં કે તો વારે હી ન્યારે હો જાઓગે,
ઓર ઉન્હેં ઇન્શાء اللહ ઉર્ગુજી
અને ઉન્હેં કિસી કિસ્મ કા ખોઝી મહસૂસ નહીં હોગા. ઈન્ફિરાદી
કોશિશ કરતે હુએ નેકી કી દા'વત દેને વાલોં, મ-દની કાફિલે મેં સફર
ઓર ફિકે મદીના કર કે મ-દની ઈન્યામાત કા રિસાલા રોજાના પુર
કરને કી તરગીબ હિલાને વાલોં ઔર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી
દા'વત પેશ કરને વાલોં નીજ મુખાલિયતીન કી નેકી કી દા'વત કો
સુનને વાલોં કી કુબૂર ભી હુજૂર મુફીજુન્નૂર
કે નૂર કે સદ્કે નૂરન અલા નૂર હોંગી. صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

અતા હો “નેકી કી દા’વત” કા ઘૂબ જરૂર્યા કે

ਛੁੰ ਧੂਮ ਸੁਨਾਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਕੀ ਮਚਾ ਯਾ ਰਥ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿19﴾ દુન્યા મેં મુસીબત ઉઠાના

કિસી બુગુર્જાને ને હજરતે સાચિદુના હસન બિન ગુકવાન કો (ઉન કી વફાત કે એક સાલ બા'દ ઘ્યાબ મેં દેખા તો ઈસ્તિક્ષાર કિયા : કૌન સી કબ્રેં જિયાદા રોશન હેં ? ફરમાયા, દુન્યા મેં મુસીબતેં ઉઠાને વાલોં કી.)

(تَبَيَّنَ الْمُغْرِبُينَ، الْبَابُ الْثَالِثُ، ص ٦٦)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! વોહ ધુપ અંધેરી કબ્ર જિસે દુન્યા કા કોઈ બર્કી બલભ રોશન નહીં કર સકતા ઇન شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَعْلَمَ عَلَيْهِ وَالِّهُ وَسَلَّمَ

વોહ મીઠે મીઠે આકા ચલી લેણી નૂર કે સદકે પરેશાન હાલોં કે લિયે નૂર નૂર હો કર જગમગા ઉઠેંથી.

ઘ્યાબ મેં ભી એસા અન્ધેરા કબી દેખા ન થા જૈસા અન્ધેરા હમારી કબ્ર મેં સરકાર હે યા રસૂલલ્હાહ આ કર કબ્ર રોશન કીજિયે જાત બેશક આપ કી તો મમબાએ અન્વાર હે

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

﴿20﴾ લોગોં કો તકલીફ ન પહોંચાને કા ઈન્યામ

હજરતે સાચિદુના અબૂ કાહિલ રચી લેણે સે મરવી હે કે જો લોગોં કો તકલીફ પહોંચાને સે બાજ રહા, અલ્લાહ (ઉસે કબ્ર કી તકલીફ સે બચાએંથાં.)

(المجمع الكبير، الحديث، ج ١٨، ص ٩٢٨)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! કિસી મુસલ્માન કી બિલા વજહે શર-ઈ દિલ આજારી કબીરા ગુનાહ, હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હે. સુલ્તાને દો જહાન કા ફરમાને

کبھی نیشن اے : مَنْ أَذْنَى مُسْلِمًا فَقَدْ أَذْنَى وَمَنْ أَذْنَى فَقَدْ أَذْنَى اللَّهُ ”
جیس نے (بیلوا وکھے شار-۴) کسی مسیلمان کو ہیجرا دی عس نے میجے ہیجرا
دی اور جیس نے میجے ہیجرا دی عس نے اکٹھاں عَزَّ وَجَلَ کو ہیجرا دی۔”

(المعجم الاوسط، ج ۲ ص ۳۸۶ الحدیث ۷۶۰)

﴿21﴾ ہیساںے سواب

شافعیہ میں مذکور ہے کہ جنابے رکھ مرتلیل آنکھیں
کی ترکھ ہوتی ہے کہ میں بآپ بآئی یا دوست کی دعاؤ اے فریادی
کی مونٹکر رکھتی ہے، فر جب عسے دعاؤ پھونچ جاتی ہے تو یہ
اعلیٰ ایمان کی تماں نے ماتوں سے جیسا دعا پھری ہوتی ہے اور اکٹھاں
اویس دعا کی دعاؤ سے کبھی دعا کی دعاؤ کو سواب کے پھٹا دےتا ہے
اویس دعا کی دعاؤ کے لیے دعاؤ اے مانیکر کرنا ہن کے
لیے تو ہے۔

(شعب الایمان، باب فی بر الوالدین، الحدیث ۵۰۹، ج ۶، ص ۲۰۳)

میڈیا کا توہن

ہرگز سوچی دننا ان سے فرماتے ہیں کہ میں نے
سارکارے مددیں، سوتلانے بھا کریں، سوچی سوچنے کے
”جب کوئی مذکور کو ہیساںے سواب کرتا ہے تو جیسا ایل (علیہ السلام)
عسے اک نو رانی تباک میں رکھ کر کبھی کے کنارے بھے ہو جاتے ہیں اور
کہتے ہیں : ”اوے گھری کبھی کے ساٹھی ! یہ تو ہے ترے گھر والوں نے
بے چا ہے، ہر سے کبھی لکھ کر لے۔“ فر جب ووہ سواب عس کی کبھی میں
دایکل ہوتا ہے تو ووہ میڈیا عس سے بے ہدایت بھری مہسوس کرتا ہے

કબ્ર મેં આણે વાલા દોષત

और उस के बोहं पड़ोसी गमगीन हो जाते हैं जिन की तरफ कोई शै
हटिया नहीं की गई होती.”

^٤ المعجم الأوسط للطبراني، باب من اسمه محمد، الحديث ٦٥٠، ج ٥، ص ٣٧

“ਕੈਮੂ” ਕੇ ਤੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਕੀ ਨਿਰਧਤ ਰੇ
ਈਸਾਲੇ ਸਾਵਾਲ ਕੀ 3 ਹਿਕਾਇਆਤ

(1) બાળ સ-દક્ષ કર દિયા

رَحْمَنِ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُمَا أَسْأَلُ أَنْ يَعْلَمَنِي
ਹੁਕਮਤੇ ਸਾਡੇ ਹੁਨਾ ਅਖੂਲਲਾਹ ਬਿਨ ਅਖ਼ਵਾਸ ਅਖ਼ਵਾਸ
ਸੇ ਰਿਵਾਯਤ ਹੈ ਕੇ ਏਕ ਸਾਡਾਬੀ ਨੇ ਅੰਗ ਕੀ : “ਧਾ ਰਸੂਲਲਾਹ
ਸੇ ਸ-ਦਕਾ ਦੂਂ ਤੋ ਕਿਆ ਵਾਹ ਉਸੇ ਨਈ ਪਹਿੰਚਾਏਗਾ ?” ਰਹਮਤੇ ਦਾਰੈਨ,
ਤਾਜਦਾਰੇ ਹ-ਰਮੈਨ ਨੇ ਈਸ਼ਾਂਦ ਫਰਮਾਯਾ : “ਹਾਂ .”
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਗ ਕੀ : “ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਏਕ ਬਾਗ ਹੈ, ਆਪ
ਗਵਾਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੇ ਹੋ ਬਾਗ ਉਸ ਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇ ਸ-ਦਕਾ ਕਰ ਦਿਯਾ .”

(الترمذى، كتاب الزكوة، باب ماجاء فى الصدقة، الحديث ٦٦٩ ج ٢، ص ١٤٨)

(2) ਇਸਾਈ ਕੀ ਮਹਿਸੂਸਤ

ہمارتے سایہ دننا ابھو لکھاں بین سا لے ہ اعلیٰ اللہ تعالیٰ علیہ السلام
 فرماتے ہوں کے میں نے ابتو نواس کو (उस کے مرنے کے باہم) جواب میں
 دبھا کے ووہ بڑی نہ مतوں میں ہے۔ میں نے اس سے کھا کے “اٹھاٹ
 عز و جل نے ترے سا� کیا مुआ-ملا کیا ?” اس نے جواب دیا کہ
 “اٹھاٹ تआوا نے میری بخشش فرمائے کے سا� سا� یہ
 نہ مرتے بھی اتھاٹ رہا ہے۔” میں نے دیکھا کہ “تیری بخشش
 کا سبب کیا یہ بھی ہالاںکے تھے تو اسکی کیا ?” اس نے کھا کے

“દર અસ્લ એક નેક શાખ્સ રાત કો કબ્રિસ્તાન મેં આયા ઔર અપની ચાદર બિધા કર ઉસ પર દો રક્ખાત નમાઝ પઢી ઔર ઉન દોનોં રક્ખાતોં મેં દો હજાર મરતબા સૂરએ ઈલાસ યા’ની **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** પઢ કર ઉસ કા સવાબ તમામ કબ્રિસ્તાન વાલોં કો બખ્શ હિયા. ચુનાન્યે ઈસ કી બ-ર-કત સે **આલ્લાહ** **عَزَّوَجَلَّ** ને તમામ કબ્રિસ્તાન વાલોં કી મહિફરત ફરમા દી ઔર ચૂંકે મૈં ભી ઈન તમામ મેં શામિલ થા લિહાજા મુજે ભી બખ્શ હિયા.”

(શ્રદ્ધાસુદૂર, ૧૯૨૮)

(3) રોગાના એક કુરાને પાક ઈસાલે સવાબ કરને વાતા નો જવાન

એક બુજુર્ગ રહેશ્વર ફરમાતે હોં કે કિસી શાખ્સ ને ખ્વાબ મેં દેખા કે કબ્રિસ્તાન કી તમામ કબ્રેં ફટ ગઈ હોં ઔર મુર્દું ઉન સે બાહર નિકલ કર જલ્દી જલ્દી જમીન સે કોઈ ચીજ સમેટ રહે હોં, લેકિન મુર્દોં મેં સે એક શાખ્સ ફારિગ બેટા હુવા હૈ, વોહ કુછ નહીં ચુનતા. ઈસ શાખ્સ ને ઉસે જા કર સલામ કિયા ઔર પૂછા : “યેહ લોગ ક્યા ચુન રહે હોં ?” ઉસ ને જવાબ હિયા : “જિન્દા લોગ જો કુછ સ-દક્કા, હુઆ યા દુર્દાન વગૈરા ઈસ કબ્રિસ્તાન વાલોં કો ભેજતે હોં, ઉસ કી બ-રકાત સમેટ રહે હોં.” ઈસ ને કહા : “તુમ ક્યું નહીં ચુનતે ?” જવાબ હિયા : “મુજે ઈસ વજહ સે ફરાગત હૈ કે મેરા એક બેટા હાફિજે કુરાન હૈ જો કુલાં બાજાર મેં હલ્વા બેચતા હૈ, વોહ રોગાના એક કુરાને પાક પઢ કર મુજે બખ્શતા (યા’ની ઈસાલે સવાબ કરતા) હૈ.” યેહ શાખ્સ સુખ્ષે (ઉસી બાજાર મેં ગયા, દેખા કે એક નૌ જવાન હલ્વા બેચ રહા હૈ ઔર ઉસ કે હોંટ હિલ રહે હોં). ઉસ શાખ્સ ને જબ નૌ જવાન સે પૂછા “તુમ ક્યા પઢ રહે હો ?” તો ઉસ ને જવાબ

કબ્ર મેં આણે વાલા દોષ

ਇਥਾ ਕੇ ਮੈਂ ਰੋਝਾਨਾ ਏਕ ਕੁਰਾਨੇ ਪਾਕ ਪਛ ਕਰ ਅਪਨੇ ਵਾਲਿਫ਼ੈਨ ਕੋ ਬਖ਼ਸ਼ਤਾ (ਯਾਂਨੀ ਇਸਾਲੇ ਸਵਾਬ ਕਰਤਾ) ਹੁੰਦਾ, ਇਸੀ ਕੀ ਤਿਲਾਵਤ ਕਰ ਰਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਰੰਗ ਬਾਂਦ ਉਸ ਨੇ ਘਾਵ ਮੌਜੂਦ ਵਿਖੇ ਦੀਆਂ ਦੋਬਾਰਾ ਉਸੀ ਕਾਬਿਤਾਨ ਕੇ ਮੁਦੰਦੀਆਂ ਕੋ ਕੁਝ ਚੁਨਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਮਰਤਬਾ ਵੀਡ ਸ਼ਾਬਦ ਭੀ ਚੁਨਨੇ ਮੌਜੂਦ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਕੇ ਜਿਸ ਕਾ ਬੇਟਾ ਉਸੇ ਕੁਰਾਨੇ ਪਾਕ ਪਛ ਕਰ ਬਖ਼ਸ਼ਾ (ਯਾਂਨੀ ਇਸਾਲੇ ਸਵਾਬ) ਕਰਤਾ ਥਾ, ਉਸੇ ਚੁਨਤੇ ਫੇਖ ਕਰ ਇਸੇ ਬਹੁਤ ਤਅਜ਼ਜੁਬ ਹੁਵਾ, ਇਹ ਤਨੇ ਮੌਜੂਦ ਉਸ ਕੀ ਆਂਖ ਖੁਲ ਗਈ। ਸੁਖਿ ਉਠ ਕਰ ਉਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੌਜੂਦ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਹਕੀਕ ਕੀ ਤੋਂ ਮਾਲੂਮ ਹੁਵਾ ਕੇ ਛਲਵਾ ਬੇਚਨੇ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਨਤਿਕਾਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ। (روض الریاحین، الحکایۃ السالعة والخمسون بعد المائة، ص ۱۷۷)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ!

﴿22﴾ ਸ-ਦਕਾ ਏਨੇ ਸੇ ਕਥ ਕੀ ਗੇਰਮੀ ਫੁਰ ਹੋਤੀ ਹੈ

ہزارے ساخیوں نا ٹکبیا سے ریواجت ہے کے
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم ساخیوں نا ٹکبیا سے ریواجت ہے کے
نے فرمایا : “بے شک کسی شخص کا س-دکا عس کی کبھی سے گرمی کو
دھر کر دیتا ہے اور کیا بھت کے دین پومن اپنے س-دکے ساے
میں ہوگا۔” (المعجم الكبير، الحديث ۷۸۸، ج ۱۷، ص ۲۸۶)

રાહે ખુદા મેં ખર્ચ કીજિયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! રાહે ખુદા ગુરૂ જી મને ખર્ચ કરને મેં ફાયેદા હી ફાયેદા હૈ, આખિરત મેં અજરો સવાબ કી હક્કદારી તો હૈ હી, બા'જ અવકાત હુન્યા મેં ભી ઈઝાફે કે સાથ હાથોં હાથ ઉસ કા ને'મલ બદલ અતા કિયા જાતા હૈ ઔર યેહ યકીની બાત હૈ કે રાહે ખુદા ગુરૂ જી મેં દેને સે બદતા હૈ ઘટતા નહીં જેસા કે

હજરતે સાયિદુના અબૂ હુદૈરા ફરમાતે હૈને : દો આલમ
કે માલિકો મુખ્તાર, મક્કી મ-દની સરકાર ને صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاللَّهُ وَسَلَّمَ ઈશ્વાર
ફરમાયા : સ-દકા માલ મેં કમી નહીં કરતા ઔર અલ્લાહ
عَزَّ وَجَلَّ મુઆફ કરને કી વજહ સે બન્દે કી ઈજ્ઞાત હી બઢતા હૈ ઔર જો અલ્લાહ
તાઓ કી રિજા કી ખાતિર ઈન્કિસારી કરતા હૈ તો અલ્લાહ
عَزَّ وَجَلَّ (ઉસે બુલન્દી અતા ફરમાતા હૈ.) (صحيح مسلم ص ١٣٩٧ حدیث ١٣٩٧)

અપને સ-દકાત દા'વતે ઈસ્લામી કો દીજિયે

تَبَلِّغُوا النَّاسَ عَنِ الْحَمْدِ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
તહરીક દા'વતે ઈસ્લામી 41 સે જિયાદા શો'બાજત મેં મ-દની કામ
કર રહી હૈ. બરાએ કરમ ! અપની ઝકાત વ ઉશર ઔર સ-દકાત વ
ઘૈરાત દા'વતે ઈસ્લામી કો દેને કે સાથ સાથ અપને રિશ્તેદારોં,
પડોસિયોં ઔર દોસ્તોં પર ભી ઈન્ફિરાહી કોશિશ ફરમા કર હીન કે
જીકાત વ ઉશર ઔર દીગર અતિયાત દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની
મર્ક્ઝ પર પહોંચા કર યા કિસી જિમ્માદાર ઈસ્લામી ભાઈ કો દે કર
યા મ-દની મર્ક્ઝ પર ફોન કર કે કિસી ઈસ્લામી ભાઈ કો તલબ
ફરમા કર ઉન્હેં ઈનાયત ફરમા દીજિયે. **અલ્લાહ આપ કા**
સીના મદીના બનાએ. أَمِينٌ بِجَاهِ السَّيِّدِ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاللَّهُ وَسَلَّمَ

મ-દની મર્ક્ઝ દા'વતે ઈસ્લામી ફેઝાને મદીના
પેટ્રોલ પંપ કે પાસ, ત્રી કોનિયા બગીયે કે સામને,
મિરજા પૂર, અહમદાબાદ, ગુજરાત.

ફોન : 09327126325

www.dawateislami.net

صَلُّو عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿23 تا 29﴾ باتم نہ ہونے والے 7 آمادل

ہزارتے سالیہ دھننا ابتو ہوئے را رضی اللہ تعالیٰ عنہ سے ریواخت ہے کہ ہوئے پاک، سالیہ لے لیا ک، سالیہ ایک لیکم کے بارے ہیں اور نے فرمایا : “مومیں کے ہنگاماتے کے بارے ہیں کہ امداد اور نہ کیوں میں سے جو کوئی ہیں کہ میلata رہے گا، وہ یہ ہے : (1) ہیس کا وہ ہلکا جسے ہیس نے سیبایا اور ہلکا یا (2) نک بے تا جسے ہیس نے چوڑا، یا (3) وہ کوئی کوئی آنے پاک جسے ویرسے میں چوڑا، یا (4) وہ ماسٹریٹ جسے ہیس نے بنایا، یا (5) مسکنی کے بارے ہیس نے ہلکتے سیلہت اور ہلکتے سیلہت میں اپنے مال سے دیا، ہن کا سواب ہیس میں کہ بارے ہیں بھی میلata رہے گا۔”

(ابن ماجہ، کتاب السنۃ، باب ثواب معلم الناس الخیر، الحدیث، ۲۴۲ ج، ۱، ص ۱۵۸)

ہلکا کتاب میں ساٹھ رہنے والے

سالیہ دھن میں سالیں، جنابے رہنمائیل آنکھیں کہ جب آنکھیں فیت ہوتا ہے تو اس کا ہلکا کیا مات تک کبھی میں اس کو مانوس کرنے کے لیے میں تاشکیل ہو کر (یا نی شکل ہلکیتیاں کر کے) رہتا ہے اور انہیں کے کیڈے کو دھر کرتا ہے۔ (شرح الصدور للسیوطی، باب احادیث الرسول ﷺ فی عدۃ امور، ص ۱۵۸)

اویلاد کو ہلکے دین شیخانے کی ب-۲-کتا

ہزارتے سالیہ دھننا ہیس ارکھلکا ہلکا کے پاس سے گزرے تو دیکھا کے کبھی میں مور کو آنکھ ہو رہا ہے۔ کوئی دیر بارے ہیں ہیں گزرے تو دیکھا کے کبھی میں نور ہی نور ہے اور وہاں آنکھاں کی رہنمائی سلام کی رہنمائی برس رہی ہے۔ آپ علیہ السلام بہت

હૈરાન હુએ ઔર અલ્લાહ કી બારગાહ મેં અર્જ કી : યા અલ્લાહ ઉર્વોજીલ ! મુજે ઈસ કા રાજ બતા દે કે પહોલે ઈસ પર અજાબ કર્યું હો રહા થા ઔર અબ ઈસે જન્મત કી ને'મતે કેસે મિલ ગઈ ? અલ્લાહ ને ઈશ્રાદ ફરમાયા : “એ ઈસા ! યેહ સખ્ત ગુનહગાર ઔર બદકાર થા, ઈસ વજહ સે અજાબ મેં ગારિફતાર થા, મરને કે બા'દ ઈસ કે ઘર લડકા પૈદા હુવા ઔર આજ ઈસ કો મદરસે ભેજા ગયા, ઉસ્તાજ ને ઉસે બિસ્મિલ્હાઅ પઢાઈ, મુજે હયા આઈ કે મૈં જમીન કે અન્દર ઉસ શાખસ કો અજાબ દું જિસ કા બચ્ચા જમીન પર મેરા નામ લે રહા હૈ.”

(التفسير الكبير، الباب الحادى عشر، ج ١، ص ١٥٥)

ઈલમે દીન સિખાને કા એક જરીઆ દા'વતે ઈસ્લામી કે મદારિસુલ મદીના ઔર જામિઆતુલ મદીના ભી હેં જહાં પર હજારહા ત-લબા વ તાલિબાત અલગ અલગ ઈલમે દીન હાસિલ કરતે હેં.

મરી આને વાલી નસ્લેં તેરે ઈશ્ક હી મેં મચ્યલેં

ઉન્હેં નેક તૂ બનાના મ-દની મદીને વાલે

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(30) મુશલ્માન કે દિલ મેં ખુશી દાખિલ કરને કા શવાબ

નાભિયે રહમત, શરીફીએ ઉમ્મત, કાસિમે ને'મતા ને ઈશ્રાદ ફરમાયા : “જો શાખસ કિસી મોભિન કે દિલ મેં ખુશી દાખિલ કરતા હૈ અલ્લાહ ઉસ ખુશી સે એક ફિરિશ્તા પૈદા ફરમાતા હૈ જો અલ્લાહ કી ઈબાદત ઔર જિક મેં મસરૂફ રહતા હૈ. જે વોહ બન્ધા અપની કષ્ટ મેં ચલા જતા હૈ તો વોહ ફિરિશ્તા ઉસ કે પાસ આ કર પૂછતા હૈ : “કયા તૂ મુજે નહીં

પહ્યાનતા ?” વોહ કહતા હૈ કે “તૂ કૌન હૈ ?” તો વોહ ફિરિશ્તા કહતા હૈ કે “મૈં વોહ ખુશી હું જિસે તૂને ફુલાં કે દિલ મેં દાખિલ કિયા થા, આજ મેં તેરી વહ્દશત મેં તુઝે ઉન્સ પહોંચાઉંગા ઔર સુવાલાત કે જવાબાત મેં સાબિત કદમ રખુંગા ઔર તુઝે રોજે કિયામત કે મનાક્રિક દિખાઉંગા ઔર તેરે લિયે તેરે રબ ગુરૂજલ કી બારગાહ મેં સિફારિશ કરુંગા ઔર તુઝે જન્ત મેં તેરા ઠિકાના દિખાઉંગા.”

(الترغيب والترهيب، كتاب البر والصلة، باب الترغيب في قضاء حوائج المسلمين، الحديث، ٢٣، ج ٣، ص ٢٦٦)

سُبْحَنَ اللَّهِ عَزَّوَ جَلَّ ! કિસી કે દિલ મેં ખુશી દાખિલ કરના કિતના આસાન મગાર ઈસ કા ઈન્દ્રામ કિતના શાનદાર હૈ, મગાર યેહ ફરીલત ઉસી વકત હાસિલ હો સકેગી જબ વોહ ખુશી ઐન શરીઅત કે મુતાબિક હો ચુનાન્યે અગર ઔરત ને શોહર કો ખુશ કરને કે લિયે બે પર્દી કી યા બેટે ને બાપ કો ખુશ કરને કે લિયે દાઢી મુંડા દી યા એક મુઢી સે ઘટા દી તો વોહ ઈસ ફરીલત કા હરગિઝ હકદાર નહીં હોગા બલ્કે મુખ્યલાયે અજાબે નાર હોગા. હમ અહ્લાન્ કે ગાંબ સે પનાહ માંગતે હોં ઔર ઉસ સે રહમત કા સુવાલ કરતે હોં.

કિસી કે દિલ મેં ખુશી દાખિલ કરને કે ચન્દ કામ

- ✿ કિસી ઘાસે કો પાની પિલા દેના ✿ કિસી ભૂકે કો ખાના જિલા દેના ✿ કોઈ દુખા કે લિયે કહે તો ફૌરન ઉસ કે લિયે દુખા કર દેના ✿ ઝરૂરત મન્દ કી મદદ કરના ✿ હાજત મન્દ કો કર્જ દેના ✿ તંગદસ્ત મકરૂજ કો કર્જ અદા કરને મેં મોહલત દેના ✿ ગરીબ મરીઝ કી ઈયાદત કો જાના ✿ મુસ્કરા કર બાત કરના ✿ કોઈ

ગ-લતી કર બૈઠે તો ઉસ સે દર ગુજર કરના ✶ પસંદીદા ચીજ બિલાના

✽ અહમ મવાકેએ પર તોહફા દેના ✽ વાલિદેન કી ખિદમત કરના

✽ ਮੁੜਲੂਮ ਕੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ✽ ਦੌਰਾਨੇ ਸਫਰ ਬੈਠਨੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਜਗਣ ਦੇ ਦੇਨਾ।

੨ਹੋਂ ਭਲਾਈ ਕੀ ਰਾਹਾਂ ਮੇਂ ਗਾਮਝਨ ਹਰ ਦਮ

ਕਰੇਂ ਨ ਰੂਖ ਮੇਰੇ ਪਾਉਂ ਗੁਨਾਹ ਕਾ ਧਾ ਰਵੇ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

આપાણો કવ શે મન્દુનું રણને વાળે ખુશ રખીન

(1) શાહીદ અભાબે કથ સે મહાકુમ રહતા હે

રાષ્ટ્રી લાલ તે તુલાના મિકડામ બિન મા'દી કરિ-અ

سے ریوایت ہے کہ "شہنشاہ بخش بیساکھ، پیکرے ہو سنو جمآل
 www.dawateislami.net
 صَلَّی اللہُ تَعَالَیٰ عَلَیْہِ وَآلِہٖ وَسَلَّمَ نے فرمایا: "بے شک **اعلیٰ عَرْوَجَ** شہید کو
 ۷ ہنرآم اتہا فرماتا ہے : (1) اس کے بُون کا پھلوا کتارا
 گیرتے ہی اس کی مانگریت فرمادے تا ہے اور جنات میں اسے اس کا
 ڈکانا دیخا دےتا ہے (2) اسے اجاءے کش سے مہفوظ فرماتا ہے
 (3) کیامت کے دن اسے بڑی گھبڑا گٹ سے امن اتہا فرمائے گا
 (4) اس کے سر پر وکار کا تاج رپے گا جیس کا یاکوت ہونیا اور
 اس کی ہر چیز سے بہتر ہو گا (5) اس کا ہڑوں میں سے 72 ہڑوں کے
 ساتھ نیکا گھر کرائے گا (6) اس کی ساتھ ریشہ داروں کے ہک میں شکایت
 کبھل فرمائے گا۔"

(ابن ماجه، كتاب الجهاد، باب فضل الشهادة في سبيل الله، الحديث ٢٧٩٩، ج ٣، ص ٣٦٠)

(2) ਪੇਟ ਕੇ ਮਰਾਬ ਮੋਂ ਮਰਨੇ ਵਾਲਾ।

(جامع الترمذى، كتاب الجنائز، باب ماجاء فى الشهداء من هم، الحديث ١٠٦٦، ج ٢، ص ٣٣٤)

મુફ્ફિસિસરે શહીર હકીમુલ ઉભ્મત હજરતે મુફ્તી અહમદ યાર
 ખાન ઉલ્લેખની ફરમાતે હું : પેટ કી બીમારી સે મરને વાલા અજાબે
 કબ્રિ સે મહિકૂઝ હૈ કયુંકે ઈસે દુન્યા મેં ઈસ મરઝ કી વજહ સે બહુત
 તકલીફ પહોંચ ચુકી હૈ, યેહ તકલીફ કબ્રિ કા દફુર્દ્યા બન ગઈ.

(ਮਿਰਆਤੁਲ ਮਨਾਇਲ, ਜਿ. 2, ਸ. 425, 426)

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالَّهُ وَسَلَّمَ مُسْتَشْفَى جَانِهِ رَحْمَتُ، شَامَّهُ بَعْدَمِهِ لِهِدَى يَعْتَصِمُ
نے فرمایا : “જો મુસલ્માન જુમુઆ કે દિન યા જુમુઆ કી રાત ફૈત
હો જાએ તો અહ્વાન عَزَّ وَجَلَ ઉસ કો અગાબે કબ્રથી મહફૂજ રહતા હૈ.”

(جامع الترمذى، كتاب الجنائز، باب فيمن مات يوم الجمعة، الحديث ١٠٧٦، ج ٢، ص ٣٣٩)

મુફ્ફિસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉભ્મત હજરતે મુફ્તી અહમદ યાર
 ખાન ફરમાતે હોય : યા'ની જુમુઆ કી શબ યા જુમુઆ કે
 દિન મરને વાલે મોમિન સે ન હિસાબે કબ્ર હો ન અજાબે કબ્ર કયૂંકે
 ઈસ દિન કી મૌત શહાદત કી મૌત હૈ ઓર શહીદ હિસાબ વ અજાબ
 સે મહિનું હૈ જૈસા કે દીગર રિવાયાત મેં હૈ હમ પહુલે બતા ચુકે હોય કે

આઈ શાખ્સોં સે હિસાબે કષ્ટ નહીં હોતા જીન મેં સે એક યેહ ભી હૈ.

(મિરાતુલ મનાજી, જી. 2, સ. 328, 329)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(4) કબ્ર મેં વહ્શત ન હોયા

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ને ફરમાયા : જિસ ને દિન મેં સો મરતબા “لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَكِّلُ الْحَقُّ الْمُبِينُ” પછા તો વોહ ફક્ર સે મહફૂજ રહેગા, ઉસે કષ્ટ મેં વહ્શત ન હોયા ઔર જન્મત કે દરવાજે ઉસ કે લિયે ખુલ જાયેંગે.

(કત્ર ઉદ્દાહરણ, અધ્યાત્મ પુસ્તક, ૩૮૯૩, જ. ૨, પદ્ધતિ ૧૦૩)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કબ્ર મેં ખુશા ખબરી પાણે વાળોં કી હિન્કાખાત (1) કલિમાએ શાહાદત કી તરફીક કરને વાલે કી વાણિજા નો ગઈ

એક બસરી બુગુર્ગી કા ભતીજા ગલત સોહબત મેં પડ ગયા ઔર તવાઈફોં કે પાસ આને જાને લગા. વોહ જબ ભી અપને ભતીજે કો નસીહત કરતે વોહ સુની અનસુની કર દેતા. બા'દે ઇન્તિકાલ જબ ઉસ લડકે કો કષ્ટ મેં ઉતાર દિયા ગયા તો લોગોં કો કુછ શુભા હુવા, ચુનાન્યે એક ઈટ હટા કર અન્દર દેખા ગયા તો મા'લૂમ હુવા કે ઉસ કી કષ્ટ બસરા કે ધુડકોડ કે મૈદાન સે ભી વસીઅ હૈ ઔર વોહ દરમિયાન મેં ખડા હૈ. ઈટ કો ઉસી જગત વાપસ લગા દિયા ગયા ઔર ઘર આ કર જબ ઉસ કી બીવી સે ઉસ કે આ'માલ કે બારે મેં દરયાફત કિયા ગયા તો ઉસ ને કહા કે યેહ જબ મુઅફ્ફિન કો યેહ કહતે સુનતા : **أَنَّ لِلَّهِ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ**

(یاً نی میں گواہی دتا ہن کے اکٹلائیٹ (عَرْوَجَلْ) کے سیوا کوئی مَا'بُوْد نہیں، اور میں گواہی دتا ہن کے مُحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) کے رسول (عَرْوَجَلْ) کے رسول ہے) تو کہا کرتا : وَكَانَ أَشْهَدُ بِمَا شَهِدَتْ يَهُ ” یاً نی جس کی تُو گواہی دتا ہے اُسی کی گواہی میں بھی دتا ہن۔ ” اور دوسرے سے بھی کہتا ہا کے یہی کہو۔ (الموسوعة لابن ابی الدنيا، الحدیث ۳۱۹، ج ۵، ص ۵۰۰)

میठے میठے ہر سلسلہ می بھائی بھائیو! جس ترک ہر بُرائی سے بچنا اور رُری ہے اسی ترک ٹوٹی سے ٹوٹی نہکی ٹوٹنی نہیں چاہیے کیا مَا'لُوم کے ووہ نہکی جو ب جاہیر بھوت آسان نجات آتی ہے ہم ماری بخشش کا وسیلہ بن جائے۔ اس ہیکایت سے کسی کو یہ گلتوں فہمی نہ ہو جائے کہ عَرْوَجَلْ بُوْبَ عَلَیْهِ گُنَّاہ کرتے رہنے، ٹوٹی بھوت نہکیاں کر لیتے کر رہے کوئی نہکی بخشش کا سبب بنا جائے گی، اس سے سوچنا ناہانی ہے کہنے کے اکٹلائیٹ تھا لہا بے نیکاں ہے ووہ چاہے تو نہکیاں کے پھاٹ بڑے کرنے والے کو سیکھ اسکے گُنَّاہ کی وچھ سے چھاننے میں بے ج دے اور اگر چاہے تو گُنَّاہوں کے دفعتہ بھرے ہونے کے باہم چڑھ دیکھی کو ملکوں اسکے نہکی کی وچھ سے بپش دے، بھرے ہال یہ ہے سب اس کی ملکی پر ماؤکوں ہے، ہم بُوْبَ بُوْبَ نہکیاں کرنے اور گُنَّاہوں سے بچنے کی سعی کرنی چاہیے۔ نیک اس ہیکایت سے جیمنان اگان کا جواب دنے کا فاہدہ بھی مَا'لُوم ہوا، جوابی اگان کی اہمیت سے مُبَا-رکا میں بڑی فوجیت آئی ہے چوناں دا' و تے ہر سلسلہ کے ہر شاھتی ہر دارے مک-ت-بُرتوں مٹیں کے ماتبُو آ ریسا لے ” یہ اگانے اگان ” میں ہے :

ਅਭਾਨ ਕੇ ਜਵਾਬ ਕੀ ਫ਼ਰੀਦਤ

مධی نے کے تا جدا ر حَسْنَى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْوَسْتَمْ نے اُنکے بار فرمایا :
 اُنکے اُنکے ! جب تु م بیلائی کو اجھا ن و ہکامت کھاتے سُونو تو
 جس ترکھ ووکھ کھاتا ہے تُو بھی کھو کے **عُرُوچِ عَلَيْهِ** تُو بھا رے
 لیکے ہر کلیمے کے بادلے اُنکے لامبے نہ کیاں لیجے گا اُنکے اُنکے ہجھا ر
 ۶-۲ جات بُولنڈ فرمائے گا اُنکے اُنکے ہجھا ر گوناہ میتا گا۔
 بھوا تیں نے یہ سُون کر اُنکی کی، یہ تو اُنکے کے لیکے ہے مارڈی کے
 لیکے کیا ہے ? فرمایا : مارڈی کے لیکے دُونا۔

(تاریخ دمشق لابن عساکر ج ۵۰۰ ص ۷۵)

3 કરોડ 24 લાખ નેક્ટિયાં કમાઈયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અલ્લાહ હું ગુરૂ રહેમત પર
 કુરબાન ! ઉસ ને હમારે લિયે નેકિયાં કમાના, અપને દ-રજાત બઢવાના
 ઔર ગુનાહ બખ્શવાના કિસ કદર આસાન ફરમા દિયા હૈ મગર
 અફસોસ ! ઈતની આસાનિયોં કે બા વુજૂદ ભી હમ ગફલત કા
 શિકાર રહેતે હું. પેશ કર્દા હદ્દીસે મુખારક મેં જવાબે અજાન કી જો
 ફીલત બધાન હુંદ્યું હૈ ઉસ કી તફસીલ મુલા-હજ્જા ફરમાઈયે :

“**أَكْبَرَ اللَّهُ أَكْبَرَ**” یہہ دو کلیمات ہنے ہیس ترہ پوری
اجان میں 15 کلیمات ہنے۔ اگر کوئی ہس्तیا می بھن اک اجان
کا جواب دے یا’ نی معاڑیں جو کھتتا جائے ہس्तیا می بھن بھی
دوہرائی جائے تو اس کو 15 لامب نہ کیاں میلے گی۔ 15 ہمارا د-ر جات
بھلند ہو گے اور 15 ہمار گوناہ معاڑ ہو گے۔ اور ہس्तیا می
بھائیوں کے لیے یہہ سب دعویا ہے۔ فوج کی اجان میں ہو مرتبا

الصَّلُوةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ

है तो फैज की अज्ञान में 17 कलिमात हो गए और यूं फैज की अज्ञान के जवाब में 17 लाख नेकियां, 17 हजार ८-रजात की बुलन्दी और 17 हजार गुनाहों की मुआझी भिली और ईस्लामी भाईयों के लिये हुगना. ईकामत में दो भरतबा ८-रजात भी है यूं ईकामत में भी 17 कलिमात हुए तो ईकामत के जवाब का सवाब भी फैज की अज्ञान के जवाब जितना हुवा. अल छासिल अगर कोई ईस्लामी बहन ऐहतिमाम के साथ रोजाना पांचों नमाजों की अज्ञानों और पांचों ईकामतों का जवाब देने में काम्याब हो जाए तो उसे रोजाना एक करोड़ बासठ लाख नेकियां भिलेंगी, एक लाख बासठ हजार ८-रजात बुलन्द होंगे और एक लाख बासठ हजार गुनाह मुआझ होंगे और ईस्लामी भाई को हुगना या'नी ३ करोड़ २४ लाख नेकियां भिलेंगी, ३ लाख २४ हजार ८-रजात बुलन्द होंगे और ३ लाख २४ हजार गुनाह मुआझ होंगे.

अज्ञान व ईकामत के जवाब का तरीका

मुअज्जिज़न साहिब को याहिये के अज्ञान के कलिमात ठहर ठहर कर कहें. $\text{أَكْبَرَ اللَّهُ أَكْبَرُ}$ दोनों भिल कर (बिगैर सकता किये एक साथ पढ़ने के एतिबार से) एक कलिमा हैं दोनों के बा'द सकता करे (या'नी चुप हो जाए) और सकते की भिकदार येह है के जवाब देने वाला जवाब दे ले, सकते का तर्क मकरूह है और ऐसी अज्ञान का ईआदा मुस्तहब है. (ذِي مُخْتَار وَرَدُّ الْحَتَّار ج ٢ ص ٦٦) जवाब देने वाले को याहिये के जब मुअज्जिज़न साहिब $\text{أَكْبَرَ اللَّهُ أَكْبَرُ}$ कह कर सकता करें या'नी

જબ દોબારા કહે, યેહ કહે :

और हर बार अंगूठों के नाखुन आंखों से लगा ले, आधिर में कहे :
 ﴿عَزَّ وَجَلَ اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي بِالسَّمْعِ وَالْبَصَرِ﴾
 (أيضاً) भेरी सुनने और देखने की कृप्यत से मुझे नहूँ अ अता
 इरभा.

3) ﷺ اے سا کرے سرکارے مدائیں وَاللهُ وَسْلَمَ (عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) اسے اپنے پیछے پیछے جنّت میں لے جائے گو (انضام)۔

ا۔ آتا نے عز و جل ترجمہ کا : جو اخلاقی مکار و مالک یشائیم یکٹن
ہے، جو نہیں آتا نہ ہے

٥٧- (ذِرْمُختار وَرَدُّ الْمُحْتَار ج٢ ص٨٢، عالمگیری ج١ ص٥٧)

صَدْقَةٌ وَبَرْزَةٌ وَبِالْحَقِّ نَظَقْتَ ترجمہ : تُو سچھا اُور نہ کوکار ہے اُور تُو نے ہک کھا ہے.

(دَرْمُختَارْ وَدَدَالْمُختَارْ ج ٢ ص ٨٣)

ઈકामत का जवाब मुस्तहब है. इस का जवाब भी ईसी तरह है फिर ईतना है कि **قدْرِ قَامَتِ الْصَّلْوة** के जवाब में कहे :

تاریخ ما : اکٹلہاں عز و جل کو ایسے کامیابی کا ذمہ جب تک آسمان اور سیوں کی بیان ہے۔

(બહારે શરીઅત, જી. 1, સ. 473, ૦૭ માટે) (નમાંજ કે અદ્કામ, સ. 4 તા 9)

(2) શૂરથે કણ્ણ કી તિલાવત કી બ-ર-કત

سے ہنگامہ بولیاں کا بیان ہے کہ میں نے کبھی سٹاٹ میں اک
شایخ کو دیکھا کہ وہ اک کتب کے پاس رہتے ہوئے تیلوا وات کر رہا ہے
اور ہو آئے مانگ رہا ہے، میرے پڑھنے پر اس نے بتایا : یہ میرے
دھوست کی کتب ہے، اس نے تیلوا وات کرتے ہوئے میری نیگاہوں کے سامنے^{www.dawateislami.net}
دھم توڑا، تادھن کے بآ'د میں نے اسے جواب میں دیکھا تو ہال
دریافت کیا، اس نے بتایا، جب تुम لوگ مुझے کتب میں رجھ کر
چلے گئے تو اک گذب ناک کوتا میری ترک بٹا، کریب ٹھا کے وہ
مuj پر ہملا کر دیتا مگر اک ہنچھا یہ بُو ب سُورت و پاکیا
بُو بُو گ وہاں تشریف لے آئے اور کوتے کو وہاں سے بگا دیا اور
میرے پاس بیٹھ گئے، ان کی سوچ بات سے مuj بہت سُکُون میلما، میں
نے ان سے پڑھا : آپ کیون ہے؟ فرمایا : تुم جو میں کے دین
سُور اے کھڑک پٹا کرتے ہے میں اسی کا سواب ہو.

^{٣٥٢} (الدرالكامنة في اعيان المائة لابن حجر عسقلاني ج ٥ ص ٣٥٢)

(3) کتاب میں لایکوئری

ہائیکور ابھول ٹولہ ہمداںی علیہ رحمة اللہ الگھی کو ٹون کی وکھات کے بآ'د کیسی نے اےک اےسے شاہرے ہلک میں دے�ا کے جیس کے دارے ڈیووار سبھ کیتابوں کے بھنے ہوئے ہے۔ ٹون سے ہلک کا سبھ پوچھا گیا تو بتایا کے میں نے **اہلہاں عزوجل** سے ہو آ کی ٹھی کے جیس ترھ میں ہوئیا میں ہلک میں مسڑک ہوئے ہلکی ترھ آجیکر ت میں بھی مسڑک رہوئے۔ لیکھا یہاں پر بھی مुझے یہی مسڑکیکھت نسیب ہوئی ہے۔

(شرح الصدور ص ۱۹۰)

(4) شوڈن کے ڈیووارے کی نجات

شوبھ تریکت ابھیرے آہلو سوچنات اپنے ریساںے “مھوئے کے سدھے” سکھا 38 پر لیجھتے ہے : “اےک شاپس کو ہلکیکا لے کے بآ'د چھاپ میں دے� کر پوچھا گیا : ما فعَلَ اللَّهُ بِكَ مَا فَعَلَ اللَّهُ بِكَ مَا فَعَلَ اللَّهُ بِكَ نے آپ کے سا� کھا مुਆ-ملا فرمایا ? چھاپ دیا : **اہلہاں عزوجل** نے میری ملکیکر ت فرمایا دی۔ پوچھا : مونکر نکیر کے سا� کسی گھری ? چھاپ دیا : **اہلہاں عزوجل** کے کرمان سے میں نے ٹون سے ارج کی، ہجرا تے ابھو بک سیدیک و ٹومر ٹاڑکے آ'زم کے وسیلے سے مुझے ٹھوڈ دیجیا۔ تو ٹون میں سے اےک نے دوسرے سے کھا : ہلک نے بھوٹ ہی بھوڑ ہلکیتیوں کا وسیلہ پےشا کیا ہے لیکھا ہلک کو ٹھوڈ دیا۔ چوناں یہ ووہ مुझے ٹھوڈ کر تشریف لے گاے۔

(مُلَخَّصًا مِنْ شَرْحِ الصُّدُورِ، بَابُ فِتْنَةِ الْقَبِيرِ الْخِ, ص ۱۴۱)

(5) اولیا کے نام لےوا کی نجات

اےک نک شاپس جو ہجرا تے سایکھنا ابھو یاریاں کے ڈیووارے اور آپ کے گاشیا برمدار یا'نی فرمائیں برمدار بھادیم

थे, उन की वक्षात हो गई, तदृशीन के बा'द कष्ट शरीर के पास भौजूद बा'ज अङ्गराद ने सुना वोह मुन्कर नकीर से कह रहे थे : “मुझ से क्यूँ सुवालात करते हो मैं तो अबू यजीद के गाशिया बरदारों में से हूँ.” युनान्ये मुन्कर नकीर उन्हें छोड़ कर तशरीफ ले गये.

(ملخصاً من شرح الصُّلُوب، باب فتنة القبر الخ، ص ٤٢)

दा'वते ہر سلسلہ میں کے سੁਜਾਤोں کی تاریخیات کے لیے م-دنی کا فیکلیوں میں سفر اور رोजाना فیکے مہینا کے یہی اے م-دنی ہن्तھا مات کا رسالہ پور کر کے ہر مाह اپنے یہاں کے ہمیں نیگرائن کو جنم کرवانے کا مامُول بنا لیجیے۔ اِن شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ہر س کی ب-ر-کت سے ہر مان کی ہیفاہت اور سੁਜਾਤوں پر امداد کا ہدایت بنتے ہیں نیج ایک بھائی کشی سے نجات کا سامان ہو گا۔” (محدث کے سادھے، ص 93)

(6) بےشک مُعْتَدِل دو جناتِ آتا کی گاہیں

رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عَزَّوَجَلَّ ہرگز سے سایہ ہے اور فکر میں ایک نو جوان بھوت میت کی و پرہیز گار و ہبادت گوئا رہا۔ ہرگز سے ایک نو جوان نہ مانے ہیں اسے ملکیت میں ادھ کرنے کے لیے جایا کرتا رہا۔ راستے میں ایک بُو بُر اورت اسے اپنی ترک بھلاتی اور ڈھنڈتی ہی، لے کر یہ نو جوان اسے پر تکشیہ دیتے بیگنے رہے۔ نیگاہیں سوکھائے جائیں کرتا رہا۔ آبیز کار ایک دن ہوئے نو جوان شہزادے کے ورگا لانے اور اس اورت کی دا'ват پر بُرائی کے ہرگز سے اس کی آنکھ بُدھا، لے کر جب دکھانے پر پھونچا تو

ઉસે અલ્લાહ તથાલા કા યેહ ફરમાને આલીશાન યાદ આ ગયા :

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقُوا إِذَا مَسَّهُمْ طَفْ

مِنَ الشَّيْطِينِ تَذَكَّرُ وَأَفَإِذَا هُمْ

مُبْصِرُونَ

(٢٠١) الاعراف (٩)

તર-૪-માઝે કન્જુલ ઈમાન : બેશક

વોહ જો ડર વાલે હોં જબ ઉન્હેં કિસી
શૈતાની ખયાલ કી ઠેસ લગતી હો
છોશિયાર હો જાતે હોં ઉસી વકત ઉન
કી આંખેં ખુલ જાતી હોં.

ઈસ આયતે પાક કે યાદ આતે હી ઉસ કે દિલ પર અલ્લાહ
તથાલા કા ખૌફું ઈસ કદર ગાલિબ હુવા કે વોહ બેહોશ હો કર
અમીન પર ગિર ગયા. જબ યેહ બહુત દેર તક ઘર ન પહોંચા તો ઉસ
કા બૂઢા બાપ ઉસે તલાશ કરતા હુવા વહાં પહોંચા ઔર લોગોં કી
મદદ સે ઉસે ઉઠવા કર ઘર લે આયા. હોશ આને પર બાપ ને તમામ
વાકિયા દરયાઝત કિયા, નૌ જવાન ને પૂરા વાકિયા બયાન કર કે
જબ ઈસ આયતે પાક કા જિક કિયા તો એક મરતબા ફિર ઉસ પર
અલ્લાહ તથાલા કા શાદીએ ખૌફું ગાલિબ હુવા, ઉસ ને એક ઝોરદાર
ચીખ મારી ઔર ઉસ કા દમ નિકલ ગયા. રાતોં રાત હી ઉસ કે ગુરુલ
વ કફન વ દફન કા ઈન્તિજામ કર દિયા ગયા. સુષ્ણ જબ યેહ
વાકિયા હજરતે સચ્ચિદાના (ઉમર ફારૂક رضي الله تعالى عنه) કી ખિદમત મેં
પેશ કિયા ગયા તો આપ ઉસ કે બાપ કે પાસ તા'જિયત કે લિયે
તશરીફ લે ગયે. આપ ને ઉસ સે ફરમાયા કે “હમેં રાત કો હી
ઈતિહાસ કયું નહીં દી, હમ ભી જનાજે મેં શરીક હો જાતે ?” ઉસ ને
અર્જ કી, “અમીરુલ મુઅમ્બિનીન ! આપ કે આરામ કા ખયાલ કરતે
હુએ મુનાસિબ મા'લૂમ ન હુવા.” આપ ને ફરમાયા કે “મુજે ઉસ કી
કષ્ટ પર લે ચલો.” વહાં પહોંચ કર આપ ને યેહ આયતે
મુખા-રકા પઢી :

وَلِئِنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَتَّنِ

(۴۶، الرحمن: ۲۷ پ)

تار-۴-مآمِنے کا نجیلِ ۸۰ میان : اُور جو
اپنے رب کے ہنگوں پر بھے ہونے سے ڈرے
उس کے لیے دو جنات ہیں۔

تو کبھی میں سے اس نے جوان نے بولنڈ آواز کے ساتھ
پوکار کر کہا : “یا امیرال میں امینیں ! بے شک میرے رب عزوجل نے
میں ہو جنات اتھا فرمائی ہے۔” (شرح الصدور، ص ۲۱۳)

(7) د-جنات میں فکر

ایک بُرُوج فرماتے ہیں کہ میں نے بُرُدہ تاہلیا سے دُعُا کی کہ
وہ میں اہلے کُبُر کے مکامات دیکھا ہے۔ ایک رُوچ کیا دیکھتا ہے
کہ کبھیں فٹ گئیں۔ اب اس میں سے کوئی میں تو ”رَشَم“ پر سو رہے ہیں
اور کوئی ”دیباچ“ پر، کوئی ”کوہلی کی سے ج“ پر اور کوئی ”تَبَتَّوْ“
پر، کوئی ہنس رہے ہیں تو کوئی رُوچ رہے ہے۔ یہ دیکھ کر میں نے ارج کیا :
یا اہلیاں عزوجل اگر تُو یاہتا تو اس سب کو ایک ہی مکام
اتھا فرماتے ! تو کبھی والوں ہی میں سے کسی نے پوکارا کہ اے کُلَان !
یہ دیکھنے آماں کی مناہیل ہیں، جو ”سُونْکُس نشین“ ہیں وہ
بُرُش بُرُلک ہے، جو ”ہریر و دیباچ نشین“ ہیں وہ شُرُدَان ہیں، جو
”کوہلی کی سے ج“ پر سونے والے ہیں وہ رُوچ رُوچا دار ہیں اور ”تَبَتَّوْ
والے“ اہلیاں عزوجل کے لیے اپس میں ماحبّت کرنے والے ہیں،
جبکہ رونے والے گُنڈگا ر اور ہنسنے والے توبا شیا ر ہیں۔

(شرح الصدور، ص ۱۸۷)

(8) مُعْكِتِیہ دا' واتے ہلکا می کی جن کتاب پُرلی

شیخے تاریکت، امیرے اہلے سُنّت اُنگلیہ اُپنی
کتاب ”گیبّت کی تباہ کاریاں“ سانہ ۴۶۶ پر لیجاتے ہیں :

તજ્જીવો કુરાનો સુન્નત કી આલમગીર જૈર સિયાસી તહરીક, દા'વતે ઈસ્લામી કી “મર્ક્ઝી મજલિસ શુરા” કે રૂકન મુફ્તિયે દા'વતે ઈસ્લામી અલહાજ અલ હાફિઝ અલ કારી હજરતે અહ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ ફારૂક અલ અતારિથ્યુલ મ-દની عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ કે બારે મેં મેરા હુસ્ને જન હૈ કે વોહ દા'વતે ઈસ્લામી કે મુજલિસ મુબાલિગ ઔર અહ્લાજ ગુરૂરૂજાલ સે ડરને વાલે બુજુર્ગ થે ઔર ગોયા ઈસ હદ્દીસે પાક કે મિસ્ટાક થે : “كُنْ فِي الدُّنْيَا كَائِنٌ كَمَنْ كَمَنْ غَرِيْبٌ” (صحيح البخاري ج ٤ ص ٢٢٣ حديث ٦٤١٦)

18 મુહર્રમુલ હરામ 1427 હિ. બ મુતાબિક 17-2-2006 બરોડ જુમુઆ નમાજે જુમુઆ કી અદાઈગી કે બા'દ અપની કિયામ ગાહ (વાકેઅ ગુલશને ઈકબાલ, બાબુલ મદીના કરાચી) મેં અચાનક હ-ર-કતે કલ્બ બન્દ હોને કે સબબ બ ઉમ્ર તકરીબન 30 બરસ જવાની કે આલમ મેં ઈન્ટિકાલ ફરમા ગયે થે. આપ રَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى કો સહરાએ મદીના, બાબુલ મદીના કરાચી મેં દફન કિયા ગયા. વિસાલ શરીફ કે તકરીબન 3 સાલ 7 મહીને 10 દિન બા'દ યા'ની 25 ર-જબુલ મુરજજબ સિ. 1430 હિ. બ મુતાબિક 18-7-2009 હફ્તા ઔર ઈતવાર કી દરમિયાની રાત બાબુલ મદીના કરાચી મેં કદ્ય ધન્તે તક મૂસલા ધાર બરસાત હુઈ જિસ કી વજહ સે મુફ્તિયે દા'વતે ઈસ્લામી હાફિઝ મુહમ્મદ ફારૂક અતારી કી કબ્ર દરમિયાન સે ખુલ ગઈ. જો ઈસ્લામી ભાઈ સહરાએ મદીના મેં હિફાજતી ઉમ્ર પર મુ-તઅથ્યન હેં ઉન્હોંને સુખ કે વકત દેખા કે કબ્ર સે સબજ રંગ કી રોશાની નિકલ રહી હૈ. આરિઝી તૌર પર કબ્ર દુર્લસ્ત કરને વાલે ઈસ્લામી ભાઈઓં કા હલફિયા (યા'ની કસમ ખા કર) કુછ યું બયાન હૈ કે હમ ને દેખા કે તદફીન કે

تکریبیں ساہے تین سالاں بآ'د بھی مुکھیتیے دا'ватے ہر سلسلہ می قیس سلسلہ السماں
 کی مुبारک لاش اور کفین ہر سلسلہ سلسلہ میں ہے کہ گویا ابھی ابھی
 ہنگامی لہو ہو، تکریبیں کے وکٹ سر پر رخا جانے والی سلسلہ
 سلسلہ ہر ماما شریف آپ کے سرے مुبारک پر اپنے جلوے لٹڑا رہا
 ہے، ہر ماما شریف کی سیधی جانیب کان کے نجی دیک آپ
 کی گویا کا کوچ ہیس سا اپنی بھائیوں دیکھا رہا ہے، پیشانی
 نورانی ہی اور یہ رام اپنی بھائیوں دیکھا رہا ہے۔ میکھیتیے
 دا'ватے ہر سلسلہ می کبھی مुبारک سے بھرپور کی اسی لپٹے آ رہی
 ہی کے ہمارے میشانے میں معاشر ہو گئے۔ کبھی میں باریش کا پانی
 عتار جانے کی وجہ سے یہ ہر مکان ہا کے کبھی میکھی دھنس جائے اور
 سیلے میکھی دھنے کے ویڈیو میکھی دھنے کو سدما پھوٹے یا اسی ہر سلسلہ می
 کے تکریبیں دس روپ بآ'د یا'نی شنبے بھوپال 6 شا'بان نو ہر میکھی دھنے
 1430 ہی۔ (28-7-2009) ب شعیب میکھیتیے کی رام و علیہ السلام اے
 ہر جام ہمارہ ہر سلسلہ می باریوں کا کسیر میکھی دھنے ہو، گولام
 یادا ابھی یہ سیلے ہاڑی یہ سیلے رجاء ہر جنے اتار م-دینی
 سلسلہ الغنی میکھی دھنے کے جریئے کبھی کے اندر عتارے تاکہ یہ
 اندر یا لگائے کے آیا میکھی دھنے کے لیکے یہ سلسلہ میکھی دھنے کے
 نیکالنے کی ہاڑت ہے یا اندر رہتے ہوئے بھی کبھی شریف کی
 تا'بھی رے نہیں میکھی دھنے ہے۔ یہ نے اندر کا جائے یا لیکے اور
 اندر ہی سے دا'ватے ہر سلسلہ می کے داراللہ ہر فتا اہل سوچت کے
 میکھیتی ساہیب کو سوچتے ہاں بیان کی یہ نے بھان میکھی دھنے
 بھان ن نیکالنے کا ہر کم فرمایا، گولام یادا ہاڑی یہ سیلے
 رجاء کو میکھی دھنے کے بھان دیکھا گیا یوں یادا نے پورانی کبھی کے
 میکھی دھنے کے بھان اور یہ سے میکھی دھنے کے بھان دیکھا گیا
 یہ نے ہر ماما شریف، پیشانی میکھی دھنے اور گویا کے بآ'د ہیس سے کی

કામ્યાબ મૂવી બના લી જો કે કુછ હી દેર બા'દ “સહરાએ મદીના” મેં લગાઈ ગઈ મુખ્તલિફ સ્કીનોં પર હજારોં ઈસ્લામી ભાઈયોં કો દિખા દી ગઈ, ઉસ વક્ત લોગોં કે જગ્યાબાત દી-દની થે, યેહ રૂહ પરવર મન્જર દેખ કર બે શુમાર ઈસ્લામી ભાઈ અશ્કબાર હો ગયે. ઈસ કે બા'દ આને વાલી રાત યા'ની બુધ ઔર જુમા'રાત કી દરમિયાની શબ 7 શા'બાનુલ મુઅઝુઝમ 1430 હિ. (29-7-2009) કો દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની ચેનલ પર બરાહે રાસ્ત “ખુસૂસી મ-દની મુકા-લમા” નશર કિયા ગયા જિસ મેં દુન્યા કે મુખ્તલિફ મુમાલિક કે લાખોં નાજિરીન કો કેમરે કે અન્દર મહફૂજ કર્દી કંબ્લ કા અન્દરુની મન્જર ઔર મુશ્કિયે દા'વતે ઈસ્લામી કુદુરીસાની તકરીબન સાઢે તીન સાલ પુરાની સહીહ સલામત લાશ મુબારક કે ઈમામા શરીફ, પેશાની મુબારક ઔર ગેસૂ મુબારક કે કુછ બાલોં કી જિયારત કરવાઈ ગઈ. ચૂંકે યેહ ખબર હર તરફ જંગલ કી આગ કી તરફ ફેલ ચુકી થી લિહજા મુખ્તલિફ શહરોં કે જુદા જુદા અલાકોં કે ઈસ્લામી ભાઈયોં કે બયાનાત કા લુંબે લુબાબ હૈ કે ખુસૂસી મ-દની મુકા-લમે કે દૌરાન કઈ ગલિયાં ઔર બાજાર ઈસ તરફ સૂને હો ગયે થે જિસ તરફ મુસલ્માનોં કે અલાકોં મેં ર-માત્રાનુલ મુબારક મેં ઈફતાર કે વક્ત હોતે હૈ ઔર T.V. પર ઘર ઘર સે “ખુસૂસી મ-દની મુકા-લમે” કી આવાજ સુનાઈ દે રહી થી. હોટલોં, નાઈ કી દુકાનોં વગેરા મેં જહાં જહાં T.V. સેટ મૌજૂદ થે વહાં અવામ હુજૂમ દર હુજૂમ જમ્બ હો કર મ-દની ચેનલ પર મુશ્કિયે દા'વતે ઈસ્લામી કુદુરીસાની તકરીબન કે મ-દની બહારોં કે નાઝુરારે કર રહે થે. એક ઈતિહાસ કે મુતાબિક મ-દની ચેનલ પર “ખુસૂસી

મ-દની મુકા-લમા” સુન કર ઓર મુફિતયે દા’વતે ઈસ્લામી રૂષ પરવર જલકિયાં દેખ કર એક ગૈર મુસ્લિમ મુશર્રફ બ ઈસ્લામ હો ગયા. દા’વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના ને ઈસ સિલ્વિલે મેં શબે બરાઅત 1430 હિ. કે મુબારક મૌકાએ પર એક તારીખી V.C.D બનામ “મુફિતયે દા’વતે ઈસ્લામી કી જબ કષ્ટ ખુલી” જારી કર દી ચન્દ હી રોજ મેં બહુત બડી તા’દાદ મેં V.C.Ds ફરોઝ હો ગઈ.

જબીં મૈલા નહીં હોતી દહન મૈલા નહીં હોતા

ગુલામાને મુહ્મમદ કા કફન મૈલા નહીં હોતા

અલ્લાહુ રખ્યુલ ઈજૂઅત કી ઉન પર રહેમત હો ઓર
અમીન بِجَاهِ اللَّهِ الْأَكْمَمِينَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مَوْلَى

صَلَوَاتُهُ وَسَلَامُهُ عَلَى الْحَبِيبِ!

કબ્ર મેં માયિત કે સાથ તબરૂકાત રખિયે

જબ કિસી ઈસ્લામી ભાઈ યા ઈસ્લામી બહન કા ઈન્નિકાલ હો જાએ તો તદફીન કે વકત કુછ ન કુછ તબરૂકાત માયિત કે સાથ રખ દીજિયે, અને યેહ અમલ માયિત કે લિયે સુદૂર વ ઈત્તીનાન ઓર નક્કીરેન કે સુવાલાત કે જવાબ દેને મેં મદદગાર સાબિત હોગા.

નગરે રાયિદુના અમીરે મુઆવિયા કી વાસિયાત

હજરતે સાયિદુના અમીરે મુઆવિયા ને અપને ઈન્નિકાલ કે વકત વસિય્યત ફરમાઈ : “એક દિન હુજૂરે અકદસ હાજત કે લિયે તશરીફ લે ગએ. મૈં લોટા લે કર હમરાહે રિકાબ સાયાદત મઆબ હુવા. હુજૂરે પુરનૂર ચલી લેલી ઉલ્લેખ ને અપના પહના હુવા એક કુરતા મુજે બતૌરે ઈન્નામ અતા ફરમાયા, વોહ કુરતા મૈં ને આજ કે લિયે સંભાલ રખા થા. ઓર એક રોજ હુજૂરે

અન્વર ને નાખુન વ મૂંઘે મુખારક તરાશે, વોહ મેં ને લે કર ઈસ હિન કે લિયે સંભાલ રખે થે, જબ મેં મર જાઓ તો કમીસે સરાપા તકદીસ કો મેરે કફન મેં રખના ઔર મૂંઘે મુખારક વ નાખુન-હાએ મુકદ્દસા કો મેરે મુંહ ઔર આંખોં ઔર પેશાની વગેરા મવાજેએ સુજૂદ
પર રખ દેના।” (الاستعياب في معرفة الأصحاب، ترجمة معاویہ بن سفیان، ج ٣، ص ٣٧٤)

તબર્કુત રખને કા તરીકા

આ'લા હજરત, ઈમામે અહલે સુન્નત શાહ ઈમામ અહમદ રજા ખાન ફરમાતે હોય : “શ-જ-રાએ તથિબા (ઔર દીગર તબર્કુત) કબ્ર મેં તાક બના કર રખેં ખ્વાહ સિરહાને કે નકીરેન પાઈતી કી તરફ સે આતે હોય ઉન કે પેશો નજર હો, ખ્વાહ જાનિબે કિબ્લા, કે માયિત કે પેશ રૂ (યા'ની સામને) રહે ઔર ઉસ કે સુકૂન વ ઈત્ભીનાન વ ઈઆનતે જવાબ કા બાઈસ હો。”

(ફતાવા ૨-જવિયા, જિ. ૧, સ. 134)

صَلُّوٰ عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

કબી પર તલ્કીન કા તરીકા

હદીસ મેં હૈ હુગ્યૂર સાચિદે આલમ ફરમાતે હોય : જબ તુમ્હારે કિસી મુસલ્માન ભાઈ કા ઈન્તિકાલ હો ઔર ઉસ કી કબ્ર પર મિઠી બરાબર કર ચુકો તો તુમ મેં સે એક શખ્સ ઉસ કી કબ્ર કે સિરહાને ખડા હો કર કહે કે વોહ કે યાફ્લાન અબુ ફ્લાન્ન વોહ સીધા હો સુનેગા ઔર જવાબ ન દેગા. ફિર કહે : યાફ્લાન અબુ ફ્લાન્ન વોહ કહેગા : હમેં ઈશ્વાર કર, અલ્લાહ તાઓ તુઝ પર રહ્મ ફરમાએ. મગાર તુમ્હેં ઉસ કે

(المعجم الكبير للطبراني ج ٨، حديث ٧٩٧٩، ص ٢٥٠)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

www.123Gyan.net

મિઠી બરાબર કરને કે બા'દ કથ્ય પર અજાન દીજિયે મુફ્તસ્થિત
 શહીર હકીમુલ ઉમ્મત મુફ્તી અહમદ યાર ખાન ઉલ્લેખિત
 ફરમાતે હૈને : “યેહ વકત ઈભિહાને કથ્ય કા હૈ, અજાન મેં નકીરેન કે
 સારે સુવાલાત કે જવાબાત કી તલ્કીન ભી હૈ ઔર ઈસ સે માયિત કે
 દિલ કો તસ્કીન ભી હોણી ઔર શયાતીન કા દફુદ્ધા ભી હોણી
 ઔર અગાર કથ્ય મેં આગ હૈ તો ઈસ કી બ-ર-કત સે બુઝા દી જાઓણી,
 ઈસી લિયે પૈદાઈશ કે વકત બચ્યે કે કાન મેં, દિલ કી ઘબરાહટ,
 આગ લગને, જિન્નાત કે ગ-લબે વગેરા પર અજાન સુન્નત હૈ.”

(મિરાતુલ મનાજીહ, જિ. 2, સ. 444)

صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْحَبِيبِ!

કઝન કે લિયે તીન અનમોલ તોહાકે

(1) જો હર નમાઝ (યા'ની ફરજ સુન્નતેં વગેરા પઢને) કે બા'દ અહ્સુદ નામા પઢે, ફિરિશ્તા ઉસે લિખ કર મોહર લગા કર કિયામત કે લિયે ઉઠા રખે, જબ અલ્લાહ ગુરૂજલ ઉસ બન્ટે કો કબ્ર સે ઉઠાએ, ફિરિશ્તા વોહ નવિશ્તા (યા'ની દસ્તાવેજ) સાથ લાએ ઔર નિદા કી જાએ : અહ્સુદ વાલે કહાં હોય ? ઉન્હેં વોહ અહ્સુદ નામા દિયા જાએ. ઈમામ હકીમ તિરમિઝી રَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ نે ઈસે રિવાયત કર કે ફરમાયા : “ઈમામ તાઉિસ કી રَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ વસિથ્યત સે યેહ અહ્સુદ નામા ઉન્ને કફન મેં લિખા ગયા.” (الدر المنشور، ج ٥، ص ٥٤٢ دار الفكر بيروت).

اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ إِنِّي
أَعُهُدُ إِلَيْكَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَدَهُ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ
لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ فَلَا تُكْلِنِي إِلَى نَفْسِي فَإِنَّكَ إِنْ
تُكْلِنِي إِلَى نَفْسِي تُقْرِنِي مِنَ الشَّرِّ وَتَبْعَدِنِي مِنَ الْخَيْرِ وَإِنِّي لَا أَثِقُ إِلَّا
بِرَحْمَتِكَ فَاجْعُلْ رَحْمَتَكَ لِي عَهْدًا عِنْدَكَ تُؤْمِنُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ
لَا تُخْلِفُ الْيَعْيَادَ” (الدر المنشور، ج ٥، ص ٤٢٥ دار الفكر بيروت)

(2) જો યેહ દુઆ મધ્યિત કે કર્ફન મેં લિખે આલ્લાહ ગુરૂજાન કિયામત તાક ઉસ સે અગાબ ઉઠા લે. વોહ દુઆ યેહ હૈ :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا عَالَمَ السَّرِّ يَا عَظِيمَ الْخَطْرِ يَا خَالِقَ

البُشَرِ يَأْمُوْقَعُ الظَّفَرِ يَأْمُوْرُوفَ الْأَثْرِ يَا ذَالْطَّوْلِ وَالْمَنِ يَا كَاشِفَ الصَّرِّ وَالْمُحْنِ
يَا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ فَرِّجْ عَنِي هُمُوْمِي وَأَكْشِفْ عَنِي غَمُوْمِي وَصَلِّ اللَّهُمَّ
عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدِ وَسَلِّمَ ”

(ફિતાવા ર-અવિયા મુખરજી, બ હવાલા ફિતાવા કુણા, જિ. 9, સ. 110, મર્ક્યુલ ઔદ્યોગ લાખોરે)

મ-દની ફૂલ : બેહતર યેહ હૈ કે અહૂં નામા (બલ્કે યેહ પરચા ઔર શ-જરા વગેરા) માયિત કે મુંહ કે સામને કિબ્લા કી જાનિબ (કબ્ર કી અન્દરુની દીવાર મેં) તાક ખોએ કર ઉસ મેં રખો. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 4, સ. 164, મક્તબએ ર-જવિયા, બાબુલ મદીના કરાચી)

ਮ-ਦਨੀ ਮਥਵਰਾ : ਦਾ'ਵਤੇ ਈਸ਼ਵਾਮੀ ਕੇ ਈਸ਼ਾਅਤੀ ਈਦਾਰੇ ਮਕ-ਤ-ਬਤੁਲ
ਮਦੀਨਾ ਔਰ ਈਸ ਕੀ ਤਮਾਮ ਸ਼ਾਬਾਂ ਦੇ “ਕਿਫਨ ਕੇ ਲਿਖੇ ਤੀਨ ਅਨਮੋਲ
ਤੋਹਫੇ” ਦੇ ਪਰਚੇ ਹਿਉਤਨ ਤਲਬ ਕੀਤਿਆਂ, ਕੁਛ ਪਰਚੇ ਅਪਨੇ ਪਾਸ
ਰਖ ਲਿਆਂਦੇ ਔਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੀ ਫੈਤਗੀ ਕੇ ਮਵਾਕੇਅ ਪਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ
ਸਵਾਬ ਕਮਾਈ ਨੀਂਝ ਕਿਫਨ ਫਰੋਸ਼ਾਂ ਔਰ ਤਜਹਿੰਝ ਵ ਤਕਫ਼ੀਨ ਕਰਨੇ
ਵਾਲੇ ਸਮਾਝ ਈਦਾਰੋਂ ਕੋ ਭੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਿਆਂ ਕੇ ਵੋਹ ਹਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੇ ਲਿਖੇ
ਕਿਫਨ ਕੇ ਸਾਥ ਏਕ ਪਰਚਾ ਝੀ ਸਭੀਲਿਖਲਾਹ ਹੋ ਦਿਯਾ ਕਰੇਂ.

مأخذ و مراعع

(١)	قرآن مجید	كلام بارى تعالى	مكتبة المدينة بباب المدینہ کارپاچی
(٢)	كتاب الأنبياء في ترجمة القرآن	أليختر سات احمد رضا خان متوفى ١٣٣٠ھ	مكتبة المدينة بباب المدینہ کارپاچی
(٣)	ال洽عنة لتأكيد القرآن	ابو عبد الله محمد بن احمد الانساري ترقى متوفى ٢٧١ھ	دار المکریروت
(٤)	روح البيان	امام اسماعيل حفظي الحنفي متوفى ١١٣٧ھ	كونک
(٥)	خرالن العرفان	سيدهن الدين مراد ابادي متوفى ١٣٢٧ھ	شيخ القرآن کارپاچی
(٦)	صحيحة البخاري	امام محمد بن اسمايل بخاري متوفى ٢٥٦ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(٧)	صحيح مسلم	امام سلم بن حجاج بن سليمان الشافعی متوفى ٢٦١ھ	دارالفنون زنگ زیرود
(٨)	جامع الترمذى	امام ابو الحسن محمد بن عيسى الترمذى متوفى ٢٨٩ھ	دارالكتب العلمية
(٩)	سُنن أبي داود	امام ابو داود سليمان بن ابي شعث متوفى ٢٥٧ھ	دار احياء التراث العربي
(١٠)	المعجم الكبير	امام سليمان بن احمد طبراني متوفى ٣٢٠ھ	دار احياء التراث العربي
(١١)	المعجم الأوسط	امام سليمان بن احمد طبراني متوفى ٣٢٠ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(١٢)	شعب الأنبياء	امام احمد بن حسین ترقى متوفى ٣٥٨ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(١٣)	الجامع الصغير	امام عبد الرحمن جمال الدين ابي سعيد متوفى ٩١١ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(١٤)	كتاب الصمال	علماء عباد الدين على الحسين الحنفی متوفی ٩٤٥ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(١٥)	المستند للإمام احمد	امام احمد بن حنبل متوفى ٢٣١ھ	دار المکریروت
(١٦)	المستند لابن بعلی المؤصلی	شیخ الاسلام ابو بعلی احمد المؤصلی متوفی ٢٣٠ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(١٧)	المستدرک على الصحيحين	امام ابو عبد الله محمد بن عبد الله الشافعی متوفی ٢٩٥ھ	دار المعرفة بيروت
(١٨)	مصنف ابن ابي شيبة	ابو بکر عبد الله محمد بن ابی شيبة الکوفی متوفی ٣٢٥ھ	دار المکریروت
(١٩)	محجع الزوائد	حافظ الدین علی بن ابی حیث متوفی ٢٨٠ھ	دار المکریروت
(٢٠)	الرثہ	امام احمد بن حنبل متوفی ٢٣١ھ	دار الفرد ایچ پی مصر
(٢١)	حلیة الأولیاء	امام ابو حیم احمد بن عبد الله الصافیانی متوفی ٢٣٠ھ	المکتبۃ الاصریہ بيروت
(٢٢)	الزرواجی عن اقرب الکتاب	امام اشیع ابن حجر عسکری متوفی ٩٧٣ھ	دار المدینہ تقاہرہ
(٢٣)	شرح صحیح البخاری لابن بطال	ابو الحسن علی بن حنفی بن ابطال القطیعی متوفی ٨٥٥ھ	مکتبۃ الرشد عرب شریف
(٢٤)	فيض القدير	علماء عبد الرؤوف الناودی متوفی ١٠٣١ھ	دارالكتب العلمية بيروت
(٢٥)	برقة المفاتیح	علماء مسلمان علی قاری متوفی ١٤١٣ھ	دار المکریروت
(٢٦)	برأۃ المناجح	مفتی احمد بارخان ترقی متوفی ١٣٩١ھ	شيخ القرآن کارپاچی
(٢٧)	تاریخ بغداد	الی فؤاد حمدا علی الخطیب متوفی ٢٩٣ھ	دارالكتب العلمية بيروت

(٢٨)	تاریخ دمشق	امام أبي القاسم علی ابن عساکر متوفی ١٥٥ھ دارالفنون بیروت
(٢٩)	تاریخ الخلفاء	امام عبد الرحمن جلال الدين المیطفی متوفی ١٩٦ھ باب المدینہ کراچی
(٣٠)	احیاء العلوم	امام محمد غزالی متوفی ٥٥٥ھ دارالصادر بیروت
(٣١)	الحدیقة الدینیة	پشاور علامہ عبد الغنی نابلی متوفی ١١٣٣ھ
(٣٢)	تذکرۃ الاولیاء	شیخ فرید الدین عطاء متوفی ٦٢٠٢ھ
(٣٣)	مشنی مولانا رام	مولانا جلال الدين رودی متوفی ٢٤٢ھ خدیجہ پئی کیشمن مرکز الاولیاء لاہور
(٣٤)	حیات اعلیٰ حضرت	مولانا فخر الدین قادری متوفی ١٣٨٢ھ مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
(٣٥)	حیات محمد اعظم	حافظ محمد عطاء الرحمن قادری رضا فائز بیشنسن مرکز الاولیاء لاہور
(٣٦)	جامع العلوم والحكم	ڈاکٹر محمد کرام علی مکرمہ افیضیلہ مکرمہ
(٣٧)	روحانی حکایت	علامہ عبد الصطفی عظیم متوفی ١٣٠٩ھ مکتبۃ غوثیہ باب المدینہ کراچی
(٣٨)	منهج العابدین	امام محمد غزالی متوفی ٥٥٥ھ دارالكتب الحنفیہ بیروت
(٣٩)	الرسالة القشیریة	امام ابو القاسم عبد الرحمن القشیری متوفی ١٣٥٩ھ دارالكتب الحنفیہ بیروت
(٤٠)	الابریز	علماء عبد العزیز البانجی متوفی ١١٣٢ھ
(٤١)	القول البیان	علامہ امام حافظ محمد بن عبد الرحمن السحاوی متوفی ٩٠٢ھ مؤسسة الربیان بیروت
(٤٢)	رذ المحتار	علامہ سید محمد بن طلی متوفی ١٢٥٢ھ دارالعرفان بیروت
(٤٣)	فتاویٰ ہندیہ	علماء ملا ظاظم الدین متوفی ١٣٩٦ھ کوئٹہ
(٤٤)	فتاویٰ رضویہ	اعیین حضرت امام احمد رضا متوفی ١٣٣٠ھ رضا فائز بیشنسن مرکز الاولیاء لاہور
(٤٥)	بیمار شریعت	صدر ارشادیہ مشق احمد علی عظیم متوفی ١٣٧٦ھ مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
(٤٦)	ملفوظات اعلحضرت	اعیین حضرت امام احمد رضا مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
(٤٧)	کفری کلمات کے بارے میں سوال جواب علم محمد علی عطاء قادری دامت برکاتہم العالیہ مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی	
(٤٨)	غیبت کی تباہ کاریان	علم محمد علی عطاء قادری دامت برکاتہم العالیہ مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
(٤٩)	١٠١ مدینی چھول	علم محمد علی عطاء قادری دامت برکاتہم العالیہ مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
(٥٥)	وَظیفۃ الکریمۃ	اعیین حضرت امام احمد رضا خان دارالتحقیقات باب المدینہ کراچی
(٥٦)	فیضان سنت	علم محمد علی عطاء قادری دامت برکاتہم العالیہ مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
(٥٧)	ماہنامہ اشترنیہ	مبارک پور یونیورسٹی
(٥٨)	المُفَرَّدَاتُ لِلْأَغْبَب	علماء المفتت علماء المفتت علامہ اغب الاصفہانی متوفی ٤٠٥ھ دارالشاملیہ بیروت

યાદ દાખત

દોરાને મુતા-લાયા જરૂરતન અન્દર લાઈન કીજિયે, ઈશારાત લિખ કરે સફાં નાખર નોટ ફરમા લીજિયે. مَنْعَلٌ اللَّهُ એનું ઈલમ મેં તરકી હોય.

કબી મેં આબે વાલા દોષત

મજલિસે અલ મદી-નતુલ ઈલ્મિયા કી તરફ સે પેશ કર્દા કાબિલે મુતા-
લાયા કુતુબ

(શો'ભાએ કુતુબે આ'લા હજરત ઇલ્યા ઉલ્લાલી ﷺ)

- (1) કરન્સી નોટ કે મસાઈલ (કિફલુલ ફકીહિલ ફાહિમ ફી અહકમિલ કિરતાસિદ્રાહિમ) (કુલ સ-ફિહત: 199)
- (2) વિલાયત કા આસાન રાસા (તસ્લ્યુદે શેખ) (અલ યાકૂબ-તતુલ વાસિતા) (કુલ સ-ફિહત: 60)
- (3) ઈમાન કી પહેચાન (ધારિયા તમ્હીદ ઈમાન) (કુલ સ-ફિહત: 74)
- (4) મભાશી તરકી કા રાજ (ધારિયા વ તશરીએ તદબીરે ફિલાહ વ નજીત વ ઈસ્લાહ) (કુલ સ-ફિહત: 41)
- (5) શરીરાત વ તરીકત (મફાલુલ ઉ-રફા-ઈ બિ ઈ'અજિ શર-ઈ વ ઉ-લમા) (કુલ સ-ફિહત: 57)
- (6) સુખૂતે હિલાલ કે તરીકે (તુરુકુ ઈસાતે હિલાલ) (કુલ સ-ફિહત: 63)
- (7) આ'લા હજરત સે સુવાલ જવાબ (ઈન્જાલ લાહીકલ જલી) (કુલ સ-ફિહત: 100)
- (8) ઈંદ્રન મેં ગલે મિલાન કેસા ? (વિશાહુલ જીદ ફી તહલીલ મુઆ-ન-કિતિલ ઈદ) (કુલ સ-ફિહત: 55)
- (9) રાહે ખુદા હંગું મેં ખર્ચ કરેને કે ફગાઈલ (રદુલ કફૂતિ વલ વબા-ઈ બિ દા'વતિલ જીરાનિ વ મુવાસતિલ ફુ-કરાઅ) (કુલ સ-ફિહત: 40)
- (10) વાલિદેન, જોઝેન ઔર અસાતિજા કે હુક્ક (અલ હુક્ક લિ તરીલ ઉક્ક) (કુલ સ-ફિહત: 125)
- (11) દુઅ કે ફગાઈલ (અહ્સનુલ વિઅબાલ આદાજિહુઆ મભાદુ ગૈલુલ મુદ્દાલિ અહ્સનિલ વિઅબા)

www.dawateislami.net

- (12) ઈન્જાલ કિફલુલ ફાહિમ (કુલ સ-ફિહત: 74)
- (13) તમ્હીદ ઈમાન (કુલ સ-ફિહત: 77)
- (14) અલ ઈજાજાતુલ મતીનાહ (કુલ સ-ફિહત: 62)
- (15) ઈકા-મતુલ કિયામાહ (કુલ સ-ફિહત: 60)
- (16) અલ ફદ્દલુલ મૌહબી (કુલ સ-ફિહત: 46)
- (17) અજલલ ઈ'લામ (કુલ સ-ફિહત: 70)
- (18) અગ્રૂગમ-જ-મતુલ ક-મરિયદ (કુલ સ-ફિહત: 93)
- (19,20) જદુલ મુતાર અલા રદિલ મુહતીર (અલ મુજલ્લાદ અલ અબ્યલ વસ્સાની વસ્સાલિસ) (કુલ સ-ફિહત: 570,672)

(શો'ભાએ ઈસ્લાહી કુતુબ)

અઝ ઈમામે અહેલે સુન્ત મુજાહિદે દીનો મિલાત મૌલાના અખમદ રાજ ખાન ખાન

- (21) ખોડે ખુદા હંગું (કુલ સ-ફિહત: 160)
- (22) ઈન્જિરાદી કોશિશ (કુલ સ-ફિહત: 200)
- (23) તંગદસ્તી કે અખાબ (કુલ સ-ફિહત: 33)
- (24) ફિકે મદીના (કુલ સ-ફિહત: 164)
- (25) ઈમિલાન કી તથારી કેસે રેં? (કુલ સ-ફિહત: 32)
- (26) નમાજ મેં લુકમા કે મસાઈલ (કુલ સ-ફિહત: 39)
- (27) જન્નત કી દો ચાનિયાં (કુલ સ-ફિહત: 152)
- (28) કાખ્યાબ જેનાન ? (કુલ સ-ફિહત: 43)
- (29) નિસાબે મ-દની કાફિલા (કુલ સ-ફિહત: 196)
- (30) કાખ્યાબતાલિબે ઈસ્લાહી કેન? (કુલ સ-ફિહત: તકરીબાન 63)
- (31) ફેઝાને એહયાઉલ ઉલ્લમ (કુલ સ-ફિહત: 325)
- (32) મુક્તિયે દા'વતે ઈસ્લામી (કુલ સ-ફિહત: 96)

કબી મંને આબે વાલા દોષત

(33) હક્કો બાતિલ કા ફર્ક (કુલ સ-ફિદાત: 50) (34) તદકીકિત (કુલ સ-ફિદાત: 142)

(35) અરથાને હનફિયા (કુલ સ-ફિદાત: 112) (36) આતારી જિન્ન કા ગુર્દે મથિત (કુલ સ-ફિદાત: 24)

(37) તલાક કે આસાન મસાઈલ (કુલ સ-ફિદાત: 30) (38) તૌબા કી રિવાયાત વ હિકાયાત (કુલ સ-ફિદાત: 124)

(39) કબ્ર ખુલ ગઈ (કુલ સ-ફિદાત: 48) (40) આદાબે મુશીદિ કામિલ (મુકમ્મલ પાંચ હિસ્સે) (કુલ સ-ફિદાત: 275)

(41) દીવી ઓર મૂવી (કુલ સ-ફિદાત: 32) (42ા) 48) ઇતાવા અહલે સુન્તાત (સાત હિસ્સે)

(49) કબ્રિસ્તાન કી ચુંદુલ (કુલ સ-ફિદાત: 24) (50) ગૌસે પાક દ્વારા માટ્ટું હિકુદે હલાત (કુલ સ-ફિદાત: 106)

(51) તાલાકે અમીરે અહલે સુન્તાત (કુલ સ-ફિદાત: 100) (52) રહનુમાં જાહેર વરાબે મની કાન્દિલા (કુલ સ-ફિદાત: 255)

(53) દા'વતે ઈસ્લામી કી જેલખાના જાત મેં પિદમાત (કુલ સ-ફિદાત: 24)

(54) મ-દની કામોં કી તકસીમ (કુલ સ-ફિદાત: 68) (55) દા'વતે ઈસ્લામી કી મ-દની બહારે (કુલ સ-ફિદાત: 220)

(56) તરબિયાટે ઓલાદ (કુલ સ-ફિદાત: 187) (57) આયાતો કુરાયાની કે અન્વાર (કુલ સ-ફિદાત: 62)

(58) અહાદીસે મુખા-રક્ક કે અન્વાર (કુલ સ-ફિદાત: 66) (59) ફેઝાને ચહલ અહાદીસ (કુલ સ-ફિદાત: 120)

(60) બદ ગુમાની (કુલ સ-ફિદાત: 57)

(શો'ભાએ તરાજિમે કુતુખ)

(61) જન્ત મેં લે જાને વાલે આ'માલ (અલ મુજલુરખિય દી સવાયિલ અ-મવિસ્સાલેહ) (કુલ સ-ફિદાત: 743)

(62) શાહરાદે ઓલાયા (મેનજાજુલ આરિફીન) (કુલ સ-ફિદાત: 36)

(63) હુસ્ને અખલાક (મકારિમુલ અખલાક) (કુલ સ-ફિદાત: 74)

(64) રાહે ઈલમ (તા'લીમુલ મુન-તાલિમ તરીકતાઅલ્લુમ) (કુલ સ-ફિદાત: 102)

(65) બેટે કો નસીહત (અયુહલ વલદ) (કુલ સ-ફિદાત: 64)

(66) અદા'વતિ ઈલત ફિંક (કુલ સ-ફિદાત: 148) (67) આંસૂઓં કા દરિયા (બહરુભૂમાન) (કુલ સ-ફિદાત: 300)

(શો'ભાએ દર્સી કુતુખ)

(68) તા'રીફાને નહિવિયા (કુલ સ-ફિદાત: 45) (69) કિતાબુલ અકાઈદ (કુલ સ-ફિદાત: 64)

(70) નુઝુનુનાગર શર્હનાખતુલ ફિંક (કુલ સ-ફિદાત: 175) (71) અર-બઈનુન-વિવિયા (કુલ સ-ફિદાત: 121)

(72) નિસાખુજાફીદ (કુલ સ-ફિદાત: 79) (73) ગુલ દસ્તાએ અકાઈદો આ'માલ (કુલ સ-ફિદાત: 180)

(74) વકા-યતુનાઝવ કી શર્હે હિંદા-યતુનાઝવ

(શો'ભાએ તમ્રીજ)

(75) અજીઈખુલ કુરાયાન મથ ગરાઈખુલ કુરાયાન (કુલ સ-ફિદાત: 422) (76) જન્તાનેવર (કુલ સ-ફિદાત: 679)

(77 તા 82) બહારે શરીરાત (પાંચ હિસ્સે, હિસ્સા 16) (83) ઈસ્લામી જિન્દગી (કુલ સ-ફિદાત: 170)

(84) આઈનાએ કિયામત (કુલ સ-ફિદાત: 108)

(85) સહાબાએ કિરામ નન્દ: حسنى ننـد: (કા ઈશ્રુક રસૂલ ﷺ) (કુલ સ-ફિદાત: 274)

(86) ઉમહાતુલ મુગમિનીન (કુલ સ-ફિદાત: 59)

સુનાત કી બહારો

હસ્તામી કે મહુકે મહુકે મ-દની માહોલ મેં બ કસરત સુનાતોં સીખી ઓર સિખાઈ જતી હૈ, હર જુમા રાત હશા કી નમાજ કે બા'વ આપ કે શહર મેં હોને વાલે દા'વતે હસ્તામી કે હક્કતાવાર સુનાતોં બરે હજતિમાં મેં રિયાબે હલાહી કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ સારી રાત ગુજરાને કી મ-દની હલિજ હૈ. આશીખાને રસૂલ કે મ-દની કાફિલોં મેં બ નિયતે સવાલ સુનાતોં કી તરબિયત કે લિયે સફર ઓર રોજાના કિકે મદીના કે જરીએ મ-દની હન્દ્યામાત કા રિસાલા પુર કર કે હર મ-દની માહ કે હલિજાઈ દસ દિન કે અનદર અનદર આપને યાંં કે જિયેદાર કો જગમ કરવાને કા મા'મૂલ બના લીજિયે, **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ** હસ કી બ-ર-કત સે પાબન્દ સુનાત બનાને, ચુનાહોંસે નકરતા કરને ઓર હીમાન કી ડિકાજત કે લિયે કુઠેને કા જોહન બનેગા.

હર હસ્તામી ભાઈ આપના યેહ જેહન બનાએ કે “મુજે આપની ઓર સારી હુન્યા કે લોગોં કી હસ્તાદ કી કોશિશ કરની હૈ. **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ**” આપની હસ્તાદ કી કોશિશ કે લિયે “મ-દની હન્દ્યામાત”/પર અમલ ઓર સારી હુન્યા કે લોગોં કી હસ્તાદ કી કોશિશ કે લિયે “મ-દની કાફિલોં” મેં સફર કરના હૈ. **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ**

મક-ત-બનુલ મદીના કી શામે

સૂરત : વિલયાભાઈ મસ્કિદ, અધ્યાજ દાના દરગાહ કે પાસ. 9898615071

જામનગર : પાંચ હાટી, 9327977293

મોડાસા : સુકા બજાર, 9725824820

ગાંધીયામ : સપના નગર, મદીના મસ્કિદ કે પાસ, 8141474279

ઘોલકા : તાજદારે મદીના મસ્કિદ કે સામને, ટાવર બાગાર, 9374915797

મક-ત-બનુલ મદીના® **مکتبۃ المسنیۃ**
દા'વતે હસ્તામી